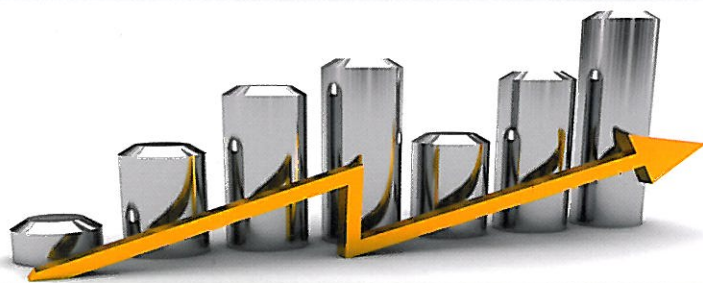

Urząd Statystyczny we Wrocławiu

Statistical Office in Wrocław

RAPORT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO W 2013 R.

REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC SITUATION OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN 2013

Maj 2014 May

Urząd Statystyczny we Wrocławiu

Statistical Office in Wrocław

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
W 2013 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP
IN 2013**

Maj 2014 May

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący
President

Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

Redaktor główny
Editor-in-chief

Danuta Komarowska

Członkowie
Members

Beata Bal-Domańska, Sławomir Banaszak,
Stanisław Kamiński, Irena Makiej-Borowiecka,
Wacław Mazur, Gabriela Okoń, Anna Staniów,
Elżbieta Stańczyk, Halina Urbanek,
Halina Woźniak, Marta Woźniakiewicz,
Małgorzata Wysoczańska

Sekretarz
Secretary

Agnieszka Ilczuk

Publikację opracował zespół
Dolnośląskiego Ośrodka Badań
Regionalnych w składzie:
*Publication prepared by team
Dolnośląskie Centre for
Regional Surveys:*

Alicja Sobków
Halina Urbanek
Magdalena Klimek

Skład komputerowy i grafika
Type setting and graphic

Leszek Łukaszewicz

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk okładki
Printing of cover

Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie
Statistical Publishing Establishment in Warsaw

Druk
Printing

Urząd Statystyczny we Wrocławiu –
Oddział w Legnicy
*Statistical Office in Wrocław –
Branch in Legnica*

ISSN 2084-7556

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available at website

<http://wroclaw.stat.gov.pl/>

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US
When publishing SO data please indicate source

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejne wydanie rocznego „*Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego*”. Publikacja ta należy do systemu analitycznych opracowań regionalnych realizowanych przez resort statystyki publicznej, których głównym celem jest udostępnianie czytelnikom szerokiego zakresu danych na poziomie województw spójnych pod względem metodologicznym.

Publikacja zawiera szereg informacji charakteryzujących procesy zachodzące na terenie województwa dolnośląskiego m.in. z zakresu: demografii, wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych, nakładów inwestycyjnych, rynku pracy, świadczeń społecznych oraz cen jak również w obszarze przemysłu, budownictwa, rolnictwa, rynku wewnętrznego, z uwzględnieniem zjawisk istotnych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Wszystkie prezentowane kategorie przedstawiono w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju, w okresach kwartalnych i narastających. Pozwala to zaprezentować portret województwa dolnośląskiego uwzględniający gospodarcze i społeczne tendencje rozwojowe.

Opracowanie składa się z uwag ogólnych, z części analitycznej podzielonej na działy tematyczne wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono podstawowe dane statystyczne.

Wybrane informacje zaprezentowano w przekrojach według sekcji i wybranych działów w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 oraz podregionów i powiatów.

Publikacja została opracowana przez pracowników Dolnośląskiego Ośrodka Badań Regionalnych.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie okaże się przydatne i będzie źródłem wiedzy o sytuacji społeczno-gospodarczej i warunkach życia w naszym regionie.

Dyrektor Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

dr Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

Preface

I am pleased to present the next edition of annual „Report on socio-economic situation of Lower Silesian voivodship”. This publication belongs to the system of analytical regional studies conducted by the department of public statistics and aimed at making available to the public a wide range of data at the voivodship level consistent in terms of methodology.

The publication consists of information characterizing the processes taking place in Lower Silesian voivodship, i.a. demographic processes, financial results of nonfinancial enterprises, investment outlays, labour market, development of wages and salaries and social benefits, prices as well as changes in basic areas of national economy (industry, construction, agriculture, commerce) including some crucial phenomena concerning the socio-economic development of the region.

All presented categories have been shown in a dynamic perspective as well as in relation to average sizes for the country in quarterly and growing periods. This allows to present a portrait of Lower Silesian voivodship taking into consideration the economic and social developmental tendencies.

The publication consists of general notes, an analytical part divided into thematic sections and enriched with graphical presentation in the form of a set of maps and graphs as well as tabular part in which some basic statistical data were placed.

Selected information was presented in cross sections by sections and selected divisions in the system of Polish Classification of Activities 2007 as well as subregions and powiats.

The publication has been drawn up by the workers of Lower Silesian Center for Regional Surveys.

I hope that the following publication will be very useful and become a source of knowledge on the socio-economic situation as well as the living conditions of this region.

*Director of the Statistical Office
in Wrocław*

Ph.D. Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

SPIS TREŚCI

		Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	11
Znaki umowne	<i>Symbols</i>	15
Skróty	<i>Abbreviations</i>	15
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	16
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	22
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZO- STAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACK- GROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	23
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i> ...	26
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	27
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	31
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	43
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	47
CENY	<i>PRICES</i>	50
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	55
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	64
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	67
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	70
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	74
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH.....	<i>FINANCIAL RESULTS OF NON- FINANCIAL ENTERPRISES</i>	72
NAKŁADY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	80
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	<i>PUBLIC SAFETY</i>	82

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Nr No.	Str. Page
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.	<i>Selected data for voivodship and Poland in 2013</i>	1	22
Ludność na podstawie bilansów	<i>Population based on balances</i>	2	27
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności	<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	3	28
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	31
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim	<i>Average paid employment in the enterprise sector in dolnośląskie voivodship</i>	5	32
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia	<i>Registered unemployment persons and unemployment rate</i>	6	33

SPIS TABLIC (dok.)**LIST OF TABLES (cont.)**

	Nr No.	Str. Page
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	<i>Registered unemployment persons and unemployment rate in dolnośląskie voivodship</i>	7 36
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	8 38
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	9 43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in dolnośląskie voivodship</i>	10 44
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	11 46
Świadczenia społeczne w województwie dolnośląskim	<i>Social benefits in dolnośląskie voivodship</i>	12 47
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	13 50
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim ...	<i>Price indices of consumer goods and services in dolnośląskie voivodship</i>	14 52
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	15 53
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	16 56
Przemysł	<i>Industry</i>	17 64
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie dolnośląskim (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry in dolnośląskie voivodship (constant prices)</i>	18 66
Budownictwo	<i>Construction</i>	19 67
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production in dolnośląskie voivodship (current prices)</i>	20 68
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	21 70
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie dolnośląskim	<i>Dwellings completed in dolnośląskie voivodship</i>	22 71
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie dolnośląskim	<i>Dwellings for which permits have been issued in dolnośląskie voivodship</i>	23 73
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	24 74
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale in dolnośląskie voivodship (current prices)</i>	25 75
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finance w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	26 78
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	27 80
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	28 83

SPIS WYKRESÓW**LIST OF GRAPHS**

		Nr No.	Str. Page
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2013 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2013</i>	1	23
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności w 2013 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2013</i>	2	23
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2013 r.	<i>Employment rate by LFS in 2013</i>	3	23
Stopa bezrobocia według BAEL w 2013 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2013</i>	4	24
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2013</i>	5	24
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyj- nych w 2013 r.	<i>Increase of prices of consumer goods and services in 2013.....</i>	6	25
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2013</i>	7	24
Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.	<i>Dwellings completed in 2013</i>	8	25
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r.	<i>Net turnover profitability rate in non- financial enterprises in 2013.....</i>	9	25
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2013</i>	10	25
Przyrost naturalny na 1000 ludności	<i>Vital statistics per 1000 population</i>	11	29
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	12	29
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>	13	30
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	14	30
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	16	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	34
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	34

SPIS WYKRESÓW (cd.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment	19	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego	Unemployment rate	20	36
Stopa bezrobocia rejestrowanego w woje- wództwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	Unemployment rate in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2013	21	37
Współczynnik aktywności zawodowej	Activity rate	22	38
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter	23	39
Struktura pracujących według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale	Structure of employed persons by age in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter	24	39
Wskaźnik zatrudnienia	Employment rate	25	40
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale	Structure of unemployed persons by age in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter	26	41
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie dolnośląskim w IV kwartale	Structure of unemployed persons by duration of unemployment in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter	27	41
Stopa bezrobocia	Unemployment rate	28	42
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	Number of unemployed persons per 1000 employed persons	29	42
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	30	43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw według wy- branych sekcji w 2013 r.	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector by selected sections in 2013	31	44
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	Indices of average monthly number of retirees and pensioners	32	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	Indices of average monthly gross retirement pay and pension	33	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	Price indices of consumer goods and services	34	51
Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie dolnośląskim w 2013 r.	Annual changes in retail prices of selected consumer goods and services in dolnośląskie voivodship in 2013	35	54
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha	Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha	36	57

SPIS WYKRESÓW (cd.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Plony ziemniaków z 1 ha	Potatoes yields per 1 ha	37	57
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ...	Cattle density per 100 ha agricultural land	38	58
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	Pigs density per 100 ha agricultural land	39	58
Dynamika skupu zbóż podstawowych	Indices of procurement of basic cereals	40	59
Dynamika skupu pszenicy	Indices of procurement of wheat	41	59
	Indices of procurement of total animals for slaughter	42	59
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem ..	Indices of procurement of cows' milk	43	60
Dynamika skupu mleka krowiego	Procurement and market place prices of agricultural products	44	61
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	Procurement price of pigs for slaughter to price of rye	45	62
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie	Indices of sold production of industry (constant prices)	46	65
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	Indices of average paid employment in industry	47	65
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	Indices of sold production of construction (current prices)	48	68
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	Indices of construction and assembly production (current prices)	49	68
Dynamika produkcji budowlano- montażowej (ceny bieżące)	Structure of construction and assembly production by PKD 2007 divisions (current prices)	50	69
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)	Indices of average paid employment in construction	51	69
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	Structure of number of dwellings completed by forms of construction	52	71
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	Indices of dwellings completed	53	71
Dynamika liczby mieszkań odanych do użytkowania			
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	Dwellings completed per 10 thousand population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2013	54	72
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 miesz- kania oddanego do użytkowania	Average usable floor space per dwelling completed	55	72
Dynamika liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia.....	Indices of number of permits issued for dwellings	56	72
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	Indices of number of dwellings started	57	73

SPIS WYKRESÓW (dok.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	58	75
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	59	77
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity ...</i>	60	77
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	61	78
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	62	79
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)	<i>Indices of total investment outlays (current prices)</i>	63	80
Dynamika przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Indices of ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	64	82
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Rate of detectability of ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	65	82
Dynamika wypadków drogowych i kolizji w województwie dolnośląskim	<i>Indices of road traffic accidents and clashes in dolnośląskie voivodship</i>	66	84
Dynamika pożarów i miejscowych zagrożeń w województwie dolnośląskim	<i>Indices of fires and local threats in dolnośląskie voivodship</i>	67	84

ANEKS**APPENDIX**

		Nr No.	Str. Page
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM	<i>SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP</i>	I	86
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS</i>	II	90

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdora-zowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2013 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raporcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego w 2013 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdora-zowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębior-

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 XII 2013.

2. Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Dolnośląskie Voivodship in 2013” the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

4. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own-account in order to earn a profit.

8. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

9. In the publication data in regard to:

1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sec-

biorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

tor in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

- 2) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) **financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Prezentowane dane o powierzchni użytków rolnych od 2012 r. nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. Dane za lata 2010-2011 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach.

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. The presented data since 2012 on the area of agricultural land have not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. Data for the years 2010-2011 was changed in comparison with the ones published in the previous editions.

12. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;*
- 2) sold production of industry*
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006-2010,*
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of the year, the actually living population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI

15. Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje <i>sections</i>	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.	
18. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.	

ZNAKI UMOWNE**SYMBOLS**

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, ust. 16 na str. 12.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, item 16 on page 12.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
“Of which” indicates that not all elements of the sum are given.
- Znak * – dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
data revised.
- Comma (.) – used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY**ABBREVIATIONS**

zł	– złoty	ha	– hektar
zl	<i>zloty</i>		<i>hectare</i>
tys.	– tysiąc	m ²	– metr kwadratowy
thous.	<i>thousand</i>		<i>square metre</i>
mln	– milion	m ³	– metr sześcienny
	<i>million</i>		<i>cubic metre</i>
g	– gram	km ²	– kilometr kwadratowy
	<i>gram</i>		<i>square kilometre</i>
kg	– kilogram	kpl.	– komplet
	<i>kilogram</i>		<i>set</i>
t	– tona	szt.	– sztuka
	<i>tonne</i>	pcs	<i>piece</i>
dt	– decytona	p.proc.	– punkt procentowy
	<i>deciton</i>		<i>percentage point</i>
l	– litr	ww.	– wyżej wymienione
	<i>litre</i>		
		PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
			<i>NACE classification</i>

PODSTAWOWE TENDENCJE

Liczba mieszkańców województwa dolnośląskiego nadal zmniejsza się, przy czym zachodzące procesy demograficzne są zróżnicowane przestrzennie. W 2013 r. tylko w pięciu powiatach odnotowano jednocześnie dodatni przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji na pobyt stały, i były to powiaty skoncentrowane wokół Wrocławia. Od wielu lat przyrost naturalny utrzymuje się na ujemnym poziomie i systematycznie pogłębia się. Od 2009 r. obserwuje się natomiast dodatnie ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały. Dodatnie wartości wskaźnika w 2013 r. odnotowano w ośmiu powiatach. Jednakże saldo migracji zagranicznych od lat przyjmuje wartości ujemne.

W 2013 r. odnotowano pozytywne tendencje **na rynku pracy**. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, ukształtowało się na zbliżonym poziomie. W latach 2010-2013 obserwowano wzrost w skali roku przeciętnego zatrudnienia, w tym największy w 2011 r. **Bilans bezrobotnych** w 2013 r., w przeciwieństwie do roku poprzedniego, kształtował się korzystnie. Zarejestrowano w urzędach pracy mniej bezrobotnych niż wyłączono z ewidencji. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2013 r. była o 3,8 tys. osób niższa niż notowana przed rokiem, przy czym nadal bezrobotnych było więcej niż w grudniu 2010 r. Stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 13,2% i była o 0,2 p.proc. niższa niż w kraju. W województwie utrzymało się przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Różnica pomiędzy najwyższą wartością stopy bezrobocia w powiecie wałbrzyskim (32,0%), a najniższą w powiecie wrocławskim (5,3%) wynosiła 26,7 p.proc. W ciągu 2013 r. powiatowe urzędy pracy dysponowały większą liczbą ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonego w IV kwartale 2013 r. pokazały wiele pozytywnych zmian. W porównaniu z analogicznym kwartałem poprzedniego roku m.in. zanotowano spadek liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia oraz wzrost wskaźnika zatrudnienia. Zmniejszyło się obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi, ale nadal kształtowało się na poziomie wyższym niż w kraju. Do negatywnych zmian należało natomiast zaliczyć zmniejszenie się liczby pracujących oraz współczynnika aktywności zawodowej.

W 2013 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto** w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym rosły szybciej niż przed rokiem (wzrost o 3,7%; a o 11,4% w relacji do 2010 r.). Wzrost wystąpił we wszystkich sekcjach, w tym najwyższy w działalności związanej z zakwaterowaniem i gastronomią. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto nadal kształtowało się na niższym poziomie niż w kraju i stanowiło 99,7% średniego wynagrodzenia w kraju (w 2012 r. – 99,0%). W skali roku zmniejszył się średni czas faktycznie przepracowany przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw, przy wzroście przeciętnego wynagrodzenia brutto za godzinę pracy.

Od 2010 r. w województwie obserwuje się zmniejszenie **przeciętnej liczby emerytów i rencistów** pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS i KRUS, natomiast wzrost (poza 2011 r.) przeciętnych **świadczeń emerytalno – rentowych**, przy czym skala wzrostu od 2012 r. była większa w przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury i renty wypłacanej przez KRUS niż przez ZUS. W 2013 r. świadczenia emerytalno-rentowe wypłacane zarówno z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolnikom indywidualnym rosły nieco szybciej niż przeciętne wynagrodzenia nominalne brutto. Przeciętna emerytura i renta wypłacana z ZUS stanowiła 48% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (jak przed rokiem), a z KRUS – 32% (w 2012 r. – 31%). Przeciętna emerytura i renta wypłacana przez ZUS stanowiła 101,2% średniej krajowej, a przez KRUS – 109,4%.

W 2013 r. **średnioroczne ceny towarów i usług konsumpcyjnych** wzrosły w znacznie mniejszym stopniu niż w 2012 r., podobnie jak w kraju (odpowiednio o 0,9% wobec 3,7%). Wzrost cen zanotowano w większości grup towarów i usług, w tym największy napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,2%), związanych ze zdrowiem oraz z rekreacją i kulturą (po 2,3%), natomiast rok wcześniej najwyższy wzrost wystąpił w grupach transport (o 7,0%) oraz związanych z mieszkaniem (o 5,5%) i edukacją (o 5,0%).

Podobnie jak w kraju, spadek cen w skali roku odnotowano w grupach odzież i obuwanie, transport i edukacja.

W 2013 r. według wynikowego **szacunku produkcji głównych ziemioplodów rolnych i ogrodnich** zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz rzepaku i rzepiku głównie ze względu na lepsze plonowanie były większe niż przed rokiem (odpowiednio o 6,5% i o 20,0%). Mniejsze zbiory uzyskano natomiast w przypadku ziemniaków (o 12,2%) i buraków cukrowych (o 3,8%). Jednak od trzech lat dolnośląskie plasuje się na wysokim miejscu wśród województw pod względem uzyskanych plonów z 1 ha ziemniaków.

Badania zwierząt gospodarczych przeprowadzone w 2013 r. wskazują na spadek w skali roku obsady trzody chlewnej (o 11,2%) oraz owiec (o 7,9%), natomiast wzrost obsady bydła (o 0,1%) i drobiu (o 2,9%).

Na rynku rolnym w 2013 r. zaobserwowano obniżenie skupu większości produktów rolnych. Największy spadek w skali roku zanotowano w skupie jaj kurzych – o 26,7%, następnie ziemniaków – o 18,2%, żywca wołowego – o 13,4% i ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) – o 7,7%. Tendencję wzrostową w skali roku notowano w skupie żywca wieprzowego – o 24,7% i drobiowego – o 3,1%.

W analizowanym okresie miały miejsce różnokierunkowe zmiany cen produktów rolnych. W 2013 r. **ceny** większości **produktów roślinnych i zwierzęcych** w skupie były wyższe niż rok wcześniej. Na niższym poziomie ukształtowały się ceny zbóż podstawowych. Wskaźnik mierzony relacją ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta w skupie w 2013 r. wzrósł w skali roku z 6,9 do 9,9.

W 2012 r. województwo dolnośląskie wytworzyło po 4,8% krajowej **globalnej produkcji rolniczej i towarowej produkcji rolniczej** (przed rokiem po 4,7%). Po wzrostach (w cenach stałych) w latach 2010-2011 w ujęciu rocznym globalnej i końcowej produkcji rolniczej, w 2013 r. odnotowano spadek. Obserwowane zmiany spowodowane były przede wszystkim zmianami w produkcji roślinnej, która stanowiła ponad ¾ ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej. W 2012 r. produkcja roślinna w skali roku zmniejszyła się o 1,8% (rok wcześniej – wzrosła o 3,3%), a zwierzęca - o 9,7% (o 8,1%). Towarowa produkcja rolnicza była większa o 1,8% niż w 2011 r. (rok wcześniej mniejsza o 1,0%), w tym produkcja roślinna - o 6,0% (o 1,1%) .

W 2013 r. województwo dolnośląskie wytworzyło 9,1% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu** (przed rokiem więcej o 0,1 p.proc.). W latach 2010-2013 obserwowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym, jednak systematycznie słabnący, tj. (w cenach stałych) z 13,2% w 2010 r. do 1,1% w 2013 r. Zwiększenie produkcji sprzedanej w 2013 r. wynikało przede wszystkim ze wzrostu przetwórstwa przemysłowego, które stanowiło 77,1% wartości sprzedaży ogółem. Wzrostowi produkcji sprzedanej towarzyszył nieznaczny spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle oraz wzrost wydajności pracy.

Produkcja sprzedana budownictwa w 2013 r. stanowiła 7,1% produkcji krajowej (przed rokiem – 6,5%). Od 2012 r. notowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w ujęciu rocznym (w 2012 r. – o 4,8%, a w 2013 r. – o 3,4%). Zmniejszeniu produkcji sprzedanej budownictwa w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia i wzrost wydajności pracy. Również **produkcja budowlano-montażowa** od 2012 r. wykazuje tendencję spadkową (w 2012 r. spadek o 15,0%, a w 2013 r. – o 15,1%). W 2013 r. spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano we wszystkich działach, w tym znaczący w jednostkach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

W budownictwie mieszkaniowym od 2012 r. obserwuje się wzrost liczby **mieszkań oddanych do użytkowania** - w 2013 r. w skali roku o 9,5%. Odsetek mieszkań oddanych do użytkowania stanowił 11,3% liczby mieszkań oddanych do użytkowania w kraju (przed rokiem – 9,8%). Przeciętna powierzchnia użytkowa oddanego mieszkania była niższa niż przed rokiem i niższa od średniej w kraju (87,3 m² wobec 104,6 m²). W skali roku zmniejszyła się liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia, natomiast wzrosła liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto.

W latach 2010-2013 notowano wzrost **sprzedaży detalicznej** w ujęciu rocznym, jednak słabnący.

Sprzedaż detaliczna w 2013 r. była o 1,6% wyższa niż w roku poprzednim (wobec 5,9% w 2012 r.). Wolniejszy wzrost sprzedaży w 2013 r. spowodowany był przede wszystkim osłabieniem dynamiki sprzedaży w jednostkach zajmujących się pozostałą sprzedażą detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach oraz sprzedaży mebli, RTV, AGD, a także spadkiem dynamiki sprzedaży paliw stałych, ciekłych i gazowych oraz z grupy „pozostałe”.

Sytuacja finansowa przedsiębiorstw niefinansowych badanych w 2013 r. była trudniejsza niż rok wcześniej, również w porównaniu z 2010 r. Niższe były wyniki we wszystkich obszarach działalności gospodarczej. Pogorszeniu uległy podstawowe **wskaźniki ekonomiczno-finansowe**. Osłabienie wskaźnika poziomu kosztów z całokształtu działalności (z 92,5% w 2010 r. do 94,4% w 2013 r.) było spowodowane wolniejszym wzrostem przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania. W relacji do 2010 r. słabsze były również wskaźniki: rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (o 2,4 p.proc.), rentowności obrotu brutto (o 1,9 p.proc.) oraz netto (o 1,6 p.proc.). Obniżyły się wskaźniki płynności finansowej I stopnia - o 7,7 p.proc. do 30,1% i II stopnia - o 9,8 p.proc. do 98,6%, co oznacza, że przedsiębiorstwa nie były zdolne do szybkiego regulowania swoich zobowiązań. Zwiększył się natomiast odsetek jednostek wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw z 74,9% w 2012 r. do 76,6% w 2013 r.

Po spadku przed rokiem, w 2013 r. odnotowano wzrost (w cenach bieżących) **nakładów inwestycyjnych** badanych przedsiębiorstw (o 15,9% w skali roku, a o 12,5% w relacji do 2010 r.). W 2013 r. w ujęciu rocznym w największym stopniu wzrosły nakłady na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (o 25,0%). Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2013 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa, stanowiły 11,3% nakładów poniesionych przez inwestorów krajowych. Większa niż przed rokiem (o 1,8%) była liczba inwestycji nowo rozpoczętych, przy równoczesnym obniżeniu ich wartości kosztorysowej o 17,3%.

W 2013 r. w skali roku w zakresie **bezpieczeństwa publicznego** odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (o 4,5%) oraz niższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw (o 0,7 p.proc. do 67,1%). Skuteczność wykrywania sprawców przestępstw do 2011 r. wykazywała tendencję rosnącą, natomiast od 2012 r. maleje. Na terenie województwa wzrosła liczba zdarzeń drogowych (o 6,0% wobec spadku o 5,7% w 2012 r.), z tego wzrosła liczba kolizji, natomiast znacznie zmniejszyła się liczba wypadków drogowych. W wypadkach drogowych rannych zostało mniej osób (o 15,9% niż przed rokiem) oraz mniej (o 4,2%) poniosło śmierć. Odnotowano wzrost liczby miejscowych zagrożeń, natomiast zdecydowanie mniej pożarów (o 31,8%).

Produkt krajowy brutto wytworzony w województwie dolnośląskim w 2011 r. był realnie wyższy o 5,6% w porównaniu z rokiem poprzednim (1. lokata w kraju), a w odniesieniu do 2009 r. – o 10,9%. W latach 2009-2011 najszybciej wzrastała wartość PKB (w cenach stałych) w województwie dolnośląskim – o 5,3%, a najwolniej w województwie podlaskim – o 2,3%. Tempo wzrostu PKB przewyższające średnią krajową – oprócz województwa dolnośląskiego – odnotowano także w województwach: mazowieckim (4,9%), śląskim (4,5%) i pomorskim (4,4%).

Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca¹ w województwie w 2011 r. wyniósł (w cenach bieżących) 44961 zł, przewyższając przeciętną dla kraju o 13,4% (w 2009 roku – o 8,5%, a w 2010 roku – o 12,0%). W porównaniu do 2009 r. największy realny wzrost PKB na 1 mieszkańca odnotowano także dla województwa dolnośląskiego (o 11,0%), a najmniejszy dla województwa podlaskiego (o 5,1%). W latach 2009-2011 województwo dolnośląskie zajmowało drugą lokatę (za woj. mazowieckim) pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca.

¹ Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

BASIC TRENDS

The number of the population in the dolnośląskie voivodship continues to decrease, and the demographic processes are varied spatially. In 2013, only five powiats, at the same time, reported a positive birth rate and a positive balance of migration for permanent residence, and these were the powiats centered around Wrocław. For many years, the birth rate has remained negative and still decreases. Since 2009 there has been a positive general migration balance of internal and foreign population for permanent residence. In 2013 positive indicator values have been reported in 8 powiats. The balance of foreign migration has been negative for many years.

*In 2013, there was a positive trend on **the labour market**. The average employment in enterprise sector in 2013, compared to the previous year, was at similar level. In years 2010-2013 an increase over one year was observed in average employment, including the biggest in 2011. **The balance of unemployed persons** in 2013, as opposed to the previous year, was developing positively. There were less unemployed persons registered in employment offices than excluded from the records. The number of unemployed persons registered at the end of December 2013 was by 3,8 thous. people lower than recorded the year before, and there were more unemployed persons than in December 2010. Registered unemployment rate stood at 13,2% and was lower by 0,2% than in the country. In the voivodship the spatial diversity of unemployment rate was maintained. The difference between the highest value of unemployment rate in Wałbrzych powiat (32,0%), and the lowest in Wrocław powiat (5,3%) was 26.7 percentage points. In 2013, the powiat employment offices had more job offers and places for professional activation.*

***The Results of the Survey of Economic Activity of the Population** undertaken in the fourth quarter of 2013 showed a lot of positive changes. Compared with the same quarter of the previous year, amongst other, there was a decline in the number of unemployed persons and the unemployment rate and an employment rate. The burden of working persons upon non-working persons decreased but still stood at a higher level than in the country. For negative changes to fewer people had jobs and the professional activity rate.*

*In 2013, **the average gross monthly salary** in the enterprises sector on an annual basis rose faster than the year before (an increase by 3,7 percent, and by 11,4% in relation to 2010). Growth was reported in all sections, including the highest in accommodation and gastronomy. Average monthly gross salary stood, as in the previous year, at a lower level than in the country and accounted for 99,7% of the average salary in the country (in 2012 – 99,0%). The average time actually devoted to the work by one employee in the enterprises sector per year decreased with the increase in the average gross wage per hour of work.*

*Since 2010, the reduction in **average number of retirees and pensioners** in the voivodship getting benefits paid by ZUS and KRUS has been observed as well as the growth (in addition to 2011) of the average pension, and the growth scale since 2012 has been greater in the case of the average monthly pension paid by KRUS than ZUS. In 2013, pensions paid from both non-agricultural social security system as well as to individual farmers grew a little faster than the average gross nominal salary. The average pension paid from ZUS accounted for 48% of the average gross salary (as a year ago) and from KRUS-32% (in 2012 – 31%). The average pension paid from ZUS accounted for 101,2% of national average, and from KRUS – 109,4%.*

*In 2013 the **average annual prices of goods and consumer services** increased to a lesser extent than in 2012, alike in the country (respectively by 0,9% to 3,7%). The increase of prices has been recorded in most groups of goods and services, including the largest in the alcoholic beverages and tobacco products (by 3,2%), health and scope of recreation and culture (by 2,3%) while a year earlier, the highest increase was in groups the transport (by 7,0%), in dwelling (by 5,5%) and education (by 5,0%). Similarly as in the country, the price decrease was recorded in the groups clothing and footwear, transport and education.*

In 2013 according to the resultant **estimate of the production of the main agricultural and horticultural crops**, the collection of basic cereals with cereal mixtures and rape and turnip rap, mainly due to better yields, were greater than the year before (respectively by: 6,5% and 20,0 %). Smaller collections were obtained in the case of potatoes (by 12,2%) and sugar beet (by 3,8%). For three years dolnośląskie voivodship ranked high among voivodships in terms of the yield obtained from one hectare of potatoes. The study on farm animals carried out in 2013 indicates the decline over one year of the stock of pigs (by 11,2%) and sheep (by 7,9%), while the growth of the stock of cattle (by 0,1%) and poultry (by 2,9%). In 2013, **the agricultural market** saw a decrease in the purchase of most agricultural products. The biggest per year was reported in the purchase of chicken eggs – by 26,7%, then potatoes – by 18,2%, live cattle – by 13,4% and grains of basic cereals (including cereal mixtures, without seeds) - by 7,7%. The upward trend per year was reported in the purchase of pork – by 24,7% and of poultry – by 3.1% per year.

During the studied period various changes of prices of agricultural products took place. In 2013, **prices of most plant and animal products** in purchase were higher than a year earlier.

An indicator measured by a ratio of buying-in prices of pork prices to prices of rye in purchase since 2012 were growing, and per year increased from 6,9 to 9,9 in 2013.

In 2012, dolnośląskie voivodship produced 4.8% of **national global agricultural production and commercial production** (the year before 4,7). After increases (in constant prices) in 2010-2011 annualized global and final agricultural production in 2012 declined. Changes observed per year were caused, above all, by changes in crop production, which represented more than $\frac{3}{4}$ of the total value of the global agricultural production. In 2012, the annual crop production decreased by 1.8% (the year before – 3,3%), while the animal production by 9,7% (by 8,1%). Commodity agricultural production was greater by 1,8% than in 2011 (the year before – 1,0%), including crop production – by 6,0% (by 1,1%).

In 2013, dolnośląskie voivodship produced 9.1% of the **national sold production of industry** (more than the year before by 0,1 p.%). In the years 2010-2013, an increase was reported in the production sold of industry on an annual basis, but it systematically weakened, i.e. (in constant prices) from 13.2% in 2010 to 1.1% in 2013. The increase of production sold in 2013 was primarily the result of its growth in manufacturing, accounting for 77,1% of total sales value. The growth of production sold was accompanied by a slight decline in the average employment in industry and an increase in productivity.

Production sold of construction in 2013 accounted for 7,1% of the national production (the year before – 6,5%). From 2012 onwards a decrease of production sold in construction was reported on an annual basis (in 2012 – by 4,8%, and in 2013 - by 3,4%). The decrease of production sold of construction per year was accompanied by a decrease in average employment and labour productivity growth. Also the **construction and assembly production** since 2012 showed a downward trend (in 2012 a decrease by 15,0%, and in 2013 – by 15,1%). In 2013, the decline in construction and assembly production per year was reported in all entities, including a significant one in entities dealing with the construction of civil engineering constructions.

In housing from 2012 there was an increase in the number of flats released for use – in 2013 per year by 9,5%. **The percentage of flats** released for use accounted for 11,3% of the number of flats released for use in the country (the year before – 9,8%). The average housing area of a flat was lower than year before and lower than the average in the country (87,2 m² to 104,5 m²). Per year the number of flats for the construction of which licences were given and the number of flats whose construction started decreased.

In the years 2010-2013 a **growth of retail sales** was recorded on an annual basis, however, it was falling. Retail sales in 2013 was 1,6% higher than in the previous year (in head count 5,9% in 2012). Slower growth in sales in 2013 was primarily due to weakening of sales dynamics in entities dealing with other retail sale in non-specialized stores, sales of furniture, electronics, household appliances, as well as a decline in sales dynamics of solid, liquid and gas fuels, and from the group "other".

The financial situation of non-financial companies surveyed in 2013 was more difficult than a year earlier, and also compared with 2010. The results were lower in all areas of economic activity. Basic economic and financial indicators deteriorated. The weakening of the indicator of cost level from the overall activity (from 92,5% in 2010 to 94,4% in 2013) was due to a slower increase in revenues from the overall activity than their operating expenses. From 2010 the profitability index for return on sale of products, goods and materials decreased (by 2,4 percentage points), gross turnover profitability (by 1,9 percentage points) and net (by 1,6 percentage points). **Financial liquidity indicators** decreased Level I – by 7,7 percentage points to 30,1%, and Level II – by 9,8 percentage points to 98,6%, which means that in the studied year, companies were not able to quickly settle their obligations. However, the percentage of the entities showing net profit in total number of enterprises per year increased from 74,9% in 2012 to 76,6% in 2013.

After a decline the year before, in 2013 an increase was reported in (in current prices) **investment outlays** of studied companies (by 15,9% per year, and by 12,5% in relation to 2010). In 2013, on an annual basis, the expenditure on machinery, technical equipment and tools increased most (by 25,0%). Investment outlays on new facilities and the improvement of existing ones, incurred in 2013 by undertakings established on the territory of the voivodship accounted for 11,3% of the outlays incurred by domestic investors. Bigger than a year before (by 1,8%) was the number of investments started, while at the same time their estimate value was reduced by 17,3%.

In 2013, on an annual basis, in the area of **public safety** less ascertained crimes in completed preparatory proceedings were reported (by 4,5%) and the value of crimes detection rate was lower (by 0,7 percentage points to 67,1%). The effectiveness of detection of crimes in the years 2010 to 2013 steadily decreased. The number of road events increased on the territory of the voivodship (by 6,0% in head count 5,7% in 2012), including the number of collisions which decreased, but the number of traffic accidents increased. There were less injured people in motor vehicle accidents (by 15,9% than the year before), and less - by 4,2% were dead. The number of local risks slightly increased, while there were far less risks.

The gross domestic product produced in the dolnośląskie voivodship in 2011 was really higher by 5,6% compared with the previous year (1st place in the country) and in relation to 2009 – by 10,9%. In the years 2009-2011 the value of GDP increased the fastest in the dolnośląskie voivodship – by 5,3%, and the slowest in podlaskie Voivodship – by 2,3%. The rate of GDP (in constant prices) growth in excess of the national average – except for the dolnośląskie voivodship – was also reported in the following voivodships: mazowieckie (4,9%), Silesia (4,5%) and pomorskie (4,4%).

The average **gross domestic product level per capita** in the voivodship in 2011 (in current prices) was 44961 zł, exceeding the average for the country by 13,4% (in 2009 – 8,5%, in 2010 – 12,0%). Compared to 2009, the highest real GDP growth per capita was reported for dolnośląskie voivodship (by 11,0%), and the lowest for podlaskie Voivodship (by 5.1%). In the years 2009-2011 dolnośląskie voivodship took the second position (after mazowieckie Voivodship) in terms of GDP per capita.¹

¹ For the conversion, the number of the population prepared on the basis of the National Population and Housing Census 2002 was assumed.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

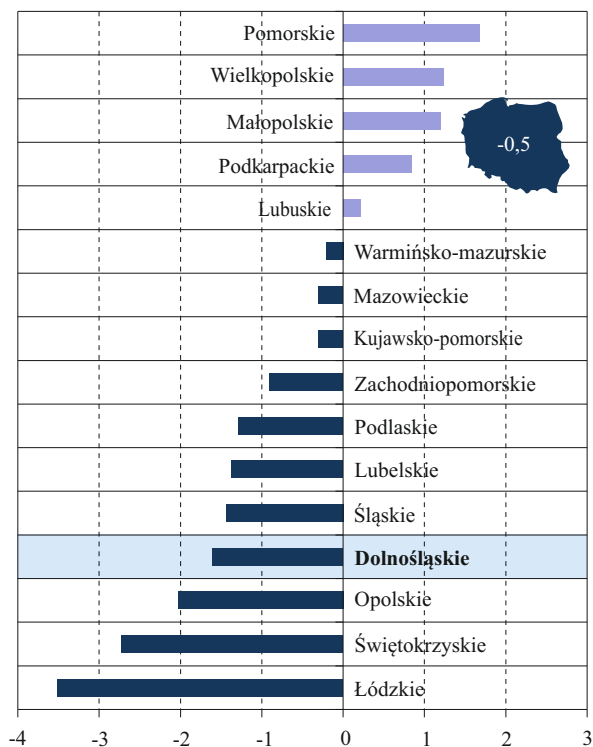
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.

Wyszczególnienie	Polska	Woj. dolnośląskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	146
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,46	-1,61
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,52	0,01
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	55,9	54,0
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	50,2	47,9
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	10,3	11,3
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3837,20	3827,13
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1855,52	1877,72
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1121,52	1226,90
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	100,9	100,9
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ^b w gospodarstwie rolnym w ha	10,1	15,4
Obsada bydła ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	38,8	10,2
Obsada trzody chlewnej ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	76,3	21,9
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	469716	510368
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	377676	402157
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,8	5,7
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^d na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1057	1194
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	21	25
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych w %	79,8	76,6
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,5	94,4
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni = 100; ceny bieżące) w %	104,4	115,9
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2011 r. w zł	39665	44961

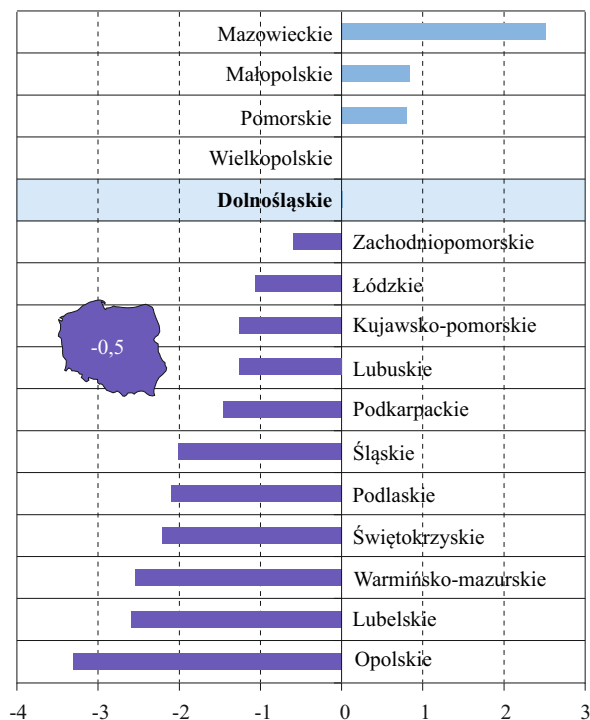
a Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 r. b Dane wstępne. c Stan w grudniu. d Stan w końcu listopada.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

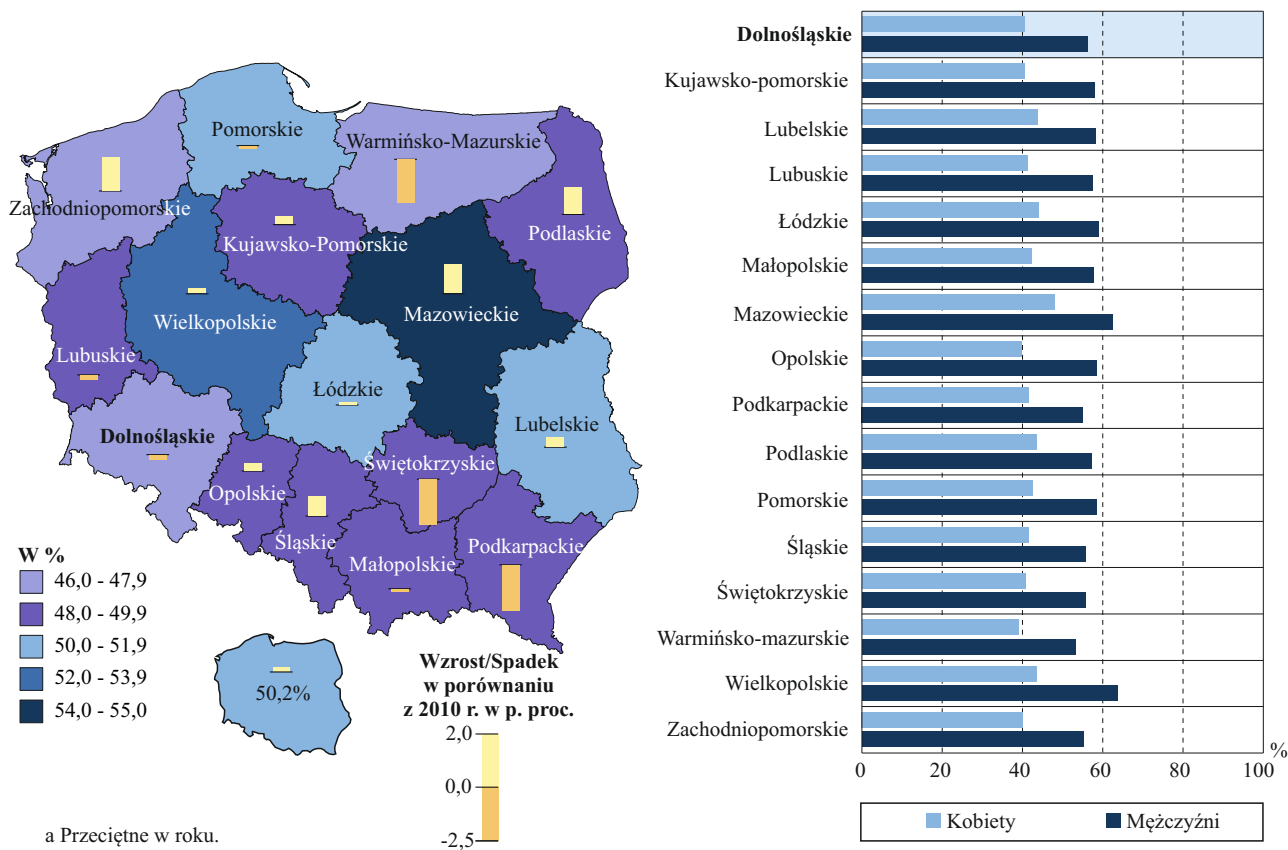
Wykres 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2013 r.

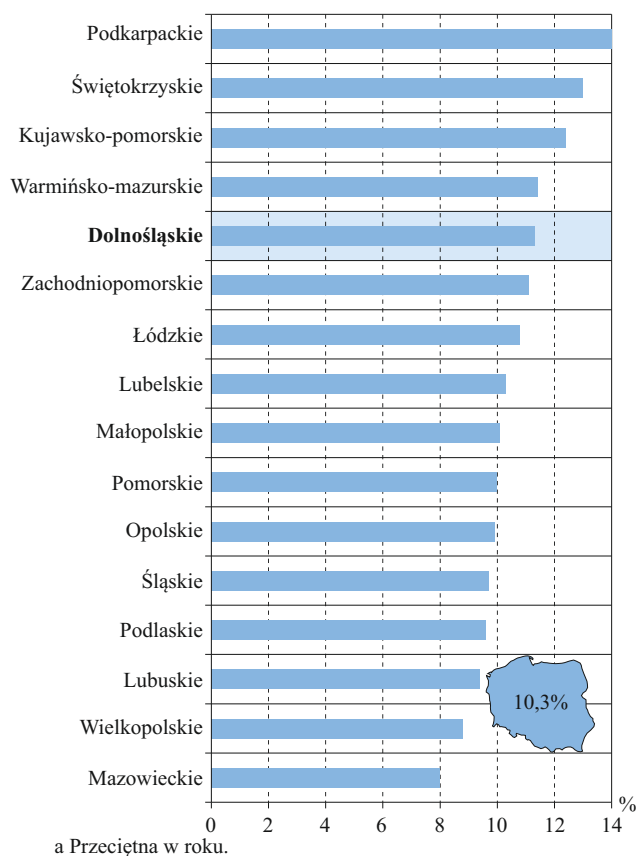
Wykres 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2013 r.

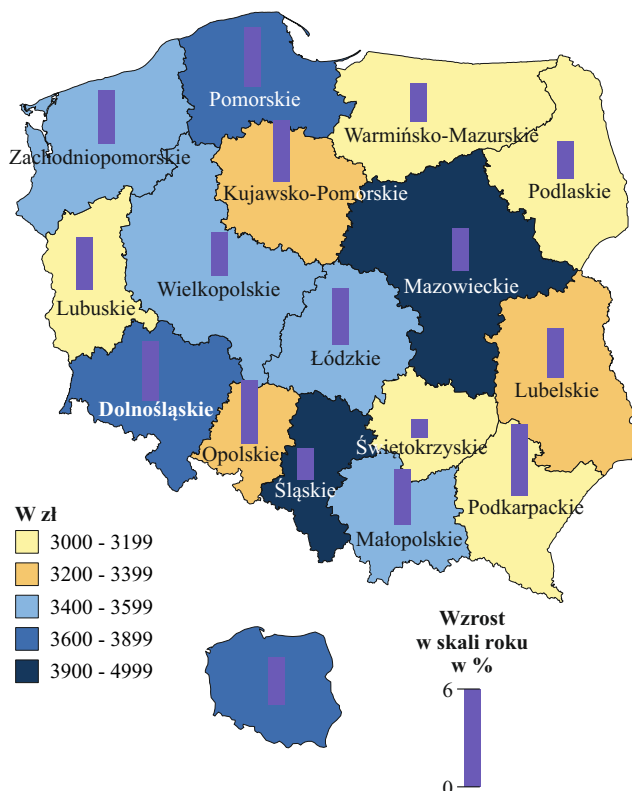
Wykres 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2013 r.

Wykres 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2013 r.

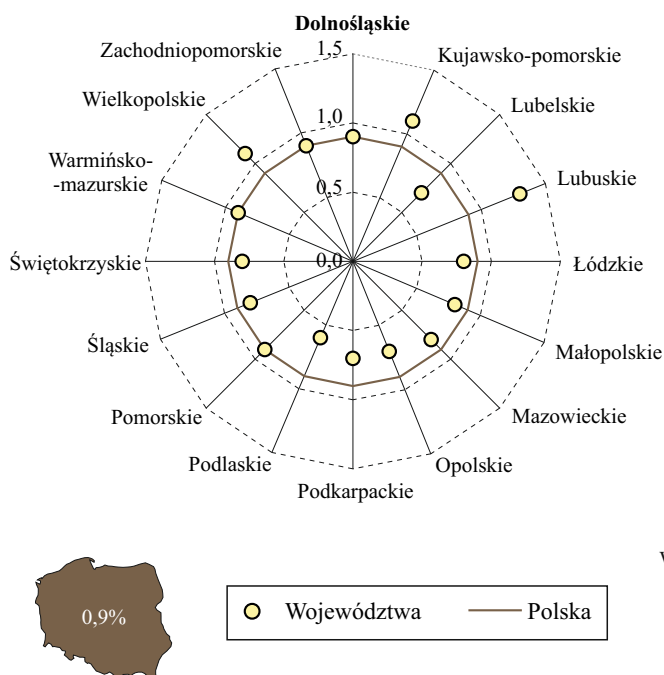

Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.

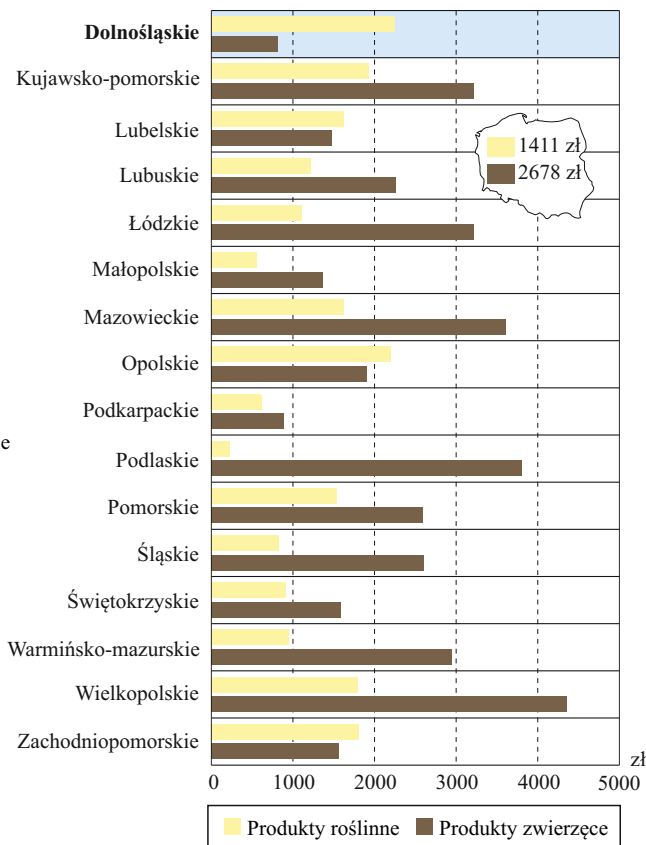

Wykres 6. Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r.

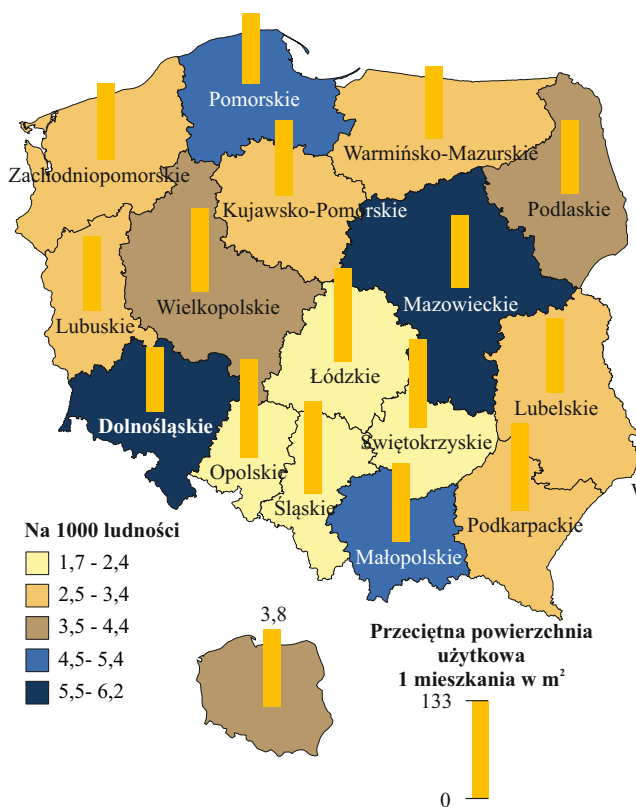
W skali roku w %

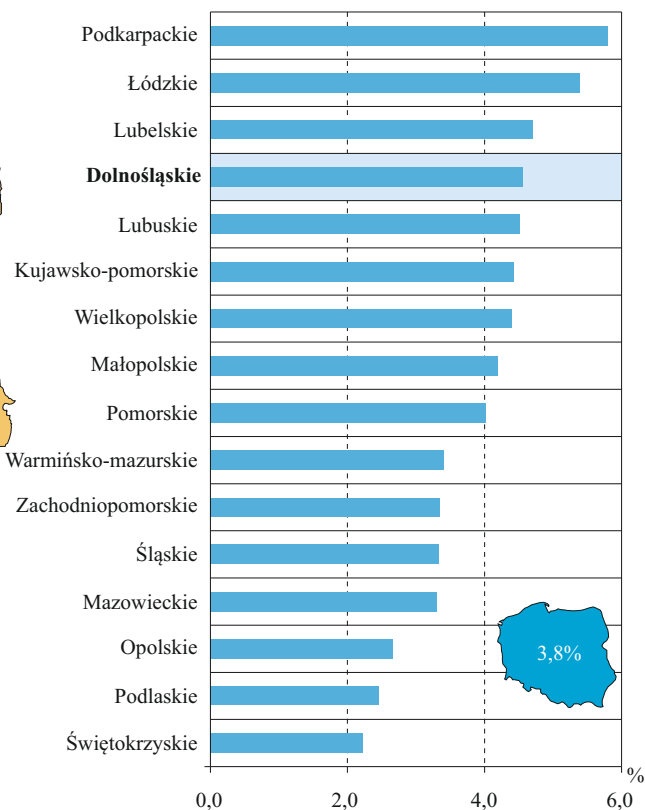
Wykres 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r. (dane wstępne)

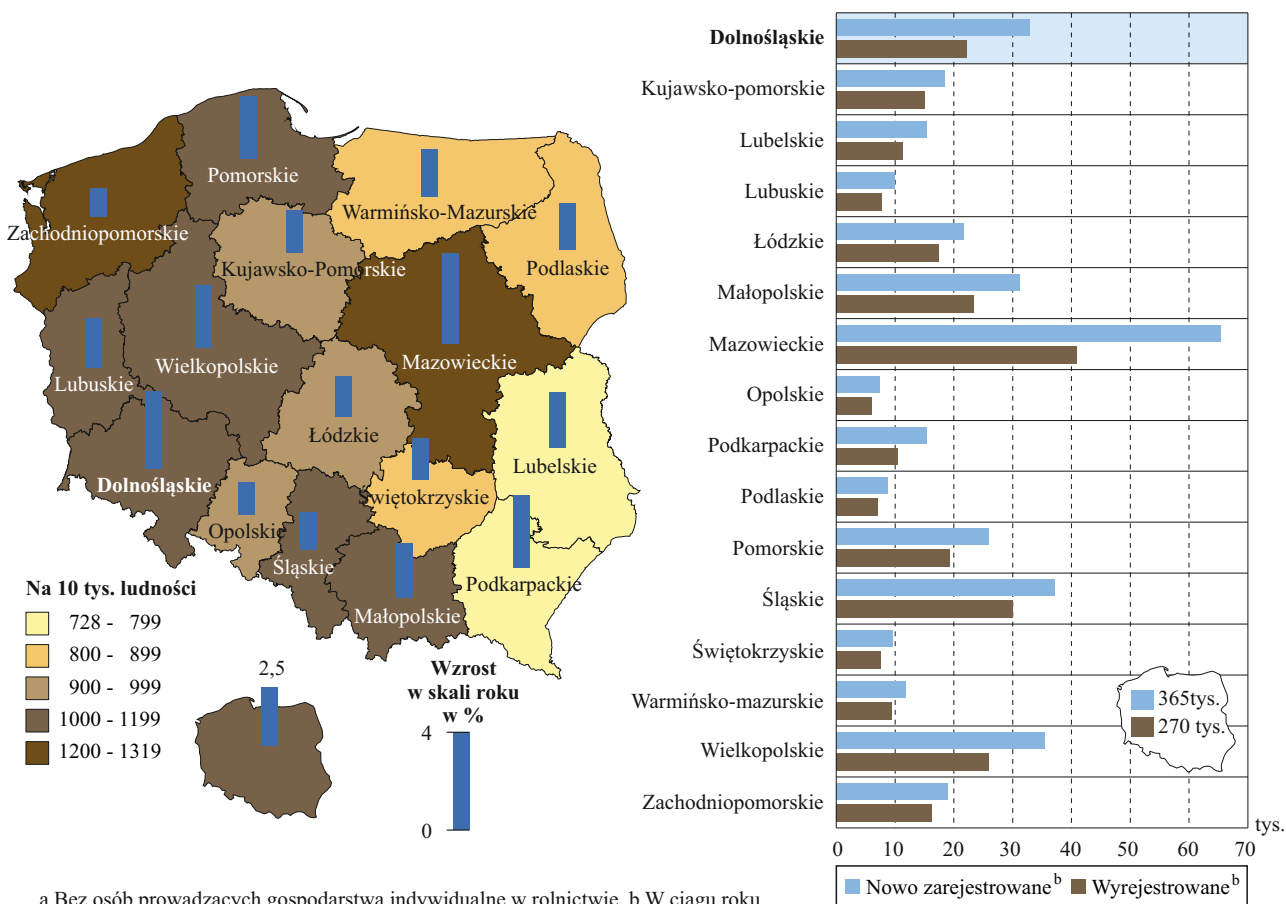
Wykres 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.

Wykres 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r.

Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2013 r.
Stan w dniu 31 XII

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

1. Podregion jeleniogórski

Powiaty:

- bolesławiecki (6)
jaworski (6)
jeleniogórski (9)
kamiennogórski (4)
łubański (7)
lwówecki (5)
zgorzelecki (7)
złotoryjski (6)

Miasto na prawach powiatu:

Jelenia Góra (1)

2. Podregion legnicko-głogowski

Powiaty:

- głogowski (6)
górowski (4)
legnicki (8)
lubiński (4)
polkowicki (6)

Miasto na prawach powiatu:

Legnica (1)

3. Podregion wałbrzyski

Powiaty:

- dzierżoniowski (7)
kłodzki (14)
świdnicki (8)
wałbrzyski (9)
ząbkowicki (7)

Miasto na prawach powiatu:

Wałbrzych (1)

5. Podregion m. Wrocław

Miasto na prawach powiatu:

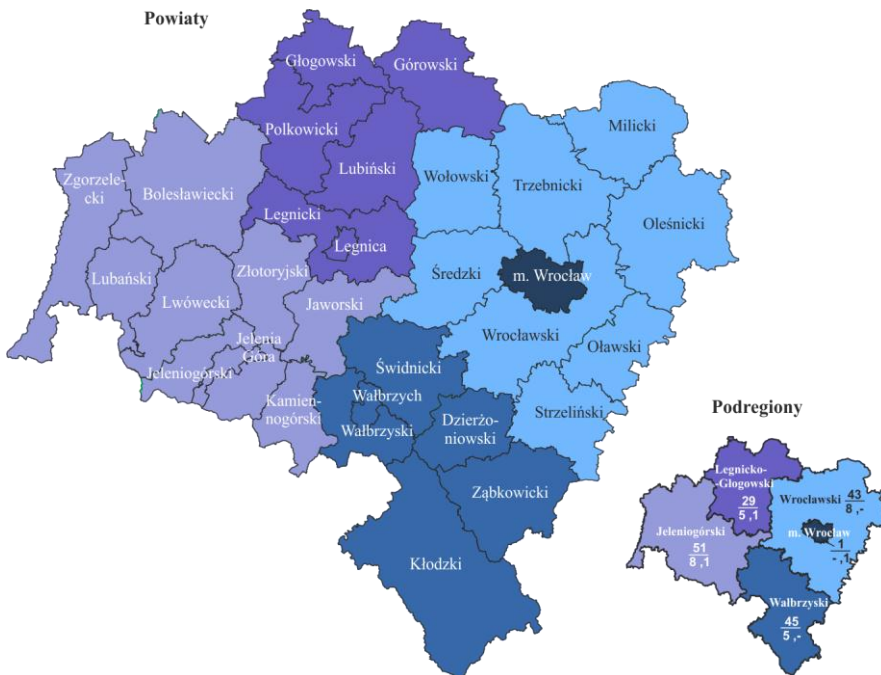
Wrocław (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

4. Podregion wrocławski

Powiaty:

- milicki (3)
oleśnicki (8)
oławski (4)
strzeliński (5)
średzki (5)
trzebnicki (6)
wołowski (3)
wrocławski (9)

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	w ha	w %
Woj. dolnośląskie	1994674	100,0
podregiony:		
Jeleniogórski	556955	27,9
Legnicko-głogowski	347299	17,4
Wałbrzyski	417940	21,0
Wrocławski	643198	32,2
Wrocław	29282	1,5

Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. województwo dolnośląskie stanowiło 6,4% powierzchni kraju. Na jego obszarze mieszkało 2910 tys. ludności, tj. 7,6% ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 146 osób (w Polsce – 123 osoby). Pod względem gęstości zaludnienia dolnośląskie plasowało się na 4. miejscu wśród pozostałych województw.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W 2013 r. w województwie dolnośląskim utrzymał się spadek liczby ludności w skali roku. W wyniku spadku urodzeń żywych i wzrostu zgonów odnotowano spadek przyrostu naturalnego, który już od wielu lat kształtuje się na ujemnym poziomie. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały było dodatnie, natomiast saldo migracji zagranicznych (podobnie jak we wcześniejszych latach) przyjęło wartość ujemną.

W końcu grudnia 2013 r. na terenie województwa dolnośląskiego zamieszkiwało 2910 tys. osób, co stanowiło 7,6% ludności Polski (mieszkańcy miast stanowili 8,7 % ludności miejskiej kraju, a wsi – 5,8% ogółu ludności wiejskiej). W porównaniu z 2012 r. ludność województwa dolnośląskiego zmniejszyła się o 0,15%, a w porównaniu z 2010 r. – o 0,25%.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.

Prezentowane dane dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
P o l s k a				
Stan w dniu 30 VI				
O g ó ł e m w tys.	38517	38526	38534	38502
w tym kobiety.....	19869	19876	19882	19868
Miasta	23449	23405	23360	23292
Wieś	15068	15121	15174	15211
Stan w dniu 31 XII				
O g ó ł e m: w tysiącach	38530	38538	38533	38496
na 1 km²	123	123	123	123
w tym kobiety: w tysiącach	19877	19884	19884	19866
na 100 mężczyzn.....	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23429	23386	23336	23258
w %.....	60,8	60,7	60,6	60,4
Wieś: w tysiącach	15101	15153	15197	15232
w %	39,2	39,3	39,4	39,6
woj. dolnośląskie				
Stan w dniu 30 VI				
O g ó ł e m w tys.	2917	2916	2915	2911
w tym kobiety.....	1513	1513	1513	1511
Miasta	2043	2037	2031	2023
Wieś	874	879	884	888
Stan w dniu 31 XII				
O g ó ł e m: w tysiącach	2917	2917	2914	2910
na 1 km²	146	146	146	146
w tym kobiety: w tysiącach	1514	1514	1513	1511
na 100 mężczyzn.....	108	108	108	108
Miasta: w tysiącach	2040	2035	2028	2020
w %.....	69,9	69,8	69,6	69,4
Wieś: w tysiącach	877	882	886	890
w %	30,1	30,2	30,4	30,6

W skali roku liczba mieszkańców miast zmniejszyła się o 0,41%, natomiast na wsi wzrosła o 0,44%.

Województwo dolnośląskie zurbanizowane jest w stopniu wyższym niż w skali kraju; udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności województwa stanowił ponad 69%, natomiast w kraju – niespełna 61%.

W końcu 2013 r. wskaźnik zaludnienia wynosił 146 osób na 1 km² (na poziomie niezmiennym od 2010 r.) i wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne – najniższy notowano w powiatach wrocławskim (40), ząbkowickim (65) i bolesławieckim (69), a najwyższy – we Wrocławiu (2157) oraz w Legnicy (1821) i w Wałbrzychu (1387).

W województwie nadal utrzymywała się tendencja spadkowa urodzeń żywych, których w 2013 r. zarejestrowano 25,8 tys. Liczba urodzeń żywych w skali roku zmniejszyła się o 5,3% (wobec spadku o 1,5% w 2012 r.). Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 8,86‰ i był niższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (o 0,48 p.proc i o 1,27 p.proc. w relacji do 2010 r.). W kraju na 1000 ludności w 2013 r. rodziło się 9,60 dzieci (przed rokiem – 10,02).

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI) faktycznie zamieszkałej.

Województwo dolnośląskie było jednym z trzech województw (14. lokata w kraju) z najniższym współczynnikiem urodzeń żywych.

Tabl. 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
P o l s k a				
Małżeństwa	5,93	5,36	5,29	4,69
Urodzenia żywe	10,73	10,08	10,02	9,60
Zgony	9,83	9,75	9,99	10,06
w tym niemowląt ^a	4,98	4,73	4,64	4,56
Przyrost naturalny ^b	0,90	0,34	0,04	-0,46
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ...	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52
w tym zagranicznych	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52
woj. d o l n o ś l ą s k i e				
Małżeństwa	5,62	5,18	5,17	4,43
Urodzenia żywe	10,13	9,49	9,34	8,86
Zgony	10,19	10,08	10,44	10,48
w tym niemowląt ^a	6,13	5,60	6,28	5,12
Przyrost naturalny ^b	-0,06	-0,60	-1,10	-1,61
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ...	0,47	0,37	0,32	0,01
w tym zagranicznych	-0,07	-0,17	-0,27	-0,81
m. W r o c ł ą w				
Małżeństwa	5,61	5,00	5,00	4,24
Urodzenia żywe	10,40	9,91	9,70	9,65
Zgony	10,15	10,02	10,27	10,30
w tym niemowląt ^a	6,71	6,40	5,22	5,58
Przyrost naturalny ^b	0,25	-0,11	-0,57	-0,65
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ...	1,10	0,98	1,37	2,18
w tym zagranicznych	0,65	0,41	0,25	-0,07

a Dzieci w wieku poniżej 1 roku; wskaźnik podano w przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych. b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W 2013 r. zmarło 30,5 tys. osób, tj. o 0,2% więcej niż przed rokiem. Współczynnik zgonów (umieralność) ukształtował się na poziomie 10,48‰ (w 2012 r. – 10,44‰), plasując województwo dolnośląskie na 5. miejscu wśród województw, wobec 10,06‰ w kraju (przed rokiem – 9,99‰).

W skali roku zmniejszyła się liczba zgonów niemowląt. W 2013 r. odnotowano 132 zgony dzieci w wieku poniżej 1 roku życia (przed rokiem – 171). Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) wyniósł 5,12 (wobec 6,28 w 2012 r.) i była to 3. lokata w kraju.

Utrzymująca się od lat nadwyżka zgonów nad urodzeniami spowodowała, iż przyrost naturalny nadal był ujemny i w 2013 r. wyniósł minus 4,7 tys. osób (w 2012 r. – minus 3,2 tys. osób). Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość minus 1,61‰ i obniżył się w skali roku o 0,5 p.proc., a w relacji do 2010 r. – o 1,6 p.proc. W Polsce w 2013 r. współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności kształtował się na poziomie minus 0,46‰ (wobec 0,04‰ w 2012 r.).

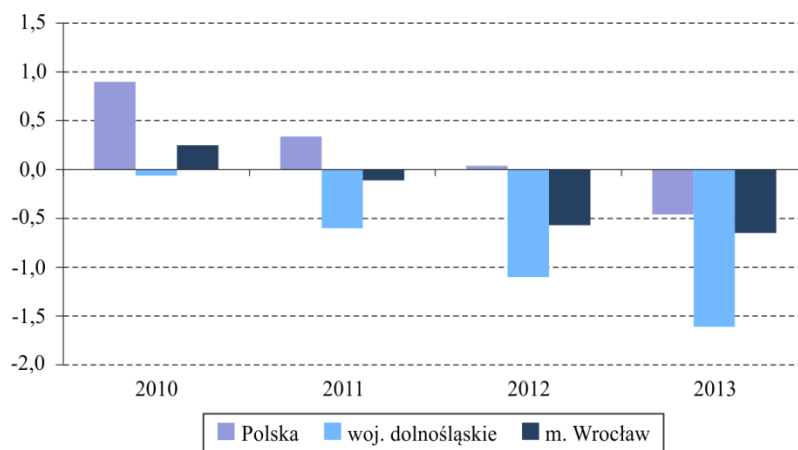
W miastach rejestrowano więcej zgonów niż urodzeń żywych (o 4268), natomiast na wsi więcej urodzeń niż zgonów (o 425). Współczynnik przyrostu naturalnego w miastach kształtował się na poziomie minus 2,11‰ (wobec minus 1,59‰ w 2012 r.), a na wsi – minus 0,48‰ (wobec 0,02‰).

W 2013 r. w przekroju terytorialnym ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności wystąpił w 21 powiatach, w granicach od minus 0,61 w powiecie bolesławieckim do minus 6,14 w Wałbrzychu. Dodatni współczynnik przyrostu naturalnego zanotowano w 9 powiatach, w tym najwyższy w powiecie wrocławskim (3,43).

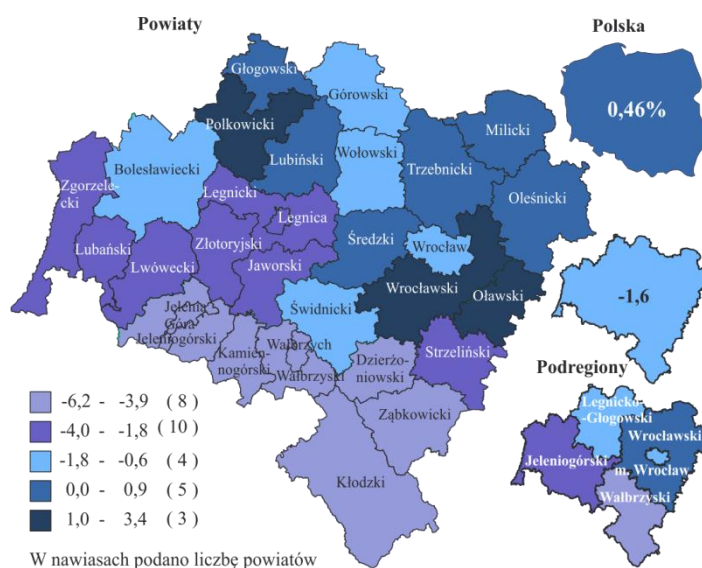
W 2013 r. zawarto 12,9 tys. związków małżeńskich (7,1% małżeństw zawartych w kraju), tj. o 2,2 tys. związków mniej niż przed rokiem. Współczynnik małżeństw zmniejszył się w skali roku o 0,74 p. proc. do 4,43‰. W miastach współczynnik małżeństw był niższy niż na wsi i wyniósł 4,37‰ (na wsi – 4,56‰).

Analiza przestrzennego zróżnicowania pokazała, że najmniej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności w 2013 r. zawarto w Wałbrzychu (3,72), natomiast najwięcej w powiatach górskim (5,35) i polkowickim (5,18).

Wykres 11. Przyrost naturalny na 1000 ludności

Wykres 12. Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2013 r.

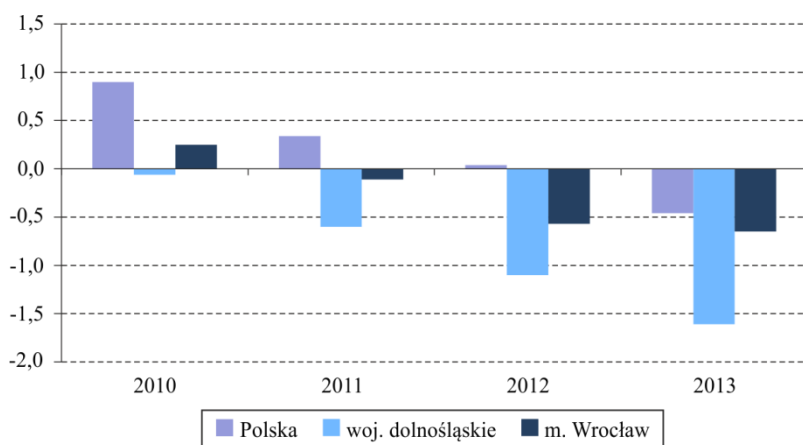
Migracje są drugim obok przyrostu naturalnego czynnikiem wpływającym bezpośrednio na rozwój ludności poprzez zmniejszenie lub zwiększenie liczebności populacji.

Od 2009 r. saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały utrzymuje się na dodatnim poziomie, co oznacza nadwyżkę osób zameldowanych na pobyt stały w ciągu roku nad wymeldowanymi z pobytu stałego (w 2013 r. nadwyżka wyniosła tylko 27 osób, podczas gdy przed rokiem – 0,9 tys.). W 2013 r. w miastach ubyło 4,1 tys. osób, a na wsi liczba ludności zwiększyła się o 4,1 tys. (rok wcześniej zanotowano

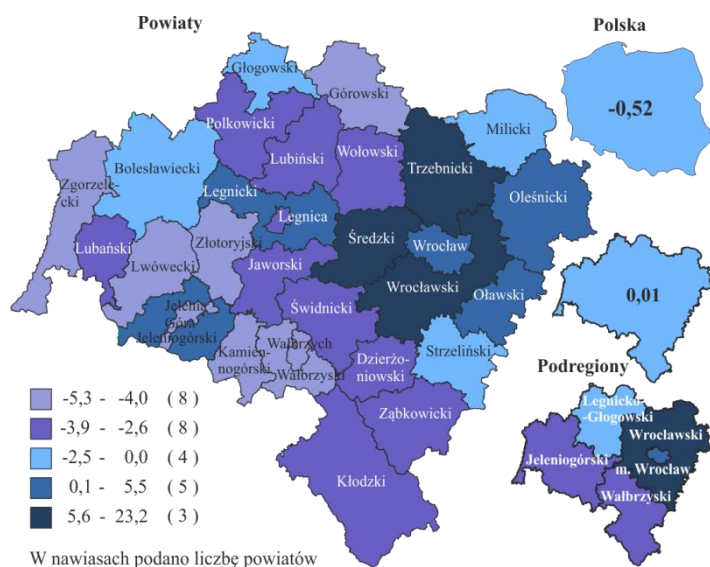
odpowiednio spadek o 3,4 tys. i wzrost o 4,4 tys. osób).

Analizując migracje zagraniczne, obserwuje się od lat utrzymującą się nadwyżkę liczby emigrantów nad liczbą imigrantów powracających z zagranicy. Saldo migracji zagranicznych w 2013 r. wyniosło minus 2,4 tys. osób (wobec minus 0,8 tys. osób w poprzednim roku). Z powodu wyjazdu na stałe za granicę, województwo dolnośląskie opuściło 3,7 tys. mieszkańców, natomiast przybyło z zagranicy 1,3 tys. osób (w 2012 r. odpowiednio 2,4 tys. i 1,6 tys.).

Wykres 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności

Wykres 14. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2013 r.

Ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie, odmiennie niż w kraju, było dodatnie i wyniosło 0,01 (wobec 0,32 w 2012 r.).

Dodatnią wartość wskaźnika odnotowano w 8 powiatach, w tym największą w powiecie: wrocławskim 23,16‰ (wobec 19,88‰ w 2012 r.). Ubytek ludności z tytułu migracji dotyczył pozostałych powiatów, w tym największy odnotowano w powiatach kamiennogórskim (gdzie saldo migracji na 1000 ludności w 2013 r. wyniosło minus 5,33), górowskim (5,10) i złotoryjskim (5,02).

Dane prezentujące ludność w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
 - „Stan i ruch naturalny ludności w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
 - „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co roku również w wersji książkowej oraz na płycie CD,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK PRACY

▪ ZATRUDNIENIE

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na zbliżonym poziomie do odnotowanego przed rokiem, przy czym wzrost w skali roku zaobserwowano tylko w pierwszym kwartale.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. w województwie dolnośląskim wyniosło 438,0 tys. osób i utrzymało się na zbliżonym poziomie, jak przed rokiem, tj. tylko o 0,1 tys. większym (wobec wzrostu o 6,4 tys. w 2012 r.). W kraju przeciętne zatrudnienie w ujęciu rocznym zmniejszyło się nieznacznie, tj. o 0,4% (wobec wzrostu o 0,1% w 2012 r.).

*Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.*

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w tysiącach			2010 = 100	2012 = 100
P o l s k a	5373,0	5548,7	5494,4	103,2	99,6
Woj. dolnośląskie	421,4	437,9	438,0	102,4	100,0
M. Wrocław	154,6	164,6	166,9	108,0	106,2

Wykres 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
(przeciętna 2010 = 100)

W skali roku wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w 8 sekcjach, w tym największy w administrowaniu i działalności wspierającej (o 13,4%). Największy spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku wystąpił, podobnie jak przed rokiem, w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 30,6%).

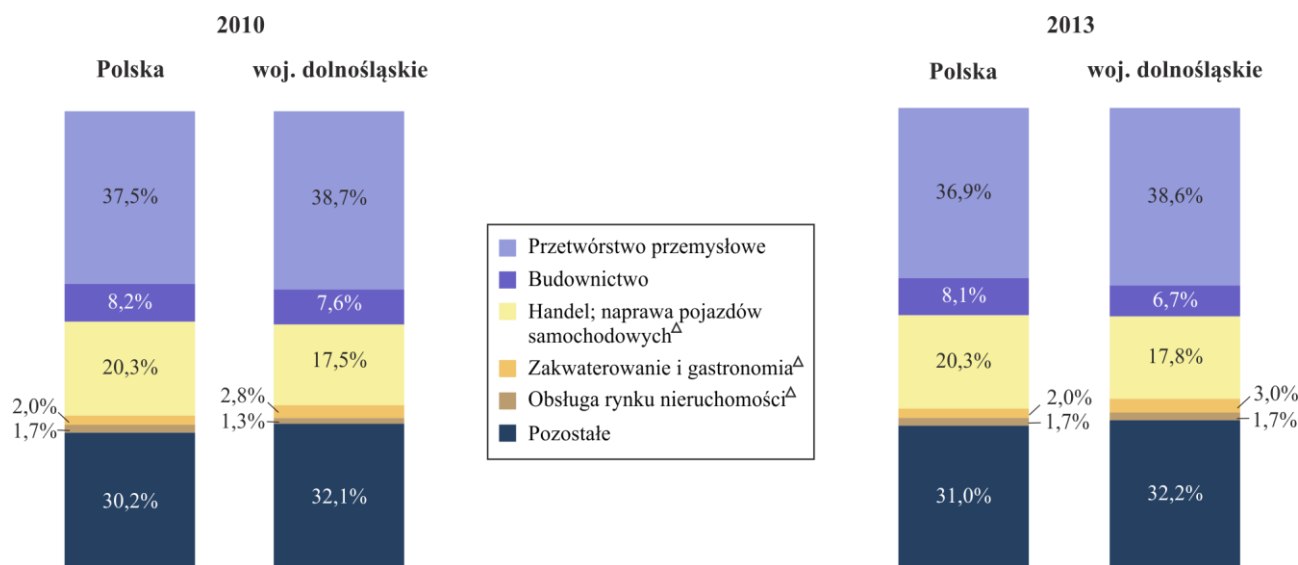
W przemyśle przeciętne zatrudnienie w 2013 r. wyniosło 204,2 tys. osób, co stanowiło 46,6% przeciętnego zatrudnienia w se-

ktorze przedsiębiorstw ogółem (wobec 47,2% w 2012 r. i 49,7% w 2010 r.). W relacji do 2012 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle zmniejszyło się o 1,2% (wobec spadku o 0,2% przed rokiem).

W relacji do 2013 r. największe zmiany w strukturze przeciętnego zatrudnienia odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej – wzrost o 1,5 p.proc. (z 10,8% w 2012 r. do 12,3% w 2013 r.) oraz w budownictwie, w którym odsetek przeciętnie zatrudnionych obniżył się o 1,0 p.proc. (z 7,7% w 2012 r. do 6,7% w 2013 r.).

W 2013 r. udział przeciętnie zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym stanowił 82,7% przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (wzrost o 0,5 p.proc. w relacji do 2012 r.).

Wykres 16. Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007

Tabl. 5. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2012				2013				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	99,7	100,6	101,3	101,5	100,4	99,9	99,8	100,0	438,0
w tym:									
Przemysł	97,8	97,8	99,8	99,8	98,7	99,2	98,5	98,8	204,2
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	100,2	100,3	99,9	99,8	98,8	99,2	99,0	99,5	168,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	46,4	46,4	93,3	93,1	94,8	95,6	69,1	69,4	3,2
Budownictwo	101,8	101,2	99,2	97,6	89,2	88,9	88,5	87,6	29,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	101,4	105,9	106,1	107,1	101,3	96,7	97,2	97,7	78,1
Transport i gospodarka magazynowa	102,1	104,1	104,4	104,3	107,8	106,6	105,9	104,9	17,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	94,9	95,9	95,1	96,0	105,4	104,9	104,6	103,1	13,2
Informacja i komunikacja	121,7	121,5	119,6	117,3	107,6	106,5	107,9	110,1	10,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	99,3	99,4	98,5	98,7	100,0	99,9	100,0	100,3	7,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	103,5	103,5	104,4	106,4	98,3	99,8	98,4	97,5	13,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	100,5	101,6	100,6	101,5	109,3	110,0	112,5	113,4	53,9

a Nie obejmuje działów: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

▪ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W 2013 r. zaobserwowano korzystną zmianę sytuacji na rynku pracy. W ujęciu rocznym odnotowano spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych. Stopa bezrobocia była niższa niż rok wcześniej i pod koniec grudnia nie przekroczyła poziomu wskaźnika ogólnokrajowego. Na 1 ofertę pracy przypadało znacznie mniej bezrobotnych niż w poprzednim roku i zdecydowanie mniej niż w skali kraju.

W końcu grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 153,6 tys. i była niższa o 3,8 tys. (tj. o 2,4%) niż przed rokiem (po wzroście o 9,6% w 2012 r.). W porównaniu z końcem grudnia 2010 r. liczba bezrobotnych wzrosła o 7,1 tys. osób (tj. o 4,7%). W Polsce liczba bezrobotnych w skali roku wzrosła o 1,0% (wobec wzrostu o 7,8% w końcu grudnia 2012 r.), a w relacji do 2010 r. była większa o 10,4%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 69, poz. 415, z późniejszymi zmianami).

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
P o l s k a			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	2136,8	2157,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	3042,0	2655,0	2709,4
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	2979,8	2500,8	2688,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	83	92	70
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	13,4	13,4
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	150,3	157,4	153,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	255,9	218,3	214,3
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	251,9	204,5	218,1
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	49	61	44
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,1	13,5	13,2
m. W r o c ł ą w			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	17,5	19,0	18,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	30,9	28,6	27,8
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	29,5	25,8	28,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	17	21	15
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	5,5	5,8	5,6

Analizując zmiany liczby zarejestrowanych bezrobotnych w przekroju terytorialnym, w relacji do grudnia 2012 r., to można stwierdzić, że największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w powiecie kamiennogórskim (o 11,7%), a najmniejszy (o 2,0%) w powiecie polkowickim, natomiast wzrost bezrobotnych największy wystąpił w powiecie olawskim (o 15,4%), a najmniejszy w powiecie lubińskim (o 0,6%).

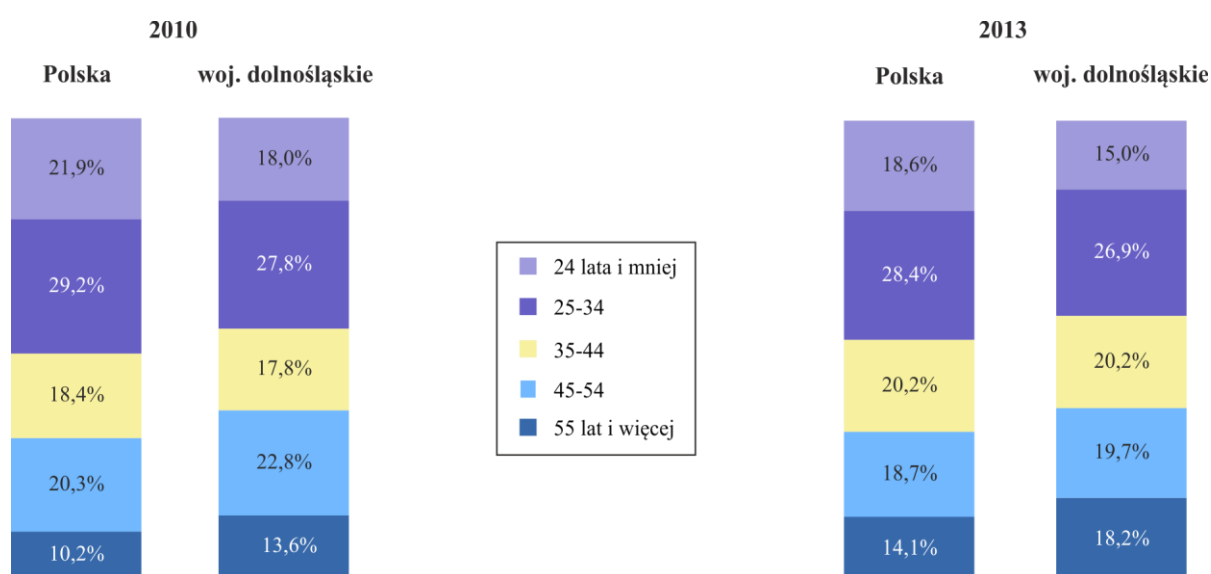
Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W końcu grudnia 2013 r. w strukturze bezrobotnych 83,7% nie posiadało prawa do zasiłku (w 2012 r. – 80,6%, w 2010 r. – 81,1%), 86,9% stanowiły osoby poprzednio pracujące (rok wcześniej – 86,8%, w 2010 r. – 84,5%), a 36,0% to mieszkańcy wsi (w 2012 r. – 35,6%,

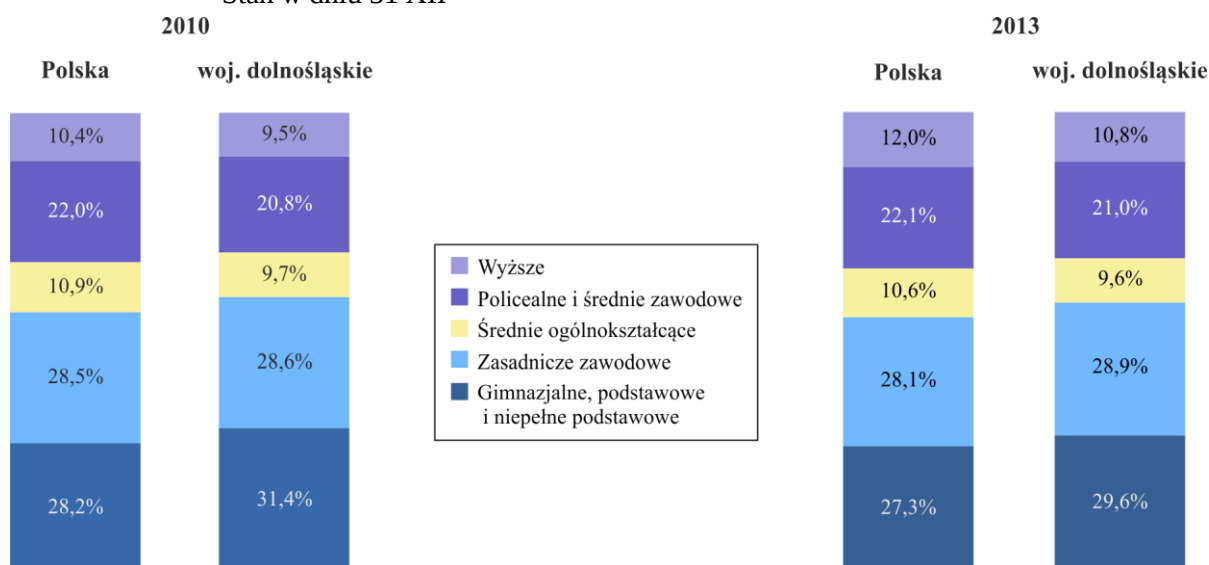
w 2010 r. – 35,4%). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych kobiety stanowiły większość, tj. 50,7% ogółu, a ich udział zmniejszył się zarówno w relacji z grudniem 2012 r. (o 0,3 p.proc.), jak i w porównaniu z grudniem 2010 r. (o 1,0 p.proc.).

Od 2009 r. największą grupę wśród bezrobotnych stanowią ludzie młodzi w wieku 25-34 lata. W końcu grudnia 2013 r. ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 26,9% i kształtował się na poziomie nieznacznie niższym niż przed rokiem. W skali roku największe zmiany w strukturze bezrobotnych zanotowano w grupie osób w wieku 55 i więcej lat (wzrost o 2,0 p. proc.). Negatywne zmiany w strukturze bezrobotnych dotyczyły również osób w wieku 35-44 lata – wzrost do grudnia 2012 r. wyniósł 0,7 %. Pozytywne zmiany zaobserwowano natomiast wśród osób w wieku 18-24 (spadek bezrobocia o 1,1 p.proc.) oraz w grupach 25-34 lata i 45-54 lata, których udział w skali roku zmalał odpowiednio o 0,8 i 0,7 p.proc.

Wykres 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**
Stan w dniu 31 XII

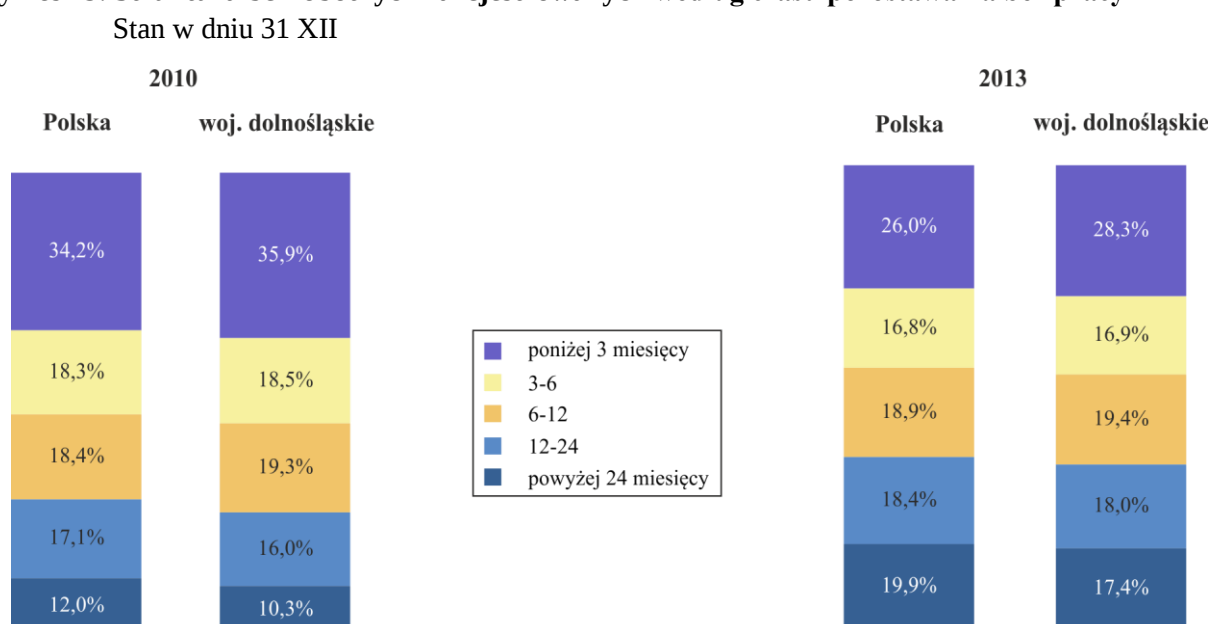
Wykres 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Najwięcej było osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił odpowiednio 29,6% i 28,9% (w końcu grudnia 2012 r. – 29,9% i 28,9%). Mniejsze niż przed rokiem problemy ze znalezieniem pracy miały osoby z wykształceniem wyższym, których zbiorowość w skali roku zmniejszyła się najbardziej (o 0,4% wobec wzrostu o 14,3% w końcu grudnia 2012 r.), a ich odsetek wzrósł o 0,2 p.proc.

Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, największą grupę w strukturze bezrobotnych stanowiły osoby z najkrótszym okresem pozostawania bez pracy, tj. do 3 miesięcy (28,3% wobec 32,0% rok wcześniej) oraz będące bez pracy dłużej niż 1 rok (35,4% wobec 31,9%). Spośród wszystkich grup wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy, największy wzrost w skali roku dotyczył osób pozostających bez pracy powyżej 1 roku (o 8,4%), a następnie osób będących bez pracy w granicy od 6 miesięcy do 1 roku (o 1,0%).

Wykres 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**

a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby z krótkim stażem pracy (tj. 1-5 lat), których odsetek wynosił 22,6% (w 2012 r. – 23,3%) ogólnej liczby bezrobotnych, natomiast najmniejszą grupę stanowili bezrobotni z 30-letnim stażem pracy, tj. 5,0% (w 2012 r. – 4,9%). W porównaniu z rokiem poprzednim zaobserwowano pozytywne zmiany wśród wszystkich grup bezrobotnych rozpatrywanych pod kątem stażu pracy, największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w grupie 1-5 lat (o 5,4%), najmniejszy wśród bezrobotnych z 30-letnim stażem (o 0,6%).

W szczególnej sytuacji na rynku pracy znajdowało się 139,8 tys. osób, czyli 91,0% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 90,2%). Najliczniejszą grupę wśród tej populacji stanowiły osoby bez wykształcenia średniego, ale ich udział w skali roku zmniejszył się o 1,1 p.proc. – do 64,2%. W relacji do końca grudnia 2012 r. zmniejszył się również odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych i do 25 roku życia (odpowiednio o 0,5 p.proc. i o 0,2 p.proc.). Najwyższy wzrost odsetka zaobserwowano wśród osób długotrwale bezrobotnych oraz samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (odpowiednio o 6,0% i o 4,2%).

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	156,9	143,7	144,4	157,4	171,0	153,4	148,8	153,6
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	96,4	102,9	105,6	109,6	109,0	106,8	103,1	97,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	58,4	44,0	53,8	62,1	61,2	44,1	53,4	55,6
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	97,1	104,6	104,4	110,9	104,8	100,2	99,2	89,6
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	45,0	57,2	53,1	49,1	47,6	61,7	58,0	50,9
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	94,5	87,8	97,8	99,8	105,6	107,8	109,2	103,7
Płynność bezrobocia (napływ-odpływ)								
w tysiącach osób	13,3	-13,3	0,7	13,0	13,6	-17,6	-4,6	4,7
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	13,4	12,4	12,5	13,5	14,5	13,2	12,8	13,2

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

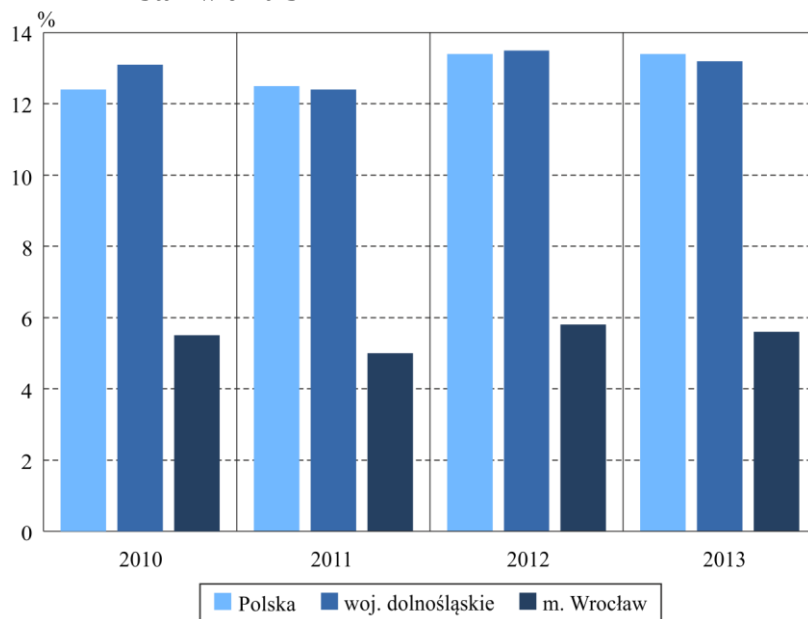
Stopa bezrobocia rejestrowanego, od stycznia do października 2013 r. kształtowała się na wyższym poziomie niż w analogicznych miesiącach 2012 r., natomiast w listopadzie zaobserwowano wyrównanie z analogicznym okresem poprzedniego roku i na koniec grudnia była mniejsza o 0,3 p.proc. i wyniosła 13,2% (o 0,1 p.proc. więcej niż w 2010 r.). Stopa bezrobocia była o 0,2 p.proc. niższa niż w kraju (przed rokiem – wyższa o 0,1 p.proc.).

Analiza przestrzennego zróżnicowania pokazała, że największy wzrost stopy bezrobocia, w porównaniu z końcem grudnia 2012 r. odnotowano w powiatach: oławskim (o 1,6 p.proc.), złotoryjskim (o 0,8 p.proc.) i lwóweckim (o 0,5 p.proc.), natomiast największy spadek zarejestrowano w powiatach: kamiennogórskim (o 2,1 p.proc), lubańskim (o 1,6 p.proc), świdnickim (o 1,2 p.proc.), i jeleniogórskim (o 1,2 p.proc.). W powiecie oleśnickim stopa bezrobocia ukształtowała się na tym samym poziomie jak rok wcześniej.

Nadal obserwuje się duże zróżnicowanie terytorialne pod względem wskaźnika stopy bezrobocia.

Rozpiętość pomiędzy najwyższą

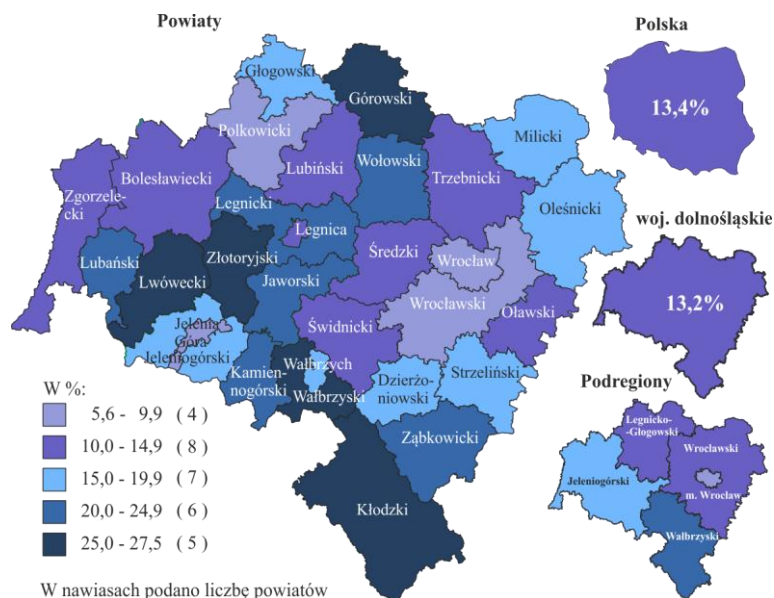
i najniższą wartością wskaźnika wyniosła 26,7 p.proc. i zwiększyła się zarówno w skali roku, jak i w relacji z końcem grudnia 2010 r. odpowiednio o 0,3 p.proc. i o 0,1 p.proc.

Wykres 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

W końcu grudnia 2013 r. w grupie powiatów o niskiej stopie bezrobocia znalazły się: powiat wrocławski (5,3%), miasto wojewódzkie Wrocław (5,6%) oraz powiat polkowicki (8,9%) i Jelenia Góra (9,2%). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały powiaty: wałbrzyski (32,0%), złotoryjski (28,3%), górowski (28,1%) i lwówecki (26,1%).

W 2013 r. liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 214,3 tys. osób i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 4,0 tys., tj. o 1,8% (wobec wzrostu przed rokiem o 4,1%). Najliczniejszą grupę stanowiły nadal osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w porównaniu do 2012 r. o 0,5 p.proc. (do 81,3%). Odsetek osób dotychczas niepracujących pozostał na niezmiennym poziomie, natomiast zwiększył się udział absolwentów (o 0,3 p.proc. – do 9,2%).

Wykres 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**
Stan w dniu 31 XII

Z ewidencji bezrobotnych skreślono w ciągu roku 218,1 tys. osób, tj. więcej o 13,7 tys. niż w 2012 r. (o 6,7% wobec spadku o 5,5% przed rokiem). Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych skreślono 100,6 tys. osób (wobec 87,6 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych w skali roku zwiększył się (o 3,3 p.proc. do 46,1%). Zwiększył się także udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 0,3 p.proc. – do 8,7%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne, rentowe lub do świadczeń przedemerytalnych (o 0,2 p.proc. – do 2,2%). Spośród osób wykreślonych z ewidencji obniżył się odsetek osób, które utraciły status bezrobotnych w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 2,7 p.proc. – do 29,6%) i osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,5 p.proc. – do 6,1%).

W 2013 r. bilans bezrobotnych, w przeciwieństwie do roku poprzedniego, kształtował się korzystnie. W ciągu roku zarejestrowano o 3,8 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji (rok wcześniej – bilans wynosił plus 13,8 tys.). Relacja liczby wyrejestrowanych bezrobotnych do bezrobotnych zarejestrowanych ukształtowała się na poziomie 101,8% (w 2012 r. – 93,7%), podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 99,2% (przed rokiem – 94,4%).

Powiatowe urzędy pracy w ciągu całego 2013 r. oferowały 73,0 tys. ofert zatrudnienia, tj. więcej o 13,4% niż przed rokiem (wobec spadku o 5,8% w 2012 r.). Oferty pracy skierowane dla osób niepełnosprawnych stanowiły 7,3% ogółu ofert, a dla stażystów – 21,3% (wobec 8,6% i 20,8% w 2012 r.).

W końcu grudnia 2013 r. na 1 ofertę pracy przypadało 44 bezrobotnych (przed rokiem 61, a w 2010 r. – 45). Wskaźnik ten był niższy niż w skali kraju, gdzie na 1 ofertę pracy przypadało 70 bezrobotnych (przed rokiem – 92).

Analiza przestrzennego zróżnicowania pod względem liczby osób przypadających na 1 ofertę pracy wykazała, że najmniejszą liczbę bezrobotnych na 1 ofertę pracy odnotowano w powiatach wrocławskim (13 wobec 28 przed rokiem) i bolesławieckim (12 wobec 27) oraz we Wrocławiu (15 wobec 21 w końcu grudnia 2012 r.). Najmniej sprzyjająca sytuacja wstąpiła w powiatach złotoryjskim i legnickim (odpowiednio po 605 i 336 osób na 1 ofertę) oraz w glogowskim, gdzie pod koniec roku 2013 nie było do dyspozycji żadnych miejsc pracy.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kw. 2013 r. w porównaniu z analogicznym kwartałem poprzedniego roku zaobserwowano w województwie wiele pozytywnych zmian. Zmniejszyła się liczba bezrobotnych i biernych zawodowo, obniżyła się stopa bezrobocia. Wzrósł wskaźnik zatrudnienia. Obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi zmniejszyło się, ale nadal kształtowało się na poziomie wyższym niż w kraju. Do negatywnych zmian zaliczyć natomiast można spadek liczby pracujących oraz nieznaczne obniżenie współczynnika aktywności zawodowej.

W IV kw. 2013 r. zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła w województwie 1206 tys. a biernych zawodowo – 1006 tys. osób. Oznacza to, że na każde 100 osób w wieku 15 lat i więcej przypadało średnio 55 osób aktywnych zawodowo (w kraju – 56) oraz 45 osób biernych zawodowo (w kraju – 44).

Liczba aktywnych zawodowo zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 2,3% (wobec spadku o 0,6% w IV kw. 2012 r.). Liczba aktywnych zawodowo kobiet zmniejszyła się o 1,5%, a mężczyzn – o 2,4%.

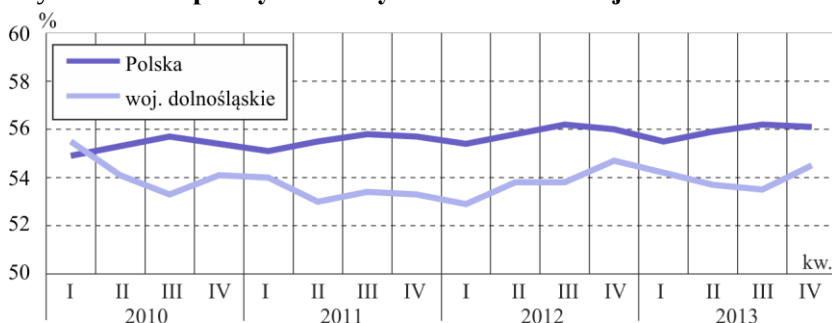
Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP'2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).

Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
P o l s k a			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17394	17414
pracujący w tys.	15557	15636	15713
bezrobotni w tys.	1597	1757	1700
Bierni zawodowo w tys.	13826	13656	13621
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	56,0	56,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	50,4	50,6
Stopa bezrobocia w %	9,3	10,1	9,8
w o j. d o l n o ś l ą s k i e			
Aktywni zawodowo w tys.	1280	1234	1206
pracujący w tys.	1150	1093	1083
bezrobotni w tys.	130	142	123
Bierni zawodowo w tys.	1084	1021	1006
Współczynnik aktywności zawodowej w %	54,1	54,7	54,5
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,6	48,4	49,0
Stopa bezrobocia w %	10,2	11,5	10,2

Wykres 22. Współczynnik aktywności zawodowej

W IV kw. 2013 r. współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,5% i zmniejszył się o 0,2 p.p. w relacji do IV kw. 2012 r. W kraju współczynnik ten wyniósł 56,1% (rok wcześniej – 56,0%). Analizując współczynniki aktywności zawodowej w kolejnych kwartałach,

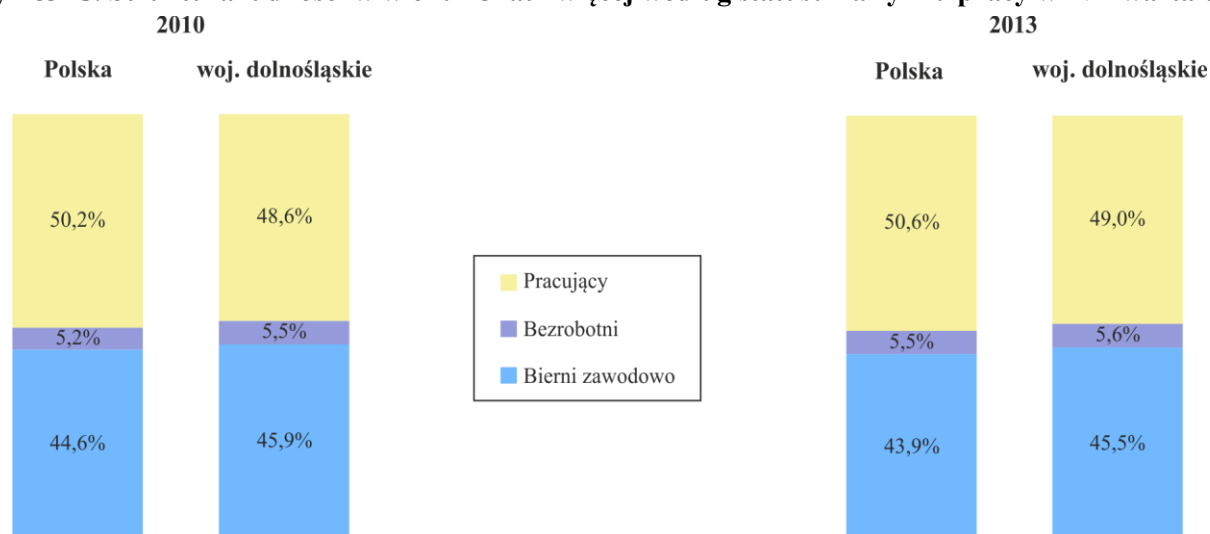
począwszy od 2011 r., stwierdza się, że notowana w IV kw. 2013 r. wartość współczynnika była drugim co do wielkości współczynnikiem, po wartości odnotowanej w IV kw. 2012 r. (54,7%).

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

W IV kw. 2013 r., podobnie jak we wcześniejszych latach, wyraźnie wyższy współczynnik aktywności zawodowej wystąpił w populacji mężczyzn (62,8% wobec 63,5% w IV kw. 2012 r.) niż kobiet (47,1% wobec 46,7% w IV kw. 2012 r.). Współczynnik aktywności zawodowej był niższy na wsi (54,3% wobec 54,7% w IV kw. 2012 r.)

Województwo dolnośląskie, tak jak przed rokiem zajmowało 11. miejsce wśród województw pod względem wysokości współczynnika aktywności zawodowej i było jednym z sześciu województw, w którym w relacji do IV kw. 2012 r. odnotowano spadek tego współczynnika.

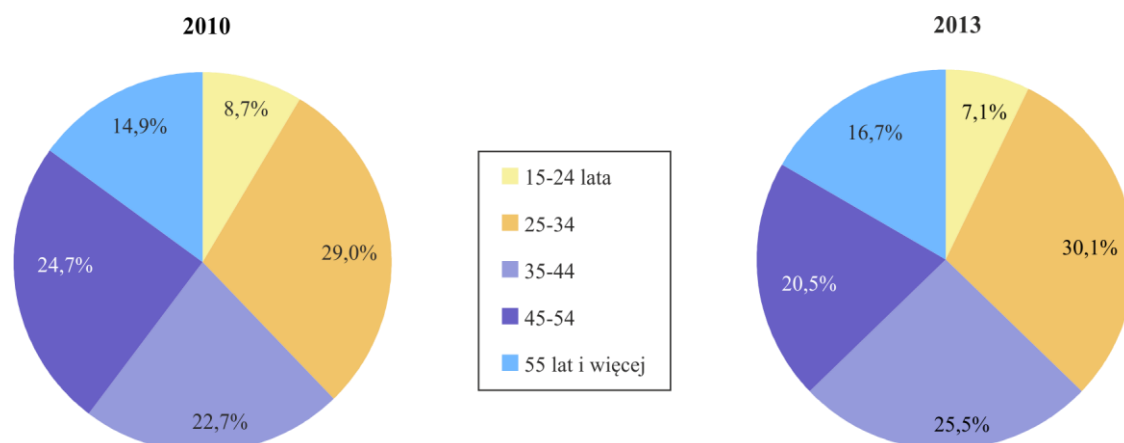
Wykres 23. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale

W strukturze ludności według statusu na rynku pracy w relacji do IV kw. 2012 r. odnotowano wzrost odsetka pracujących (o 0,6 p.proc.) i biernych zawodowo (o 0,2 p.proc.), natomiast spadek odsetka bezrobotnych (o 0,7 p.proc.). W kraju zanotowano spadek wśród bezrobotnych i biernych zawodowo (odpowiednio po 0,2 p.prpc. i 0,1 p.proc.), natomiast wzrost w grupie pracujących (o 0,3 p.proc.).

Zbiorowość pracujących w IV kw. 2013 r. liczyła 1083 tys. i stanowiła 6,9% ogółu pracujących w kraju. W skali roku liczba pracujących w województwie zmniejszyła się o 0,9% (wobec spadku o 1,5% przed rokiem), głównie w wyniku spadku liczby pracujących mężczyzn (o 2,8%) oraz liczby pracujących osób mieszkających na wsi (o 1,2%).

Wykres 24. Struktura pracujących według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale

Analizując pracujących według wieku, w IV kwartale 2013 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości, podobnie jak przed rokiem, miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15-24 lata (7,1% wobec 7,5% w IV kw. 2012 r.) i 55 lat i więcej (16,7% wobec 17,4%). Największym natomiast udziałem, charakteryzowały się osoby w wieku 25-34 lata (30,1% wobec 27,4%).

W porównaniu do IV kw. 2012 r. wzrost odnotowano wśród pracujących osób w wieku 25-34 lata (o 9,0%) i 35-44 lata (o 2,2%), natomiast w pozostałych grupach odnotowano spadek liczby pracujących, w tym największy w grupie osób w wieku 45-54 lata (o 11,6%).

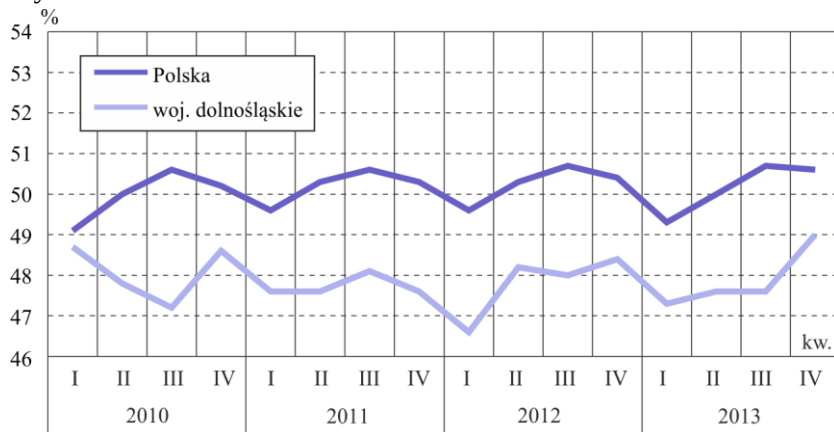
*Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:*

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Wśród ogółu pracujących w skali roku wzrósł udział pracowników najemnych (z 83,5% w IV kw. 2012 r. do 84,8% w IV kw. 2013 r.), natomiast obniżył się odsetek pracodawców i pracujących na własny rachunek (z 15,0% do 14,1%). Wśród pracowników najemnych w IV kw. 2013 r. odnotowano 639 tys. osób wykonujących pracę stałą na czas nieokreślony (69,6%) i 279 tys. osób wykonujących pracę na czas określony (30,4%).

***Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).*

Wykres 25. **Wskaźnik zatrudnienia**

Wskaźnik zatrudnienia w województwie kształtował się w IV kw. 2013 r. na poziomie 49,0% (wobec 48,4% w IV kw. 2011 r.) i był niższy niż w kraju o 1,6 p.proc. Pod względem wysokości wskaźnika zatrudnienia województwo dolnośląskie było jednym z sześciu województw z najniższą wartością wskaźnika.

Niezmiennie wartość wskaźnika zatrudnienia dla mężczyzn jest wyższa niż dla kobiet.

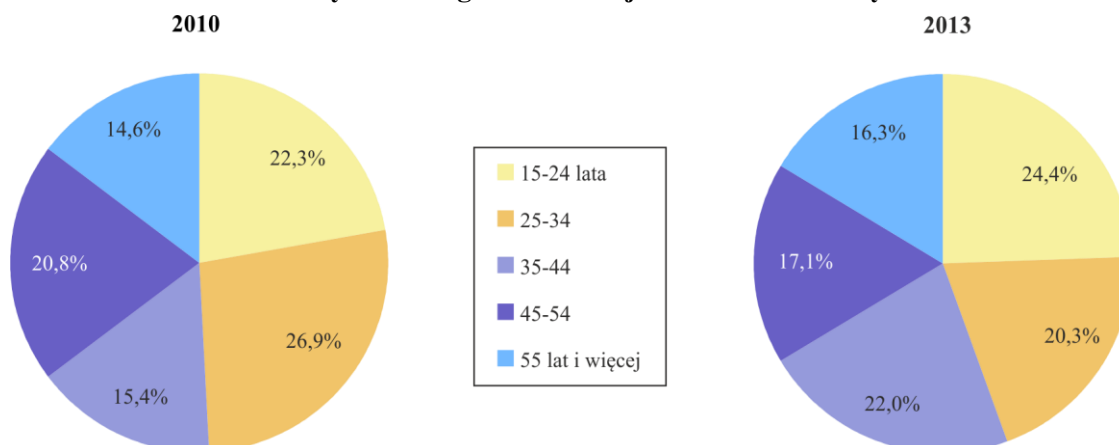
W IV kw. 2013 r. dla mężczyzn wskaźnik ten kształtował się na poziomie 56,6% i w skali roku zmniejszył się o 0,2 p.proc., podczas gdy dla kobiet kształtował się na poziomie 42,1% i obniżył się o 1,2 p.proc.

W IV kw. 2013 r. było 123 tys. bezrobotnych i w odniesieniu do IV kw. 2012 r. zbiorowość ta zmniejszyła się o 19 tys. osób (tj. o 13,4%). Spadek liczby bezrobotnych osób był wyższy w populacji kobiet (o 14,5%) niż mężczyzn (o 12,3%). Wśród osób bezrobotnych zamieszkałych w miastach odnotowano w skali roku spadek o 16,3%, natomiast wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi - o 5,3%. W IV kw. 2013 r. wśród ogółu bezrobotnych większość (52,0%) stanowili mężczyźni (51,4% w IV kw. 2012 r.).

***Bezrobotni** to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.*

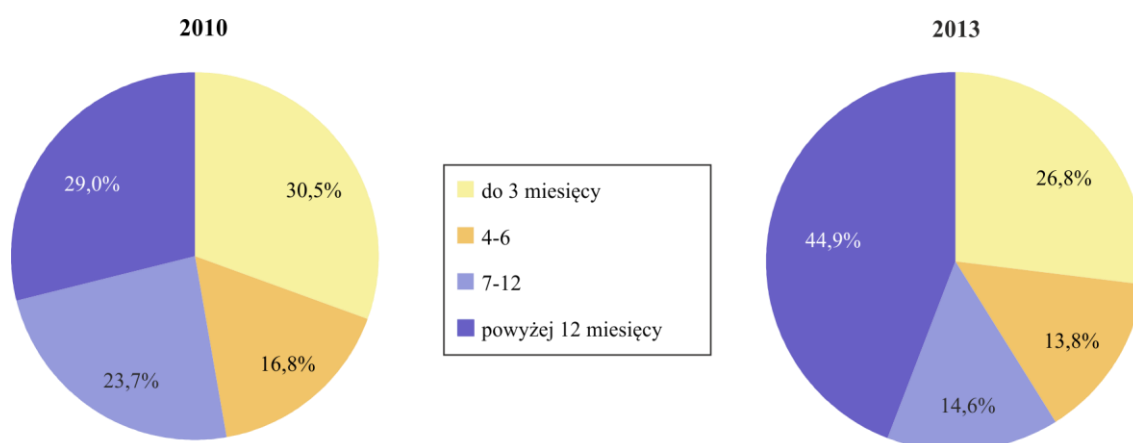
Analiza bezrobotnych pod względem wieku wykazała, że w IV kw. 2013 r. najliczniejszą grupę tworzyły osoby młode w wieku 15-24 lata (24,4% ogółu bezrobotnych wobec 26,2% w IV kw. 2012 r.). Wśród ogółu bezrobotnych najmniej było osób w wieku 55 lat i więcej (16,3% wobec 12,8% przed rokiem), z tym, że w skali roku wzrost bezrobocia dotyczył tej grupy (o 11,1%), w pozostałych grupach wiekowych odnotowano spadek, w tym największy wśród osób w wieku 45-54 lata (o 27,6%).

Wykres 26. Struktura bezrobotnych według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne wyniósł 14,3 miesiące (w kraju – 12,2 miesiące). W analizowanym okresie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 54 tys. i stanowiła 43,9% ogółu bezrobotnych (wobec 36,6% przed rokiem). W kraju w IV kw. 2013 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 38,6% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zwiększył się o 2,9 p.proc.

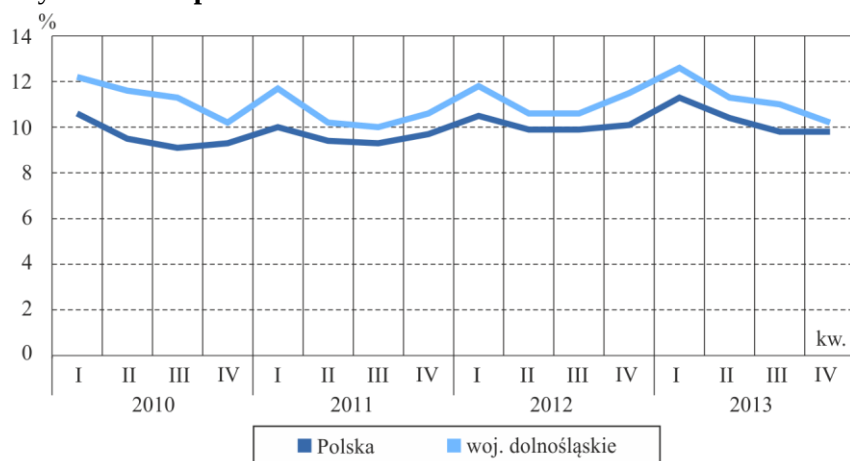
Wykres 27. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie dolnośląskim w IV kwartale

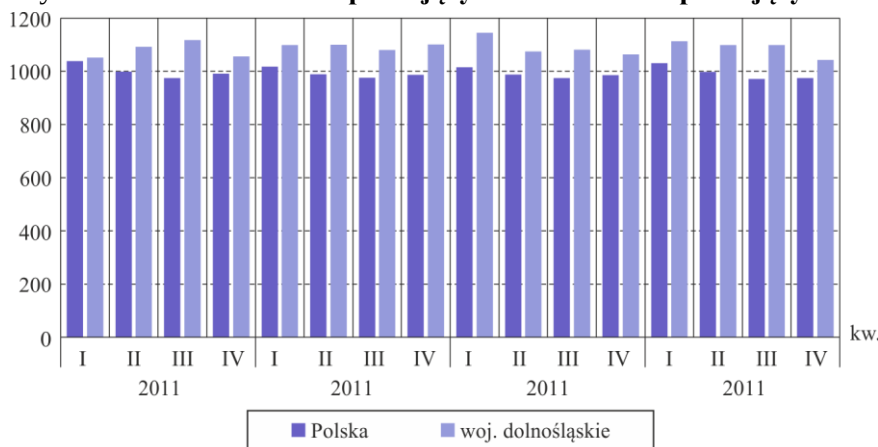
W IV kwartale 2013 r. stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 10,2% i była o 1,3 p.proc. wyższa niż w IV kw. 2012 r. W porównaniu do wskaźnika ogólnokrajowego stopa bezrobocia w województwie była wyższa o 0,4 p.proc. Analizowany wskaźnik dla mężczyzn wyniósł 9,7%, a dla kobiet – 10,7% (przed rokiem odpowiednio 10,7% i 12,5%).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wykres 28. Stopa bezrobocia

Wykres 29. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących

wodowo wskazywało naukę, uzupełnienie kwalifikacji (19,4% w IV kw. 2012 r.) oraz 14,1% – chorobę, niepełnosprawność (14,8% przed rokiem).

W IV kwartale 2013 r. na 1000 pracujących przypadało 1042 osoby bezrobotne i bierne zawodowo (rok wcześniej – 1064 osoby). Obciążenie pracujących osobami niepracującymi było wyższe niż w kraju, gdzie na 1000 pracujących przypadało 975 osób niepracujących (w IV kw. 2012 r. – 986 osób).

Zbiorowość biernych zawodowo w IV kw. 2013 r. liczyła 1006 tys. osób i stanowiła 45,5% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju odsetek ten był niższy i wyniósł 43,9%). Na przestrzeni roku liczba nieaktywnych zawodowo osób zmniejszyła się o 1,5% (wobec spadku o 6,3% w IV kw. 2012 r.). W kraju w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego liczebność biernych zawodowo zmniejszyła się o 0,3%. Wśród osób biernych zawodowo przeważały kobiety, a ich udział wyniósł 61,2% (w IV kw. 2012 r. – 61,7%).

W ogólnej liczbie biernych zawodowo 99,1% osób nieposzukiwało pracy i jako główną przyczynę bierności wymieniało emeryturę (prawie co druga osoba bierna zawodowo). Wśród przyczyn bierności 18,4% osób biernych za-

Dane prezentujące rynek pracy w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Rynek pracy w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co roku również w wersji książkowej oraz na płycie CD,

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

WYNAGRODZENIA

W 2013 r. tempo wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku było wyższe niż w 2012 r. Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie kształtowało się, podobnie jak w roku poprzednim, na niższym poziomie niż w kraju. W skali roku zmniejszył się średni czas faktycznie przepracowany przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw, przy wzroście przeciętnego wynagrodzenia brutto za godzinę pracy.

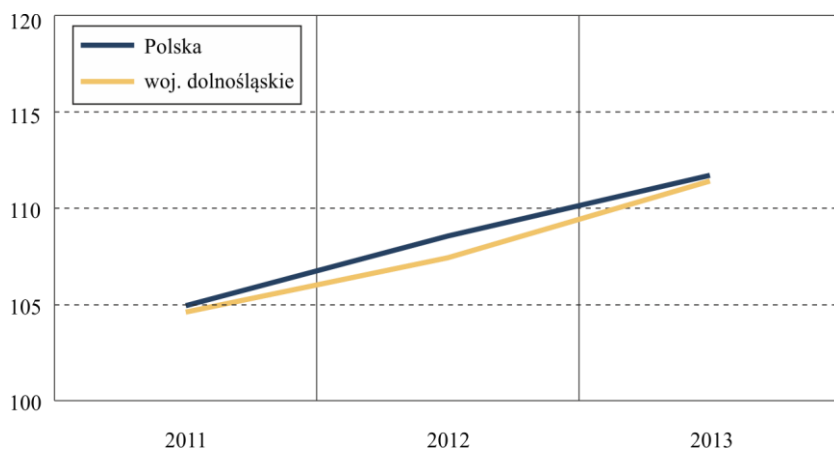
W 2013 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3827,13 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 3,7% (wobec wzrostu o 2,7% w 2012 r.). W porównaniu do 2010 r. przeciętne wynagrodzenie brutto wzrosło o 11,4%. W kraju w skali roku zaobserwowano również wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto (o 2,9%), a w relacji do 2010 r. – o 11,7%. Pod względem wysokości przeciętnego wynagrodzenia, województwo dolnośląskie w 2013 r. zajęło 3. lokatę wśród pozostałych województw (po województwach mazowieckim i śląskim).

***Przeciętne wynagrodzenie brutto** to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłacanych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

Tabl. 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w złotych			2010 = 100	2012 = 100
P o l s k a	3434,62	3728,36	3837,20	111,7	102,9
Woj. dolnośląskie	3436,77	3691,81	3827,13	111,4	103,7
M. Wrocław	3440,73	3651,53	3820,69	111,0	104,6

Wykres 30. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (przeciętna 2010 = 100)

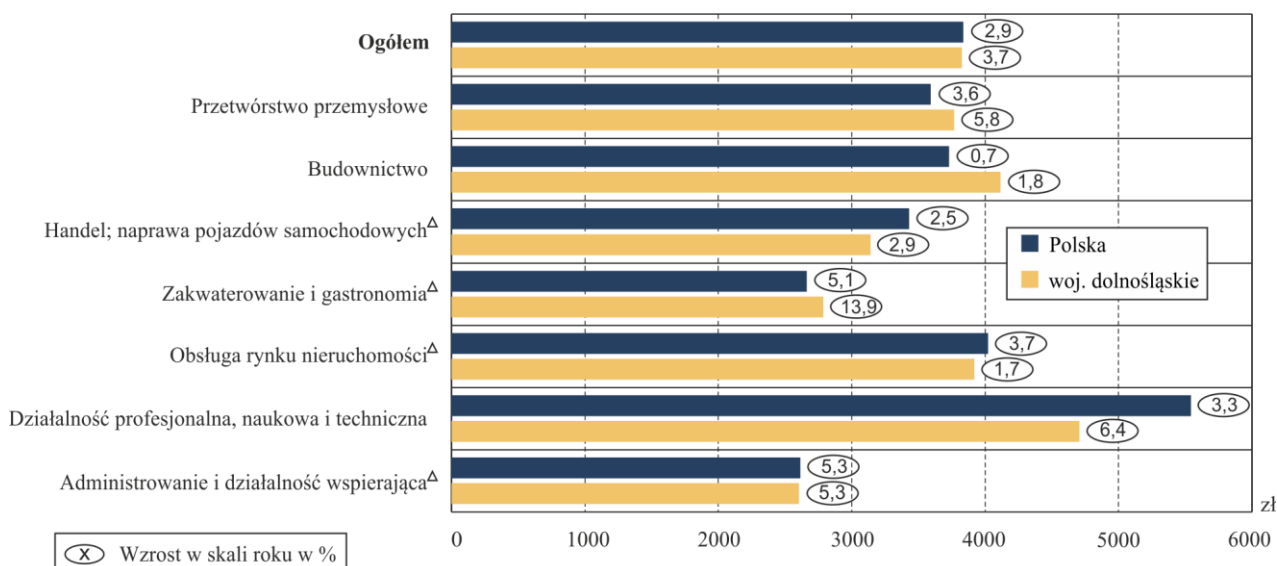

W 2013 r., w relacji do poprzedniego roku, wzrost wynagrodzenia odnotowano we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, w tym największy w działalności związanej z zakwaterowaniem i gastronomią (o 13,9%) oraz wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,1%), informacją i komunikacją (o 8,0%).

W 2013 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano m.in. w sekcjach informacja i komunikacja oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę; przekroczyły one przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie odpowiednio o 51,2% i 48,8% (przed rokiem odpowiednio o 45,1%

i 42,6%). Najniższe wynagrodzenia odnotowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz zakwaterowaniu i gastronomii, tj. odpowiednio mniejsze o 32,0% i o 27,1% od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (przed rokiem mniejsze odpowiednio o 33,0% i o 33,7%).

Wykres 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD w 2013 r.**

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim**

Sekcje	2012				2013				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	105,3	103,5	103,8	102,7	101,8	103,5	103,2	103,7	3827,13
w tym:									
Przemysł	104,4	104,1	105,0	104,6	102,5	104,2	103,7	104,4	4317,22
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	106,7	105,5	105,3	105,1	102,7	104,6	104,9	105,8	3768,57
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	92,8	99,0	104,7	105,0	104,7	112,0	111,3	108,1	5693,43
Budownictwo	107,1	102,8	101,8	99,6	97,9	97,7	99,1	101,8	4113,51
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	103,5	99,4	100,0	97,3	102,4	105,2	104,3	102,9	3142,36
Transport i gospodarka magazynowa	104,5	104,8	104,6	104,3	100,2	100,3	100,9	100,9	3255,85
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	101,1	99,2	98,5	98,5	111,3	113,7	113,1	113,9	2788,36
Informacja i komunikacja	104,5	103,1	104,1	101,2	102,5	106,8	104,2	108,0	5785,03
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	106,2	104,1	103,3	103,4	102,4	102,7	102,5	101,7	3918,50
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	105,3	103,3	102,2	103,7	109,1	110,0	108,3	106,4	4707,26
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	111,6	107,9	106,0	105,1	100,2	102,1	104,1	105,3	2603,26

a Nie obejmuje działów: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowali średnio w 2013 r. łącznie 774,9 mln godzin, tj. o 0,1% mniej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 1,7% w 2012 r.).

Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 301,5 mln (38,9% ogólnej liczby), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 138,8 mln (17,9%) oraz administrowanie i działalność wspierająca – 94,3 mln (12,2%).

Na przestrzeni roku najbardziej wzrosła liczba przepracowanych godzin w sekcjach administrowanie i działalność wspierająca (o 13,7%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 10,6%), natomiast najbardziej zmniejszyła się w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i gorącą wodę (o 30,8%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wyniósł 147 godzin, tj. o 1 godzinę mniej niż w 2012 r.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w analizowanym roku ukształtowało się na poziomie 25,96 zł. W skali roku wynagrodzenia za godzinę pracy wzrosły o 3,8%.

Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę w 2013 r. otrzymywali m.in. zatrudnieni w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 40,52 zł (przed rokiem – 37,37 zł) oraz informacja i komunikacja – 39,53 zł (wobec 35,94 zł w 2012 r.). Podobnie jak w roku poprzednim, najniższe wynagrodzenie godzinowe, choć wyższe niż przed rokiem, otrzymywali zatrudnieni w zakwaterowaniu i gastronomii – 17,33 zł (przed rokiem – 16,32 zł) oraz administrowaniu i działalności wspierającej – 17,85 zł (w 2012 r. – 17,00 zł). Zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym otrzymywali za przepracowaną godzinę średnio 25,33 zł (przed rokiem – 24,08 zł).

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W 2013 roku utrzymał się, obserwowany od 2010 r., spadek przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów, przy czym głębszy był spadek liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia z KRUS niż z ZUS. Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, jednak odmiennie niż przed rokiem wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez KRUS niż realizowane przez ZUS. Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty utrzymywała się na wysokim poziomie przez cały rok.

W 2013 r. w województwie przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 650,9 tys. osób i była niższa od notowanej przed rokiem o 7,4 tys. osób, tj. o 1,1% (wobec spadku o 1,6% w 2012 r.). Podobne zmiany obserwowano w skali kraju.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w liczbach bezwzględnych		2010 = 100	2012 = 100	
P o l s k a ^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:					
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ...	7491,4	7350,7	7307,0	97,5	99,4
rolników indywidualnych	1374,7	1285,7	1245,7	90,6	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1588,95	1759,85	1855,52	116,8	105,4
w tym emerytura	1698,35	1872,32	1970,39	116,0	105,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1054,61	1121,52	117,5	106,3
w tym emerytura	996,18	1097,75	1153,87	115,8	105,1
woj. d o l n o ś l ą s k i e					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	680,0	658,3	650,9	95,7	98,9
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ...	623,7	606,8	601,7	96,5	99,2
rolników indywidualnych	56,3	51,5	49,2	87,4	95,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1611,66	1782,76	1877,72	116,5	105,3
w tym emerytura	1687,76	1862,50	1959,39	116,1	105,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1060,31	1159,65	1226,90	115,7	105,8
w tym emerytura	1121,62	1230,06	1288,89	114,9	104,8

a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2013 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie dolnośląskim w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 7,6%, tak jak przed rokiem. Dolnośląscy świadczeniobiorcy ZUS stanowili 8,2% tej populacji w kraju, a KRUS – 4,0%. Biorąc pod uwagę liczbę wypłat z ZUS, województwo zajęło, podobnie jak w roku poprzednim, 5. miejsce w kraju, a z KRUS – 10. lokatę.

Emerytury i renty z ZUS w analizowanym roku otrzymywało 601,7 tys. osób, tj. mniej niż przed rokiem o 0,8% (wobec spadku o 1,3% w 2012 r.). W skali roku liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu

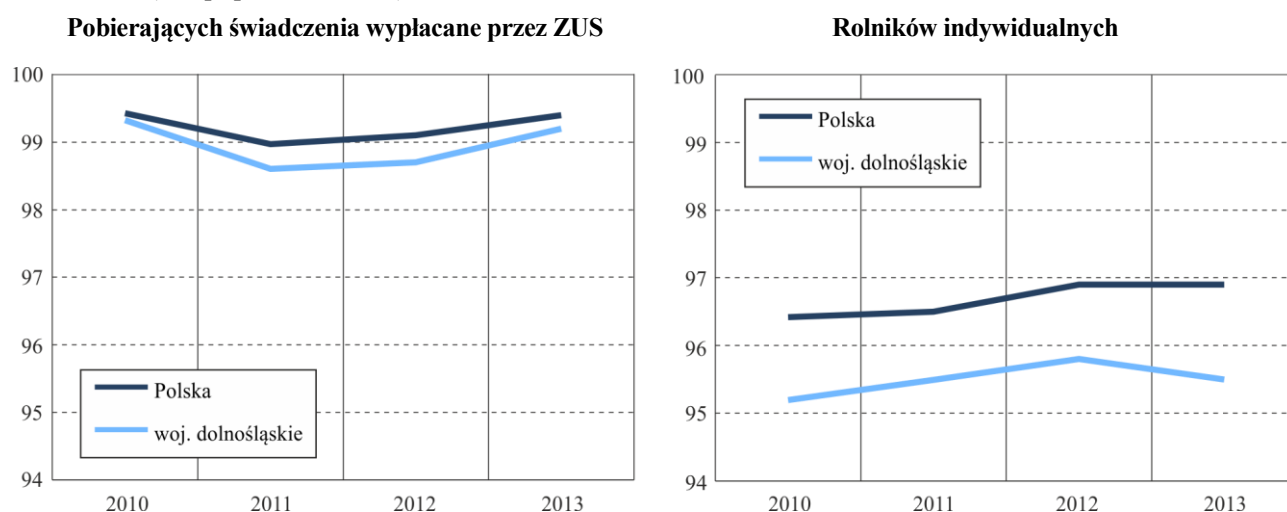
niezdolności do pracy oraz emerytów zmniejszyła się odpowiednio o 4,5% i 0,2%, natomiast liczba osób pobierających renty rodzinne nieznacznie zmniejszyła się o 0,3%. Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS niezmiennie stanowią emeryci (w 2013 r. 69,5% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (13,9%).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	660,7	659,8	659,2	658,3	654,6	652,8	652,3	650,9
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	98,0	98,0	98,2	98,4	99,1	98,9	99,0	98,9
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	608,3	607,8	607,4	606,8	604,5	603,0	603,0	601,7
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	98,2	98,2	98,4	98,7	99,4	99,2	99,2	99,2
rolników indywidualnych	52,4	52,1	51,8	51,5	50,1	49,8	49,5	49,2
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	95,8	95,7	95,8	95,8	95,6	95,5	95,6	95,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł.:								
wypłacana przez ZUS	1737,93	1766,46	1776,08	1782,76	1836,11	1861,31	1871,06	1877,72
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	105,0	105,3	105,4	105,4	105,6	105,4	105,3	105,3
rolników indywidualnych	1120,53	1147,16	1155,55	1159,65	1200,62	1218,64	1224,19	1226,90
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	104,0	105,5	106,0	106,3	107,1	106,2	105,9	105,8

Wykres 32. Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów (rok poprzedni = 100)

W 2013 r. emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 49,2 tys. osób, tj. mniej o 4,4% niż przed rokiem (wobec spadku o 4,2% w 2012 r.). W skali roku, podobnie jak w przypadku świadczeń ZUS, zmniejszyła się liczba osób otrzymujących emerytury (o 5,0%) oraz pobierających świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 2,8%), natomiast wzrosła zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 1,1%).

W strukturze świadczeniobiorców KRUS dominowali emeryci, podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, przy czym ich odsetek był znacznie wyższy – 77,8%. Najniższym udziałem charakteryzowała się zbiorowość pobierająca renty rodzinne (3,5%). Struktura pobierających świadczenia KRUS kształtowała się podobnie jak rok wcześniej.

***Świadczenia emerytalno-rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.*

***Świadczenia emerytalno-rentowe** nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.*

*Informacje o świadczeniach **emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.*

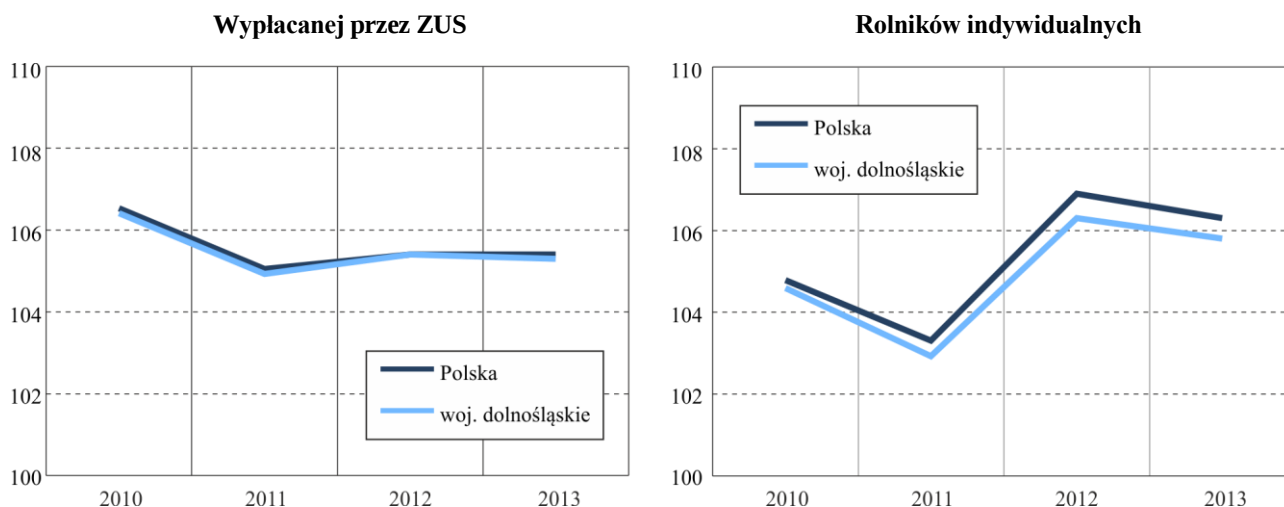
W 2013 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS była wyższa o 5,3% niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,4% w 2012 r.) i wyniosła 1877,72 zł.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych kształtowała się na poziomie 1226,90 zł i wzrosła o 5,8% w ciągu roku (wobec wzrostu o 6,3% w 2012 r.). W kraju odnotowano

wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych o 6,3%.

W 2013 r. obserwowano w skali roku wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto w przypadku wszystkich świadczeń wypłacanych przez świadczeniodawców. Odmienne niż przed rokiem, szybciej rosły emerytury i renty rodzinne wypłacane przez ZUS niż analogiczne świadczenia wypłacane przez KRUS (odpowiednio o 5,2% i 5,4% - w ZUS, a w KRUS - o 4,8% i 4,1%). Natomiast renty z tytułu niezdolności do pracy szybciej rosły w KRUS (o 13,1%) niż w ZUS (wzrost o 5,2%).

Wykres 33. Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto
(rok poprzedni = 100)

W 2013 r. wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS, jak i KRUS, kształtowały się powyżej średniej krajowej (odpowiednio o 1,2% i o 9,4%). Pod względem wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury i renty z ZUS i z KRUS województwo zajmowało 3. lokatę w kraju. Biorąc pod uwagę wszystkie świadczenia (KRUS i ZUS) tylko wysokość emerytury wypłacanej przez ZUS kształtowała się na poziomie niższym niż w kraju (o 0,6%). Wysokości pozostałych świadczeń odchodziły się od średnich krajowych w granicach od 2,3% (przy rentach rodzinnych z ZUS) do 11,7% (przy emeryturach z KRUS).

CENY

W 2013 r. w województwie ceny towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku wzrosły w znacznie mniejszym stopniu niż przed rokiem i w takim samym stopniu jak w skali kraju. Podobnie jak w Polsce, wzrost cen wystąpił w większości grup towarów i usług, w tym najwyższy odnotowano w zakresie cen związanych z napojami alkoholowymi i wyrobami tytoniowymi. Niższe niż w 2012 r. były ceny w grupie odzież i obuwie, transport i edukacja.

W 2013 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu rocznym był wolniejszy od zanotowanego w poprzednim roku. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie w odniesieniu do 2012 r. wzrosły (tak jak w kraju) o 0,9% wobec wzrostu o 3,7% w 2012 r.

Największy wpływ na poziom wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r. miały przede wszystkim wzrost cen towarów i usług w zakresie napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,2%), związanych ze zdrowiem (o 2,3%) oraz rekreacją i kulturą (o 2,3%). Mniej niż w poprzednim roku płacono za odzież i obuwie (o 7,8%). W 2013 r. obniżenie cen towarów i usług dotyczyło także transportu (o 1,8%) i edukacji (o 1,1%).

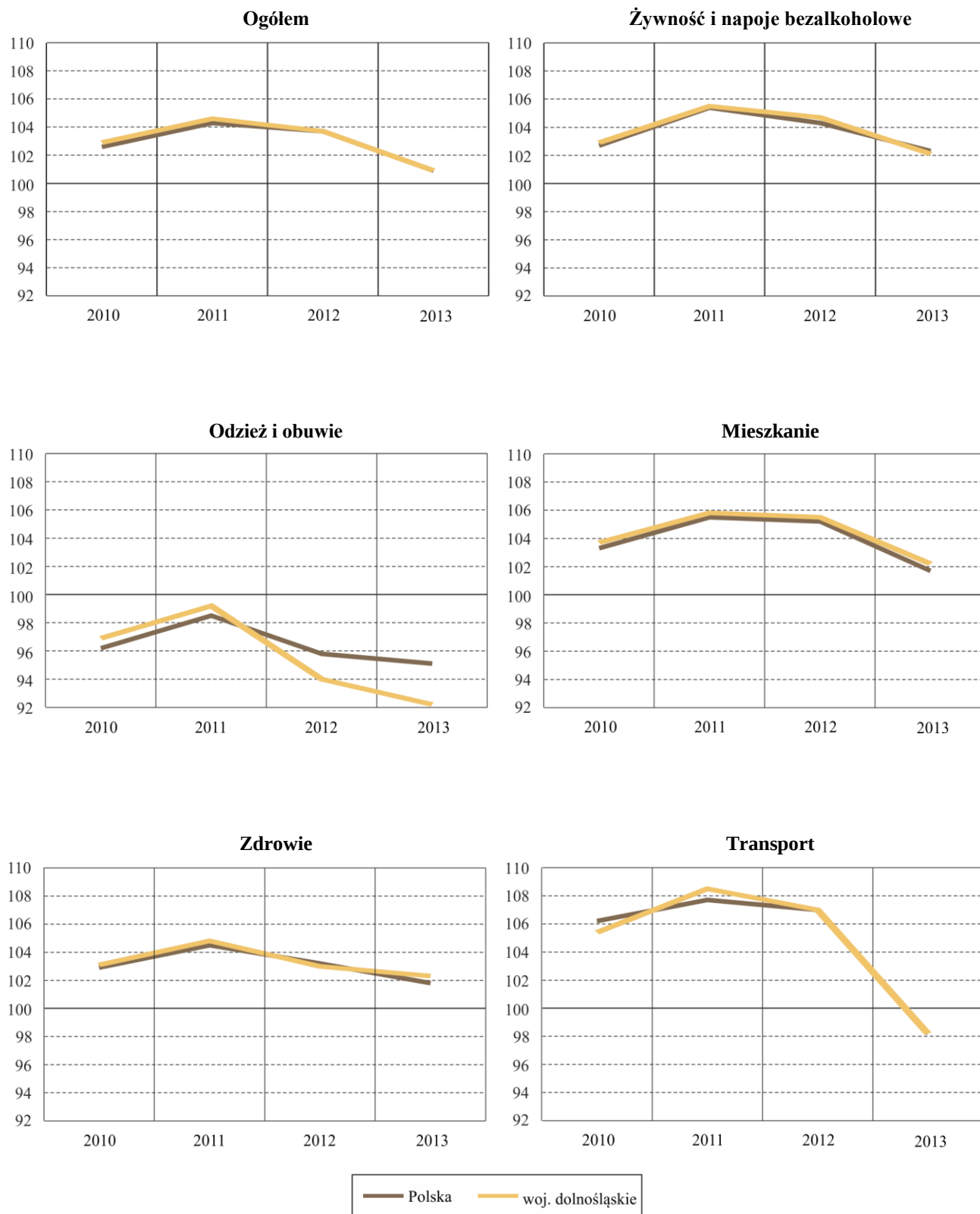
Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/ HICP).

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
P o l s k a			
O g ó l e m	102,6	103,7	100,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	104,3	102,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	104,1	103,5
Odzież i obuwie	96,2	95,8	95,1
Mieszkanie	103,3	105,2	101,7
Zdrowie	102,9	103,2	101,8
Transport	106,2	107,0	98,2
Rekreacja i kultura	99,7	101,1	102,8
Edukacja	102,7	104,2	99,7
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
O g ó l e m	102,9	103,7	100,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,9	104,7	102,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,2	104,0	103,2
Odzież i obuwie	96,9	94,0	92,2
Mieszkanie	103,7	105,5	102,2
Zdrowie	103,1	103,0	102,3
Transport	105,4	107,0	98,2
Rekreacja i kultura	100,7	99,6	102,3
Edukacja	99,6	105,0	98,9

Wykres 34. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)

Analizując zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w kolejnych kwartałach 2013 r. w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego, zauważyć można, że dynamika w kolejnych kwartałach utrzymywała się na zbliżonych poziomach, osiągając w IV kw. poziom 100,7 (przed rokiem 102,9). Największą dynamikę odnotowano w II kw. w grupie rekreacja i kultura (103,8); w IV kw. wskaźnik wyniósł 103,7. Przez wszystkie kwartały notowano wzrost cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (w IV kw. wskaźnik wyniósł 103,5) oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem, zdrowiem, a także żywności i napojów bezalkoholowych. Podobnie jak przed rokiem (również w kraju), przez cały 2013 r. spadki cen notowano w grupie odzież i obuwie. Także w grupie transport, po wzrostach cen w 2012 r., od I kw. 2013 r. obserwowano obniżenie cen.

Tabl. 14. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	104,2	104,0	103,8	102,9	101,1	100,4	101,2	100,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,9	104,2	105,8	105,0	103,1	101,4	102,7	101,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	104,8	104,6	103,5	102,9	102,5	103,2	103,4	103,5
Odzież i obuwie	96,2	93,9	93,1	92,9	91,9	92,4	92,1	92,4
Mieszkanie	105,9	106,2	105,3	104,5	102,0	101,0	103,0	102,8
Zdrowie	104,1	103,3	103,0	101,6	102,6	102,4	102,2	101,9
Transport	109,4	108,1	107,2	103,4	99,6	96,8	98,9	97,6
Rekreacja i kultura	101,0	99,6	98,9	98,9	98,6	103,8	103,3	103,7
Edukacja	106,4	105,9	105,0	102,7	102,8	102,6	98,8	91,6

W grudniu 2013 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. Najbardziej podrożały ziemniaki (o 62,5% wobec wzrostu w 2012 r. o 31,5%), cebula (o 33,3% wobec wzrostu o 19,6%) i marchew (o 10,6% wobec wzrostu o 13,2%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. – trzy razy w miesiącu).

Cena mleka krowiego o zawartości tłuszczu 2-2,5% wzrosła o 5,6%, wobec wzrostu o 29,2% w poprzednim roku. Mniej niż przed rokiem, po wzrostach obserwowanych w grudniu 2012 r., płacono m.in. za: cukier biały kryształ (o 18,6%), olej rzepakowy (o 6,9%), cytryny (o 4,1%) i bułkę pszenną (o 3,9%).

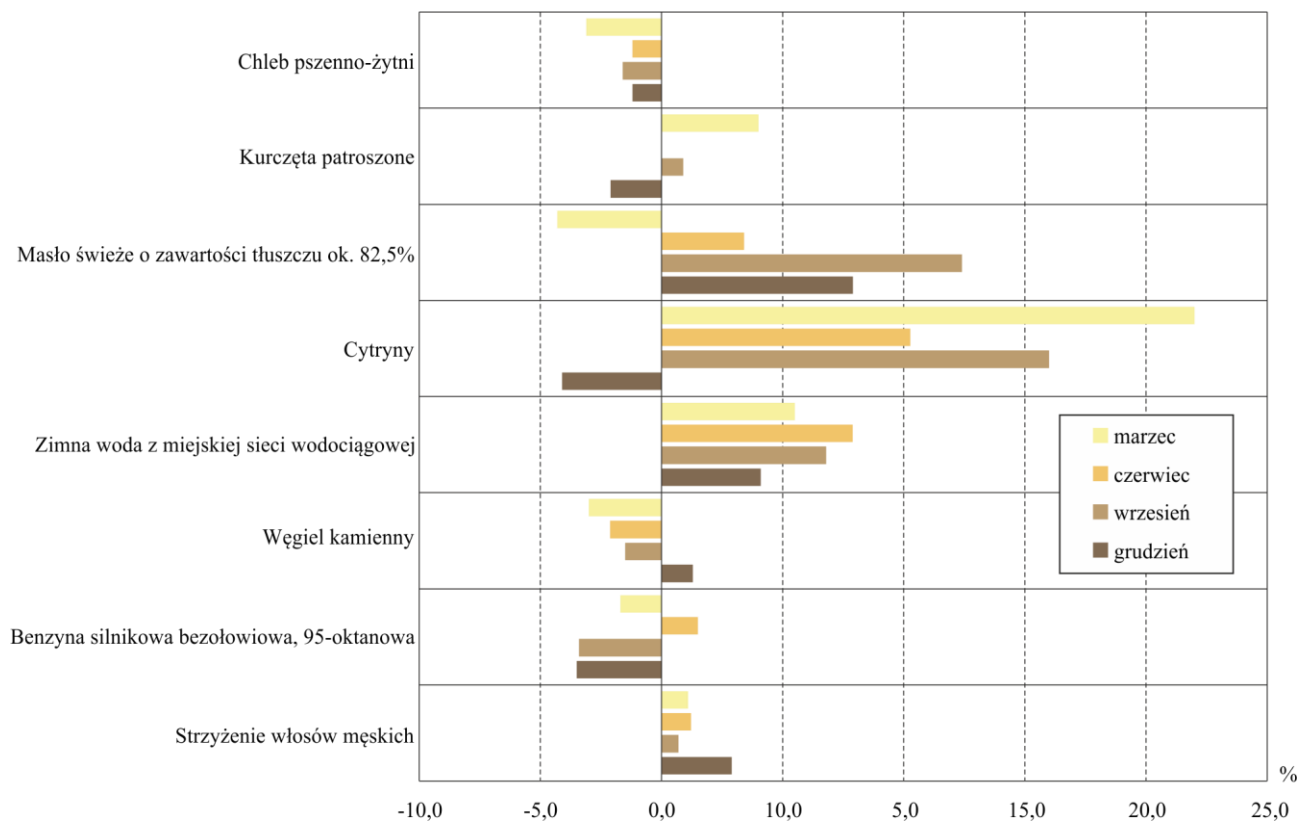
W grupie artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w relacji do grudnia 2013 r. wzrosły m.in. ceny związane z mieszkaniem, tj.: za zaopatrzenie w zimną wodę z miejskiej sieci wodociągowej (o 4,1%) oraz za ciepłą wodę (o 3,6%), jak również ceny związane z transportem, tj. cena przejazdu taksówką osobową, taryfa dzienna (o 2,9%). Odnotowano także wzrost opłaty za wizytę u specjalisty (o 5,4%). W skali roku wzrosła również cena biletu do kina (o 6,7%).

Wśród napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wzrosły ceny papierosów „West” (o 9,5%). Więcej niż przed rokiem konsumenci płacili za odzież i obuwie, w tym najczęściej za: półbuty damskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej (o 9,1%), podkoszulek męski bawełniany (o 6,9%) i rajstopy damskie (o 6,6%). Mniej natomiast płacono m.in. za: odtwarzacz DVD (o 5,5%), garnitur męski 2-częściowy z elanowelny (o 5,3%) oraz spodnie (6-11 lat) z tkaniny typu jeans (o 5,1%). Odnotowano również obniżenie ceny benzyny silnikowej bezołowiowej 95-oktanowej.

Tabl. 15. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = 100
P o l s k a				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,25	2,22	98,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	15,96	15,51	97,2
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	7,18	9,64	96,7
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,56	23,88	24,51	102,6
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,67	2,73	2,93	107,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,27	4,29	4,74	110,5
Cebula – za 1 kg	2,25	1,48	2,16	145,9
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	0,91	1,52	167,0
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	3,93	3,17	80,7
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,82	3,79	99,2
Garnitur męski 2-częściowy z elanowejny – za 1 kpl.	467,17	476,09	479,09	100,6
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	164,09	180,58	185,13	102,5
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	19,83	20,90	105,4
Proszek do prania – za 400 g	4,43	4,60	4,55	98,9
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	79,90	83,97	105,1
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,23	2,64	2,73	103,4
Bilet normalny do kina	15,23	16,68	17,30	103,7
woj. d o l n o ś l ą s k i e				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,32	2,44	2,41	98,8
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,55	16,04	15,57	97,1
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,83	6,69	6,55	97,9
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	23,29	25,78	25,71	100,1
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,72	2,85	3,04	106,7
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,22	4,45	4,80	107,9
Cebula – za 1 kg	2,38	1,71	2,28	133,3
Ziemniaki – za 1 kg	1,46	0,96	1,56	162,5
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,04	4,03	3,28	81,4
Sok jabłkowy – za 1 l	3,57	3,90	3,85	98,7
Garnitur męski 2-częściowy z elanowejny – za 1 kpl.	458,25	466,77	441,85	94,7
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	170,76	170,16	174,52	102,6
Ciepła woda – za 1 m ³	15,36	16,62	17,22	103,6
Proszek do prania – za 400 g	4,62	4,82	4,79	99,4
Wizyta u lekarza specjalisty	75,29	86,47	91,18	105,4
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,25	2,62	2,52	96,2
Bilet normalny do kina	14,86	16,00	17,07	106,7

Wykres 35. **Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie dolnośląskim w 2013 r.**

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE od jesieni 2012 do jesieni 2013

Wrzesień rozpoczął się wysokimi temperaturami, jak na tę porę roku. W połowie miesiąca temperatura znacznie spadła, ale opady były przelotne i odnotowano niedobory wilgoci w glebie. Zbiór ziemniaków został zakończony, jak również zakończono siewy rzepaku i jęczmienia ozimego. Pod koniec października spadł pierwszy śnieg, co wpłynęło na obniżenie temperatury gleby i sprzyjało hartowaniu ozimin niezbędnemu do ich przezimowania. Trwały zbiory buraków cukrowych i kukurydzy. Siew ozimin był na ukończeniu. W listopadzie pogoda sprzyjała pracom polowym, plantacje rzepaku były w optymalnej fazie rozwojowej do przezimowania.

Pogoda w zimie sprzyjała uprawom rolnym. Grudzień nie stwarzał zagrożenia dla zimujących upraw. Rośliny w końcowej fazie jesiennego wzrostu były dobrze wyrosnięte i rozkrzewione, a przed wejściem w okres zimowego spoczynku odpowiednio zahartowane. Ochłodzenie spowodowało zahamowanie procesów życiowych roślin.

Początek stycznia 2013 r. był ciepły, jednak w połowie miesiąca wystąpiły mrozy, a na polach okrywa śnieżna. W lutym temperatury wahały się w okolicach 0°C, oziminy były w dobrej kondycji. Na przełomie lutego i marca dodatnie temperatury spowodowały, że gleby rozmarzły, a późniejsze przymrozki budziły obawy czy oziminy dobrze przezimują. Część rolników rozpoczęła wiosenne nawożenie azotem, jednak duża wilgotność gleby opóźniała rozpoczęcie prac polowych.

Marzec rozpoczął się temperaturą do 10°C, jednak w II dekadzie wystąpił mróz i opady śniegu. Siewy zbóż były opóźnione i rozpoczęły się dopiero w kwietniu.

Początek kwietnia był chłodny i nadal występowały opady śniegu, w drugim tygodniu temperatury wzrosły do 5°C, a pod koniec miesiąca nawet do 20°C. W dobrym stanie były plantacje rzepaku ozimego, niska temperatura z początku miesiąca spowodowała przemarznięcie części liści, jednak "serca" nie zostały uszkodzone. W uprawach zbóż ozimych były niewielkie straty pozimowe spowodowane głównie pleśnią śniegową i niską temperaturą. Siewy zbóż jarych i rzepaku były opóźnione. Uprawy sadownicze i plantacje truskawek gruntowych przezimowały dobrze, ale zimna wiosna zaszkodziła wielu pasiekom. Rozpoczęły się opóźnione siewy warzyw gruntowych. Również termin sadzenia ziemniaków wczesnych i buraków cukrowych uległ przesunięciu. Kwitnienie drzew owocowych i truskawek rozpoczęło się pod koniec kwietnia. Zawiązanie owoców na drzewach i krzewach owocowych było obfite.

Maj 2013 r. był chłodny, z temperaturą wahającą się od 5°C do 15°C. Opady były dość częste. Lokalnie wystąpiły podtopienia upraw. W niektórych rejonach województwa utrzymywało się wysokie uwilgotnienie gleby. Zboża ozime były w fazie od strzelania w źdźbło do fazy kłoszenia, a zboża jare w pełni kwitnienia. W rejonach nizinnych rzepak znajdował się w końcowej fazie kwitnienia, a w rejonach pogórza w pełni kwitnienia. Ze względu na pogodę później niż zwykle rozpoczęto siewy kukurydzy, gryki i warzyw gruntowych.

W czerwcu temperatura wynosiła 10-15°C i odnotowano obfite deszcze, które spowodowały w niektórych rejonach województwa podtopienia upraw. Plantacje pszenicy znajdowały się w fazie kwitnienia, jęczmień i żyto w fazie formowania ziarna, na terenach podgórskich w fazie kłoszenia, zboża jare w fazie od strzelania w źdźbło do kłoszenia. Ziemniaki wczesne były w fazie zbiorów, a późne w fazie zakrywania rzędów oraz kwitnienia. Na plantacjach wystąpiły początki zarazy.

W lipcu temperatura wahała się od 20°C do 30°C. W niektórych rejonach województwa gwałtowne opady deszczu spowodowały niewielkie wylegnięcia zbóż i rzepaku. Zaawansowanie zbioru ozimin było mniejsze w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Pogoda w sierpniu sprzyjała pracom żniwnym, a warunki były sprzyjające do wegetacji roślin.

Początek września był ciepły, a warunki wilgotnościowe korzystne, zwłaszcza dla zbóż ozimych oraz rzepaku ozimego. W uprawach wykonano już pierwsze zabiegi herbicydowe.

W październiku nadal utrzymywały się zadowalające warunki pogodowe i kończono zbiory kukurydzy na ziarno oraz buraków cukrowych. Siew ozimin był na ukończeniu. Listopad w drugiej i trzeciej dekadzie był chłodny, a pod koniec miesiąca wystąpiły nocne przymrozki i spadł niewielki śnieg. Zakończono zbiór buraków cukrowych i kukurydzy oraz siewy zbóż ozimych.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
P o l s k a			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	34,9	34,6	35,9
rzepak i rzepik	23,6	25,9	28,1
ziemniaki	211	242	210
buraki cukrowe	483	582	547
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	37,2 ^a	38,4	40,7
trzoda chlewna (stan w końcu lipca)	98,5 ^a	77,0	77,5
owce	1,7 ^a	1,8	1,7
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1000,0 ^a	753,6	857,0
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	89,34	79,67
ziarno żyta za 1 dt	42,12	74,23	55,36
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	44,97	64,45
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,40	6,20
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	5,40	5,39
mleko krowie za 1 l	1,07	1,20	1,36
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	94,65	97,50
ziarno żyta za 1 dt	48,58	80,85	72,89
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	60,59	100,22
prosię na chów za 1 szt.	130,20	173,57	169,56
w o j . d o l n o ś l ą s k i e			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	44,9	41,4	44,1
rzepak i rzepik	20,7	23,0	27,6
ziemniaki	207	278	244
buraki cukrowe	539	608	585
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	11,4 ^a	10,7	10,2
trzoda chlewna (stan w końcu lipca)	31,2 ^a	24,5	21,9
owce	1,4 ^a	1,3	1,2
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	650,5 ^a	511,1	612,0
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	60,15	89,94	78,08
ziarno żyta za 1 dt	38,13	75,32	78,01
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	47,89	44,06	54,80
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,42	5,84	5,65
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,97	5,21	5,42
mleko krowie za 1 l	1,06	1,22	1,35
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	71,65	95,67	97,04
ziarno żyta za 1 dt	69,50	.	.
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	107,00	62,98	117,54
prosię na chów za 1 szt.	.	.	.

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA^a

W 2013 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz rzepaku i rzepiku były większe niż przed rokiem głównie ze względu na lepsze plonowanie. W wyniku zmniejszenia w skali roku powierzchni uprawy oraz słabszego plonowania niższe były zbiory ziemniaków i buraków cukrowych.

W 2013 r. według wynikowego szacunku produkcji głównych ziemioplodów rolnych i ogrodniczych, powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła 419,9 tys. ha i była większa o 1,2% niż w roku poprzednim, ale o 1,6% mniejsza niż w 2010 r. Plony uzyskane z 1 ha powierzchni zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. osiągnęły poziom 44,1 dt i były wyższe o 2,7 dt (tj. o 6,5%) niż plony uzyskane w 2012 r., natomiast mniejsze o 0,8 dt (tj. o 1,8%) od plonów z 2010 r. W kraju plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosły 35,9 dt/ha i były większe o 3,8% niż w 2012 r. i o 2,9% niż w 2010 r. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 1849,8 tys. ton, czyli więcej o 7,8% niż przed rokiem i jednocześnie mniej o 64,8 tys. ton niż w 2010 r., tj. mniej o 3,4%.

W kraju powierzchnię zbiorów oszacowano na 24190,6 tys. ton (mniej o 0,9% niż w 2012 r. i o 3,6% niż w 2010 r.).

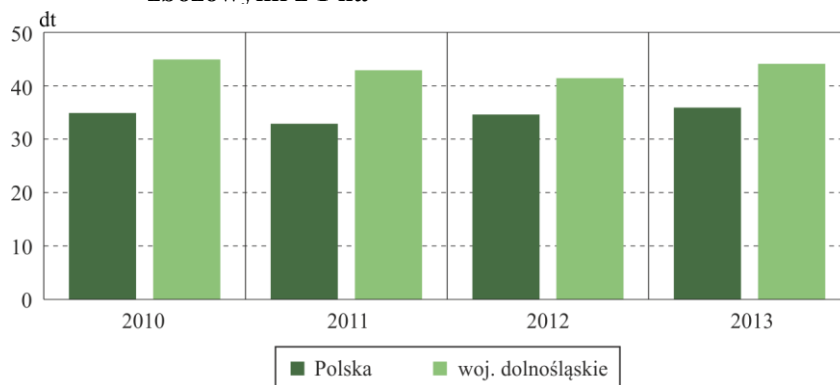
Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2013 r. wyniosła 135,6 tys. ha i było to więcej o 6,5% niż w poprzednim roku. Plony z 1 ha wyniosły 27,6 dt, tj. więcej o 20,0% niż w 2012 r., a w porównaniu z 2010 r. – o 33,3%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie oszacowano na 373,9 tys. ton (w kraju 2581,3 tys. ton). Były one większe o 47,4% od notowanych w 2012 r. (w kraju – o 38,4%).

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2013 r. wynosiła 17,2 tys. ha i była o 12,1% mniejsza niż rok wcześniej (wobec wzrostu o 4,3% w 2012 r.). Uzyskane z 1 ha plony buraków cukrowych wyniosły 585 dt i były niższe o 3,8% od plonów uzyskanych w 2012 r., natomiast wyższe o 8,5% w porównaniu z plonami w 2010 r. W kraju plony buraków cukrowych były o 6,0% niższe niż w ubiegłym roku ale o 13,3% wyższe od uzyskanych w 2010 r. Zbiory buraków cukrowych w 2013 r. wyniosły 1006,3 tys. ton i były mniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim (o 15,4%).

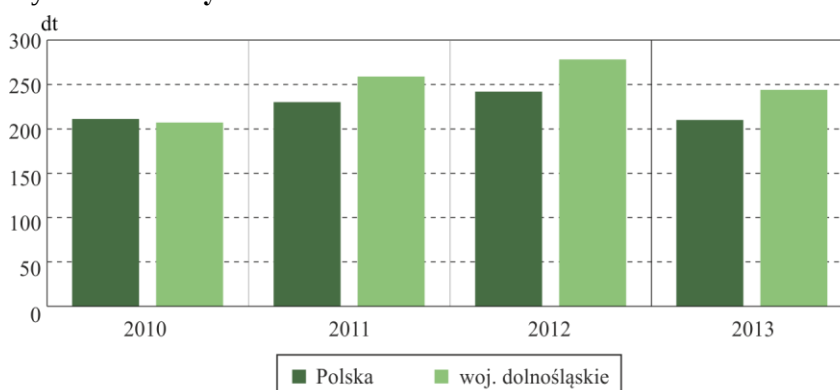
W 2013 r. powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 19,7 tys. ha i była mniejsza o 25,5% niż w 2012 r. i o 17,2% niż w 2010 r. Plony ziemniaków wyniosły 244 ha/dt i zmniejszyły się w porównaniu z 2012 r. o 68 ha/dt (o 12,2%), a w stosunku do plonów uzyskanych w 2010 r. zwiększyły o 17,9%. W kraju plony ziemniaków również były mniejsze - o 13,2% (210 dt/ha).

^a Dane wstępne.

Wykres 36. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha

Wykres 37. Plony ziemniaków z 1 ha

Województwo dolnośląskie było trzecim województwem, po wielkopolskim i opolskim, w którym odnotowano najwyższe plony ziemniaków z 1 ha powierzchni. Zbiory ziemniaków w województwie wyniosły 481,3 tys. ton, jednak było to mniej o 34,6% niż w 2012 r. i o 2,3% mniej niż w 2010 r.

▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W 2013 r. w odniesieniu do roku poprzedniego notowano wzrost liczebności bydła, w tym jednak spadek pogłowia krów. Wzrosło pogłowie drobiu, natomiast odnotowano spadek obsady trzody chlewnej i owiec.

W czerwcu 2013 r. pogłowie bydła liczyło 102,7 tys. szt., co stanowiło 1,8% pogłowia bydła w kraju. W stosunku do 2012 r. liczebność stada bydła zwiększyła się o 0,1% (wobec wzrostu o 4,9% w 2012 r. i o 12,1% - w 2010 r.). Dolnośląskie w 2013 r. było jednym z czterech województw z najmniejszą liczbą pogłowia bydła.

W ogólnym pogłowie bydła 41,1% stanowiły krowy (wobec 42,7% w 2012 r.). W relacji do roku poprzedniego pogłowie krów zmniejszyło się o 3,6% (wobec wzrostu o 3,6% w 2012 r.).

Pogłowie trzody chlewnej w końcu lipca 2013 r. ukształtowało się na poziomie 208,5 tys. szt. i stanowiło 1,9% w ogólnokrajowym pogłowie świń. Od 2010 r. obserwuje się spadek pogłowia trzody chlewnej. W odniesieniu do 2012 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 11,2% (wobec spadku o 9,4% w 2011 r. i o 35,1% w 2010 r.).

Województwo dolnośląskie było

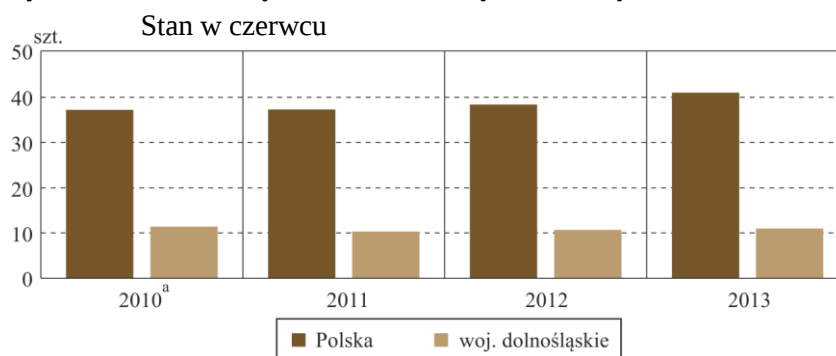
jednym z trzech województw z najmniejszą liczebnością trzody chlewnej (przed podkarpackim i lubuskim).

W czerwcu 2013 r. stado owiec liczyło 11,4 tys. szt. i tak jak przed rokiem, stanowiło 4,6% pogłowia krajowego. W porównaniu z 2012 r. stan owiec zmniejszył się o 7,9% (wobec wzrostu o 18,8% w 2012 r.), jednak w porównaniu z 2010 r. pogłowie trzody chlewnej zwiększyło się o 10,8%.

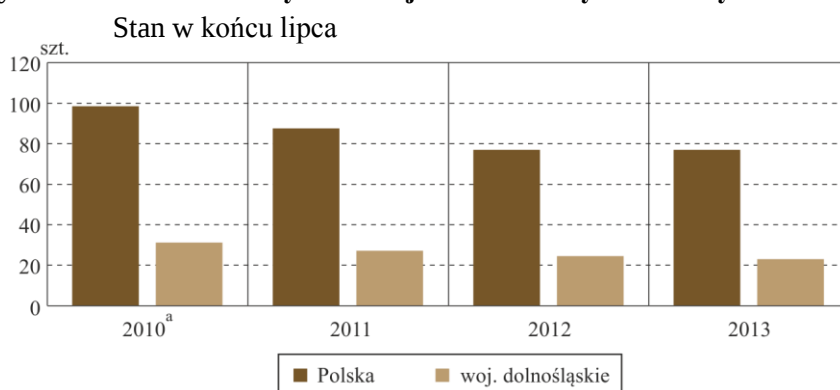
Pogłowie drobiu ogółem ukształtowało się w czerwcu 2013 r. na poziomie 5609,8 tys. szt. i stanowiło 4,0% pogłowia w Polsce (przed rokiem – 4,2 %). W porównaniu z rokiem poprzednim liczebność drobiu w województwie zwiększyła się o 2,9% (wobec spadku o 8,2% w 2012 r.). Pogłowie drobiu kurzego w stosunku do poprzedniego roku zwiększyło się o 7,3% (w relacji do 2010 r. - o 5,8%), a jego udział w drobiu ogółem wyniósł 93,6% (wobec 89,7% w 2012 r.).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

Wykres 38. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Wykres 39. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego, stan w dniu 30 VI.

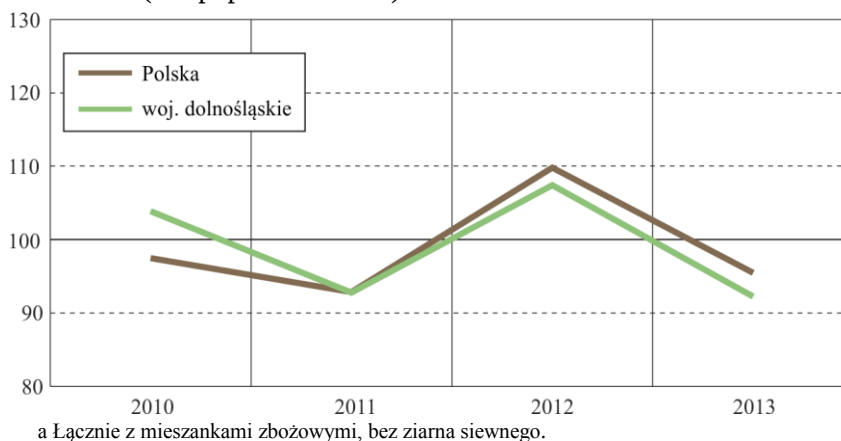
▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2013 r. producenci z województwa dolnośląskiego dostarczyli do skupu mniej niż przed rokiem ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi i ziemniaków. Wzrost odnotowano w skupie żyta i pszenżyta, większa też była podaż żywca rzeźnego w wadze żywej.

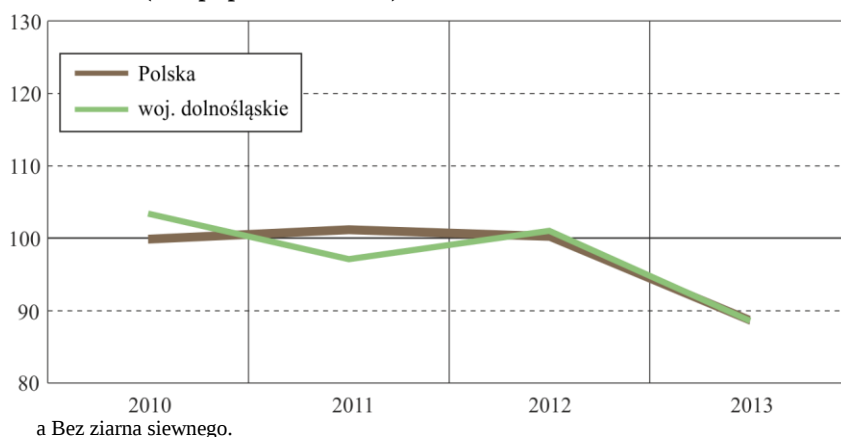
W 2013 r. na rynku rolnym skupiono 1206,1 tys. ton ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 15,1% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był niższy o 7,7% (po wzroście o 7,4% w 2012 r.), a w relacji z 2010 r. zmniejszył się o 8,0%. W kraju w skali roku również wystąpił spadek skupu zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) o 4,5%. Skup pszenicy wyniósł 902,2 tys. ton, tj. mniej o 11,4% niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost w skali roku o 1,0%. W 2013 r. pszenica stanowiła 18,0% skupu krajowego. Na rynku rolnym skupiono w analizowanym roku 194,4 tys. ton jęczmienia, tj. mniej o 7,9% w odniesieniu do 2012 r. (wobec wzrostu o 38,3% w poprzednim roku). Skup jęczmienia stanowił 20,9% ogólnokrajowego skupu tego ziarna. W 2013 r. nadal notowano wzrost skupu żyta i pszenżyta; odpowiednio o 69,9% i 7,1% w porównaniu z 2012 r. (rok wcześniej wzrasta odpowiednio o 38,5% i o 49,2%). W 2013 r. skup żyta wyniósł 70,1 tys. ton, a pszenżyta – 35,4 tys. ton.

W 2013 r. producenci z województwa dolnośląskiego dostarczyli do skupu 171,1 tys. ton ziemniaków, tj. o 18,2% mniej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 10,7% w 2012 r.) i o 7,3%

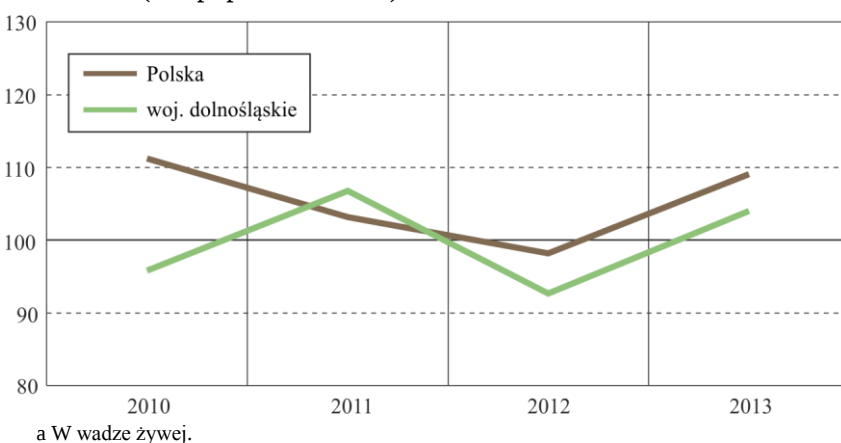
Wykres 40. Dynamika skupu zbóż podstawowych^a
(rok poprzedni = 100)

Wykres 41. Dynamika skupu pszenicy^a
(rok poprzedni = 100)

Wykres 42. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem^a
(rok poprzedni = 100)

więcej w relacji z 2010 r. Skup ziemniaków w kraju w skali roku zmniejszył się o 8,6%. W 2013 r. udział skupu ziemniaków w krajowym skupie tego surowca wyniósł 12,4%.

Skup żywca rzeźnego w wadze żywej w 2013 r. wyniósł 105,5 tys. ton (tj. 2,1% skupu ogólnokrajowego) i było to w skali roku więcej o 4,0% (wobec spadku o 7,3% w 2012 r.) oraz więcej o 2,1% w porównaniu z 2010 r. W kraju skup

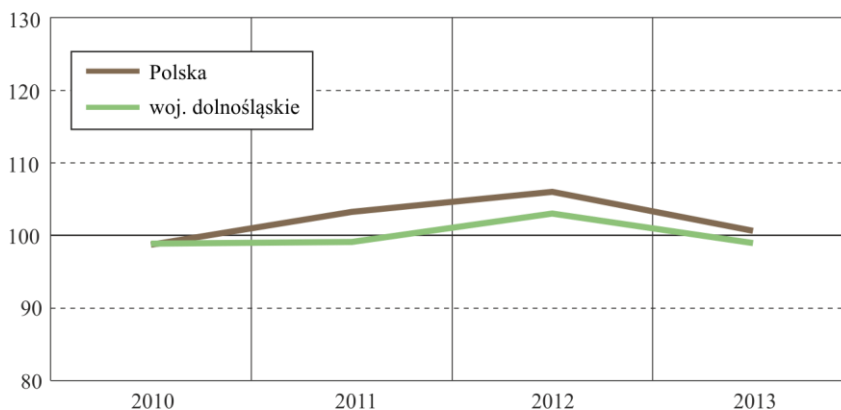
żywca rzeźnego w wadze żywej w skali roku zwiększył się o 9,0%.

W 2013 r. podaż żywca wieprzowego wyniosła 18,5 tys. ton i była większa w skali roku o 24,7% (wobec spadku o 47,7% w 2012 r.). Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 12,1 tys. ton, tj. mniejszym o 13,4% niż przed rokiem (w 2012 r. mniej o 2,3%). W 2013 r. żywca drobiowego skupiono 74,6 tys. ton, tj. więcej o 3,1% w ujęciu rocznym (w 2012 r. więcej o 10,1%) i o 25,4% w relacji do 2010 r. Z analizy danych za 2013 r. wynika, że dostarczony do skupu przez producentów z województwa dolnośląskiego żywec wieprzowy stanowił 0,9% skupu krajowego tego surowca, wołowy – 1,9%, a drobiowy – 3,4%.

W 2013 r. skup mleka krowiego wyniósł 154,7 mln litrów (tj. 1,6% ogółu mleka skupionego w kraju) i był mniejszy o 1,1% w porównaniu do roku poprzedniego (kiedy w skali roku notowano wzrost o 3,0%), natomiast większy o 1,0% w relacji do 2010 r.

Skup jaj kurzych konsumpcyjnych w 2013 r. był mniejszy niż w roku poprzednim o 26,7% i 2-krotnie mniejszy niż w 2010 r. W 2013 r. skup jaj kurzych konsumpcyjnych wyniósł 74,0 mln sztuk (tj. 0,7% skupu krajowego).

Wykres 43. **Dynamika skupu mleka krowiego**
(rok poprzedni = 100)

▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

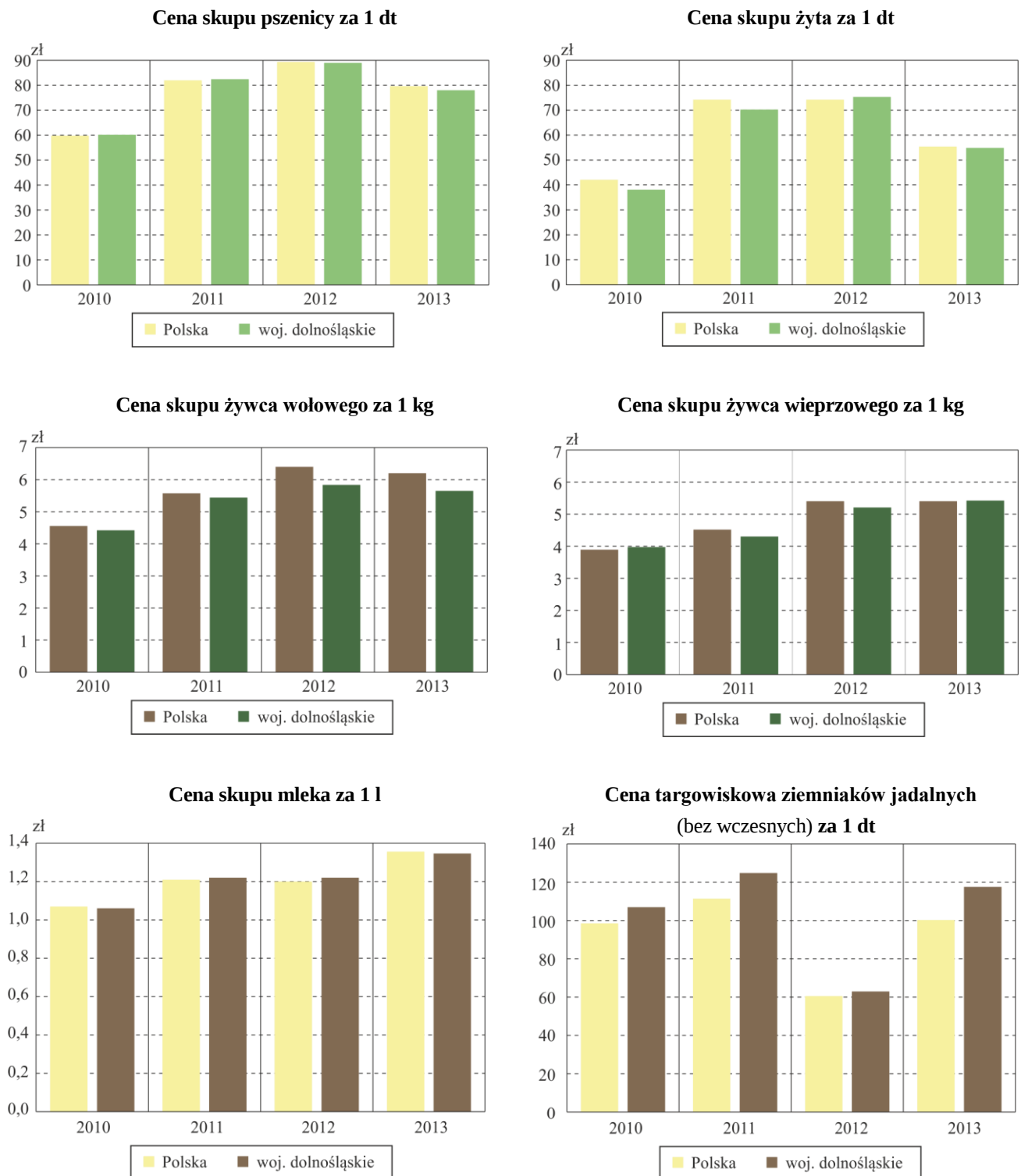
W 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano wzrost cen większości produktów rolnych w skupie. Na poziomie niższym niż przed rokiem ukształtowały się natomiast ceny zbóż podstawowych.

W 2013 r. przeciętna cena zbóż podstawowych (łącznie z mieszkami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wyniosła 75,20 zł za 1 dt (w kraju 73,45 zł) i była niższa o 14,4% niż przed rokiem. Średnia cena skupu pszenicy w województwie w omawianym roku wyniosła 78,01 zł za 1 dt (w kraju – 79,67 zł) i była w skali roku niższa o 12,3%. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 97,04 zł (w kraju – 97,50 zł), tj. więcej o 1,4% niż w 2012 r. W porównaniu z 2010 r. cena pszenicy w skupie wzrosła o 29,7%, a na targowiskach o 1,0%.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Wykres 44. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

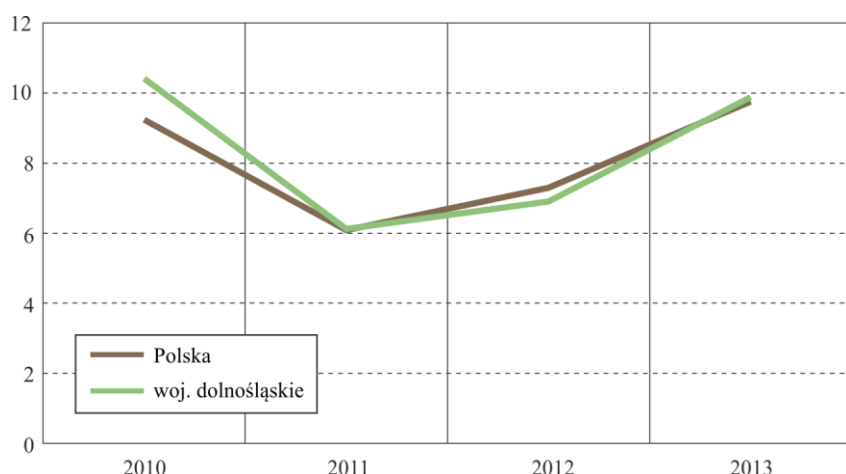

Średnia cena żyta w skupie w 2013 r. kształtowała się na poziomie 54,86 zł za dt (w kraju – 55,36 zł), i była niższa o 27,2% w porównaniu z 2012 r., a w relacji do 2010 r. wyższa o 43,9%. Cena jęczmienia wyniosła 72,02 zł za dt (w kraju 73,34 zł) i było to mniej do poprzedniego roku o 16,6%. Za 1 dt pszenżyta w skupie płacono 63,72 zł (w kraju – 65,17 zł), tj. o 21,2% mniej niż przed rokiem. W relacji do 2010 r. średnie ceny żyta, jęczmienia i pszenżyta w skupie wzrosły odpowiednio – o 43,9%, 34,7% i 32,4%.

W 2013 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 58,40 zł za dt (w kraju – 64,45 zł), tj. więcej zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2010 r. odpowiednio o 32,5% i o 21,9%. Na targowiskach cena ziemniaków jadalnych kształtowała się na poziomie 117,54 zł za dt (w Polsce – 100,22 zł) ziemniaków była wyższa o 86,6% niż przed rokiem i wyższa niż w 2010 r. (o 9,8%).

W omawianym roku cena skupu 1 kg żywca wołowego w wadze żywej wyniosła 5,65 zł (w kraju – 6,20 zł) i była niższa o 3,2% niż rok wcześniej i o 27,7% wyższa niż w 2010 r. Cena żywca wieprzowego osiągnęła w 2013 r. wartość 5,42 zł za kg (w kraju – 5,40 zł), tj. wyższą o 4,0% niż w 2012 r. i o 36,5% w porównaniu ze średnią ceną notowaną w 2010 r.

Wykres 45. **Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie**

W 2013 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 9,9 (wobec 6,9 w 2012 r. i 10,4 w 2010 r.). W kraju relacja ta kształtowała się na poziomie 9,8. W styczniu 2013 r. za 1 kg żywca wieprzowego w skupie można było kupić 7,6 kg żyta, podczas gdy w grudniu już 10,4 kg. Najwięcej żyta za 1 kg żywca wieprzowego można było kupić w sierpniu (14,9 kg).

W 2013 r. średnia cena skupu drobiu wyniosła 4,34 zł za kg (w kraju – 4,22 zł) i była niższa o 0,7% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 26,9% w relacji z 2010 r.

W 2013 r. średnia roczna cena mleka krowiego wyniosła 1,35 zł za liter – wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 10,7% i o 27,0% w relacji do 2010 r. W kraju za 1 liter mleka płacono średnio 1,36 zł.

W skali roku spadła średnia cena w skupie jaj kurzych konsumpcyjnych o 27,0% i wyniosła 0,28 zł za sztukę (w kraju 0,24 zł).

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się globalna i końcowa produkcja rolnicza (w cenach stałych). Wzrosła natomiast towarowa produkcja rolnicza, przy czym odnotowano wzrost produkcji roślinnej, natomiast spadek zwierzęcej.

W 2012 r. w ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej 24,2% stanowiła produkcja zwierzęca, natomiast pozostałe 75,8% przypadało na dominującą produkcję roślinną (w kraju odpowiednio 42,9% i 57,1%). Globalna produkcja rolnicza, w odniesieniu do 2011 r. była (w cenach stałych) niższa o 3,5% (przed rokiem wzrosła o 0,4%), przy czym produkcja roślinna zmniejszyła się o 1,8% (przed rokiem wzrost o 3,3%), a produkcja zwierzęca – o 9,7% (przed rokiem o 8,1%).

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Dane dotyczące globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw.

o 7,3%. W towarowej produkcji rolniczej wystąpił spadek o 9,2% wartości produkcji zwierzęcej (wobec spadku o 5,7% w 2011 r.), natomiast wzrost o 6,0% produkcji roślinnej (o 1,1% rok wcześniej). Udział produkcji zbóż w towarowej produkcji rolniczej stanowił 45,6% (w 2011 r. – 38,5%), a przemysłowych – 18,4% (wobec 15,5% przed rokiem).

W analizowanym roku udział województwa w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,8% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 7,1%, a zwierzęcej – 2,1%.

Wartość produkcji końcowej w skali roku zmniejszyła się (w cenach stałych) o 5,8% (w 2011 r. wzrost o 1,9%). Na spadek produkcji końcowej wpłynął przede wszystkim spadek produkcji zwierzęcej o 10,1% (w 2011 r. – o 8,6%). Spadek produkcji roślinnej kształtował się na poziomie niższym o 4,2% (przed rokiem – wzrost o 6,7%).

Towarowa produkcja rolnicza była większa (w cenach stałych) o 1,8% niż uzyskana w 2011 r. (kiedy notowano spadek o 1,0%). Sprzedaż produktów rolnych w obrocie targowiskowym zmniejszyła się o 19,5%, natomiast skup produktów rolnych zwiększył się

Dane prezentujące rolnictwo w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- „Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemiopłodów rolnych w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Pogłowie zwierząt gospodarskich w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Rolnictwo w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co dwa lata również w wersji książkowej oraz na płycie CD, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

PRZEMYSŁ

W 2013 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była wyższa niż przed rokiem.

W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost wydajności pracy, mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2013 r. osiągnęła wartość 104202,3 mln zł (w cenach bieżących) i było to więcej o 1,1% (w cenach stałych) w relacji do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 1,9% w 2012 r.), pomimo utrzymującego się spadku (poza okresami styczeń – kwiecień i styczeń - maj) przez wszystkie okresy narastające. W kraju produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się (w cenach stałych) w skali roku o 2,2% (wobec wzrostu o 1,0% w 2012 r.).

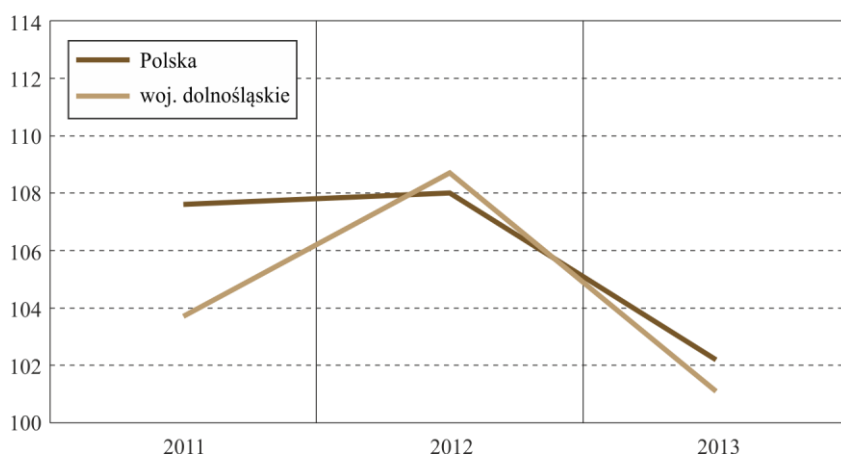
*Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:*

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

Tabl. 17. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
P o l s k a			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1138861,2	1148985,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	84,1	84,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2470,5	2446,1
woj. d o ł n o ś l ą s k i e			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	88862,0	104511,2	104202,3
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	72,6	74,7	77,1
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	209,4	206,6	204,2
m. W r o c ł ą w			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	15619,7	17296,7	17498,7
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	77,2	86,1	87,8
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	43,2	38,1	38,6

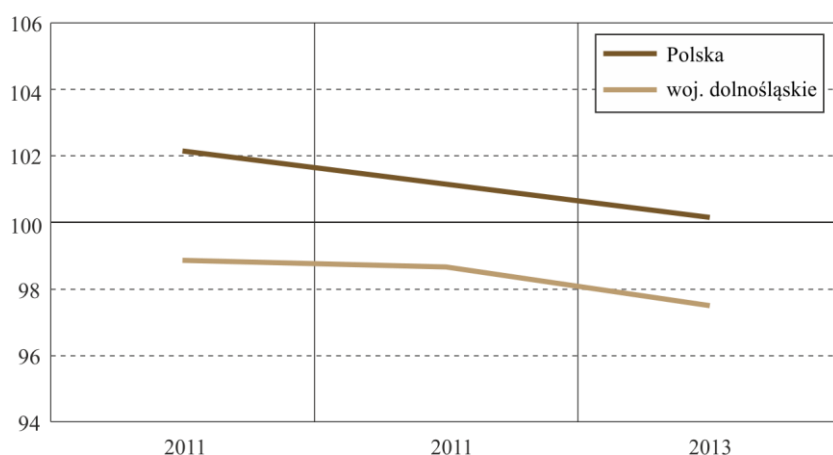
Wykres 46. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu**
(ceny stałe; 2010 = 100)

czep i naczep (19,4% wobec 16,5% w 2012 r.) oraz produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (9,5% wobec 9,8% w 2012 r.). W 2013 r. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) odnotowano również w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 5,4% wobec spadku o 3,4% w 2012 r.) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 1,2% wobec wzrostu o 2,4% w 2012 r.). W kraju produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym w skali roku wzrosła (w cenach stałych) o 2,3% (wobec wzrostu o 1,3% w 2012 r.).

W 2013 r. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w ujęciu rocznym wystąpił w 12 (spośród 23) działach przetwórstwa przemysłowego. Spośród działów o wysokim udziale w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu wyższa niż przed rokiem (w cenach stałych) była m.in. produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 17,8%) oraz produkcja urządzeń elektrycznych (o 3,6%).

Wykres 47. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
(przeciętna 2010 = 100)

wano istotnych zmian. Nadal największy odsetek stanowili zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym (82,7%). Na zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w skali roku w przemyśle wpłynął spadek przeciętnego zatrudnienia w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o 30,6% (w 2012 r. o 6,9%) oraz w przetwórstwie przemysłowym - o 0,5% (w 2012 r. wzrost o 0,2%). W kraju w przetwórstwie przemysłowym w relacji do 2012 r. odnotowano zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia o 0,8% (w 2012 r. - o 0,9%).

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu w największym stopniu miała wpływ produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym, która w 2013 r. wyniosła 80321,5 mln zł, tj. 77,1% wartości sprzedaży ogółem (przed rokiem - 74,7%) i wzrosła (w cenach stałych) w skali roku o 1,2% (w 2012 r. - o 2,4%).

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego, największy udział w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu miały m.in. produkcja pojazdów samochodowych, przy-

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszyło w skali roku nieznaczne zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w przemyśle - o 1,2%, a w relacji do 2010 r. - o 2,5%. W kraju zanotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w skali roku o 1,0%.

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 204,2 tys. osób. W porównaniu z 2012 r., w strukturze przeciętnego zatrudnienia w przemyśle nie odnoto-

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie dolnośląskim** (ceny stałe)

Sekcje i działy	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	105,4	104,0	104,2	101,9*	98,2	98,5	98,7	101,1
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe	107,0	105,8	104,9	102,4*	96,8	92,7	99,1	101,2
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	108,0	115,0	112,3	107,5	100,2	92,7	92,5	93,3
Produkcja napojów	80,2	107,1	125,6	159,8	158,3	114,6	90,6	96,9
Produkcja wyrobów tekstylnych	123,1	121,7	120,1	117,8	110,9	112,2	114,0	111,4
Produkcja odzieży	86,6	87,8	84,4	88,4	100,8	104,7	105,1	100,6
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	88,8	87,5	82,5	76,1	94,3	97,6	97,4	98,2
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	111,5	104,1	105,3	104,2	117,9	111,8	107,8	101,9
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	141,1	133,7	121,2	112,4	95,5	88,2	89,9	118,4
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	112,2	113,8	113,5	108,1*	104,9	109,8	106,0	107,2
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	105,6	101,8	97,9	99,7	77,3	83,5	82,8	77,5
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	119,6	114,6	112,4	110,1	93,6	96,4	98,0	102,8
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	112,3	103,4	100,1	95,5	85,4	89,0	94,7	97,4
Produkcja metali	53,7	55,6	56,6	101,6	106,1	105,9	106,6	105,2
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	115,1	110,1	107,6	103,4	87,7	95,8	95,6	97,1
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	102,8	105,8	112,8	106,9	110,6	96,8	93,5	94,2
Produkcja urządzeń elektrycznych	108,6	106,5	104,1	102,4	102,4	103,6	105,8	103,6
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	105,3	99,7	98,5	95,0	52,2	57,4	61,4	65,7
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	117,8	117,8	114,6	110,1*	102,9	109,3	112,2	117,8
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego ...	124,6	127,5	115,0	110,9	84,8	97,3	88,8	91,2
Produkcja mebli	42,6	42,4	42,6	43,1	109,0	107,9	108,0	106,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	72,5	64,6	105,2	102,1	94,1	96,0	75,0	75,5

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego w 2013 r. wyniosła 510,4 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 2,2% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,0% w 2012 r.). W kraju wydajność pracy w przemyśle w skali roku wzrosła o 1,9% (wobec wzrostu o 2,0% w 2012 r.).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

BUDOWNICTWO

W 2013 r. odnotowano zmniejszenie produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego, podobnie jak w kraju. Obniżeniu uległa także wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. Wyższa niż przed rokiem była wydajność pracy w budownictwie, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2013 r. produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 11883,3 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 3,4% (wobec spadku o 4,8% w 2012 r.). W kraju w skali roku produkcja sprzedana budownictwa zmniejszyła się o 11,3% (wobec wzrostu o 0,5% w poprzednim roku). Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa przez cały 2013 r. utrzymywała się na poziomie znacznie niższym niż rok wcześniej.

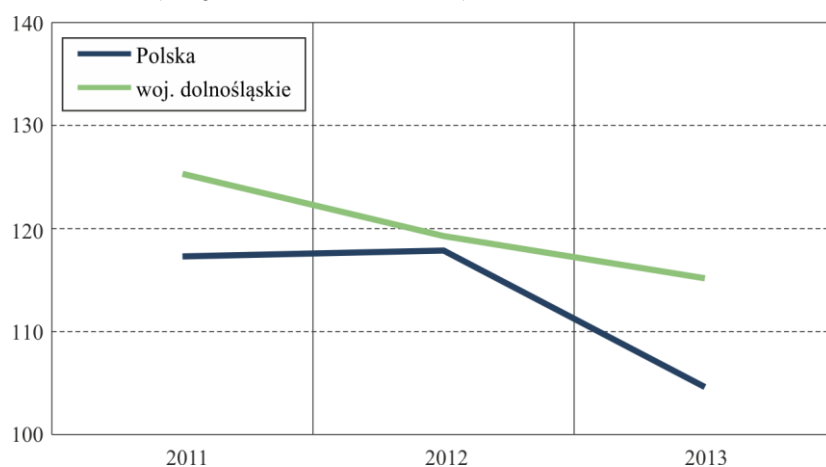
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

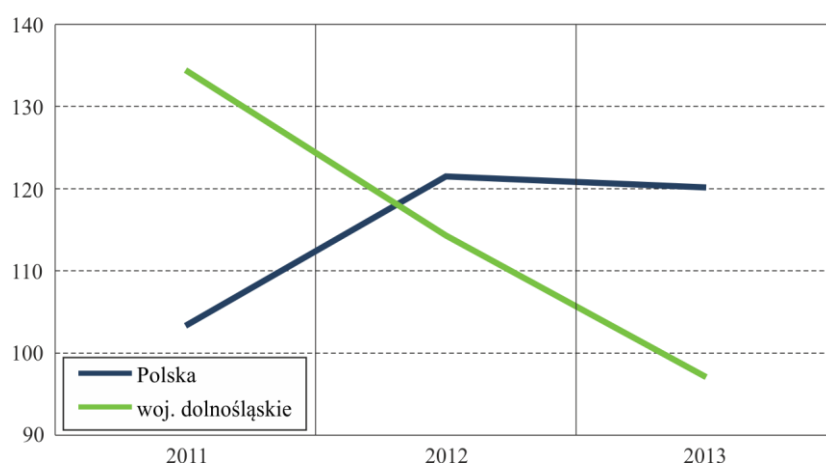
Tabl. 19. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
P o l s k a			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,8	189076,7	167771,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	50,8	49,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	486,3	444,2
w o j. d o l n o ś l ą s k i e			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	10318,3	12304,8	11883,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	60,2	57,7	50,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	32,0	33,7	29,5
m. W r o c ł ą w			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	3858,8	4688,7	4999,5
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	60,4	51,7	49,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	11,6	12,1	10,8

Wykres 48. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa**
(ceny bieżące; 2010 = 100)

Wykres 49. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej**
(ceny bieżące; 2010 = 100)

Produkcja budowlano-montażowa w analizowanym roku wyniosła 6026,9 mln zł, tj. 50,7% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa (w 2012 r. – 57,7%). W skali roku produkcja budowlano-montażowa zmniejszyła się o 15,1%, przed rokiem o 15,0%. Na zmniejszenie się produkcji budowlano-montażowej miały wpływ m.in. głębokie spadki produkcji notowane w II kwartale 2013 r. W kraju w skali roku produkcja budowlano-montażowa była niższa o 22,0% (wobec spadku o 1,0% w 2012 r.).

W 2013 r. w województwie spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano we wszystkich podmiotach, w tym znaczący w jednostkach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

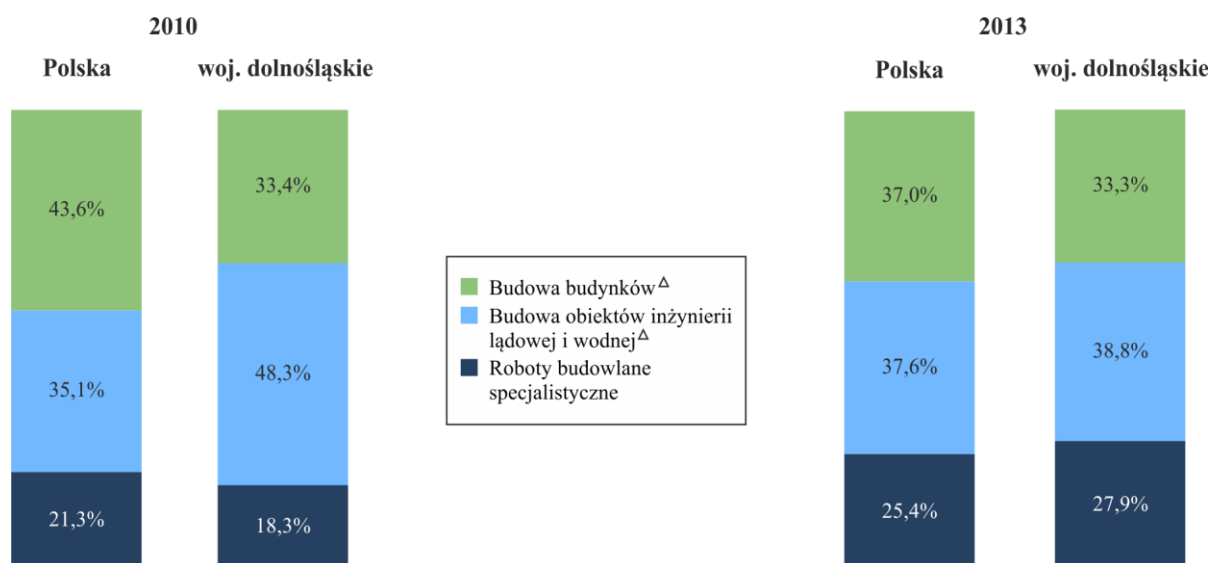
W podmiotach wykonujących roboty budowlane specjalistyczne produkcja zmniejszyła się o 13,2%, a w podmiotach wykonujących roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków - o 8,3%.

Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie dolnośląskim** (ceny bieżące)

Działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	114,5	105,7	90,6	85,0	81,4	69,1	80,6	84,9
Budowa budynków ^Δ	98,9	107,5	97,3	92,6	96,6	79,1	88,9	91,7
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	127,1	95,3	77,0	68,8	64,8	53,9	67,7	78,7
Roboty budowlane specjalistyczne	123,6	122,8	113,3	116,1	80,6	79,2	91,0	86,8

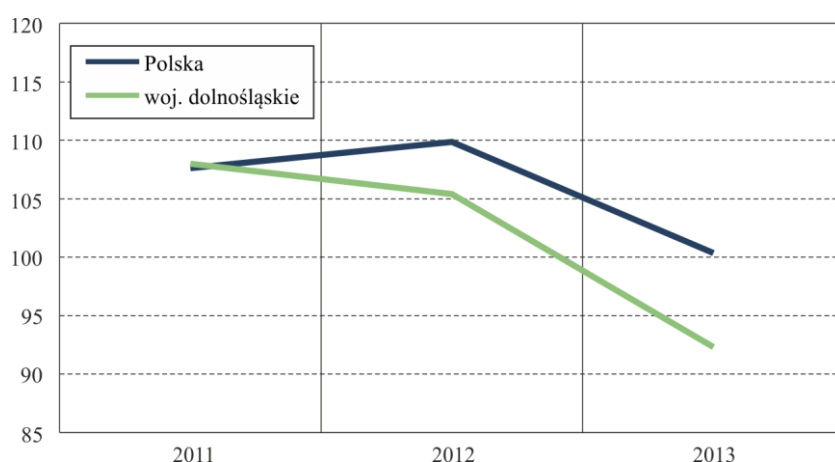
Wśród podmiotów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej spadek produkcji odnotowywały przede wszystkim przedsiębiorstwa specjalizujące się w robotach związanych z budową dróg kołowych i szynowych (o 23,2%), których udział w tym dziale stanowił 78,0%. Produkcja w podmiotach specjalizujących się w robotach związanych z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych była niższa o 12,6%. Wzrost odnotowano tylko w jednostkach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne w dziale rozbiórka i przygotowanie terenu pod budowę (o 32,5%).

Wykres 50. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)

W 2013 r. zarówno w województwie, jak i w kraju zmniejszeniu produkcji sprzedanej budownictwa w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (odpowiednio o 12,4% i o 8,7%).

Wykres 51. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętna 2010 = 100)

Na obniżenie przeciętnego zatrudnienia w budownictwie wpływ miał przede wszystkim spadek przeciętnego zatrudnienia w przedsiębiorstwach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 16,7%) oraz budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 13,4%).

Wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, w 2013 r. ukształtowała się na poziomie 402,2 tys. zł (w cenach bieżących) i była

o 10,3% wyższa w relacji do roku poprzedniego (wobec spadku o 2,4% w 2012 r.).

Najwyższą wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, odnotowano w dziale roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (471,1 tys. zł) i była ona o 10,9% wyższa niż w 2012 r. (wobec spadku o 11,4% w poprzednim roku).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2013 r. odnotowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania, odwrotnie niż w kraju. Wzrosła również liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto, natomiast nieznacznie zmniejszyła się liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia.

W 2013 r. w województwie oddano do użytkowania 16,5 tys. mieszkań, tj. znacznie więcej (o 9,5%) niż przed rokiem (wobec wzrostu o 42,5% w 2012 r.). W porównaniu do pozostałych województw dolnośląskie było województwem, w którym zmiana liczby mieszkań w relacji do sytuacji sprzed roku była najkorzystniejsza (1. lokata). W kraju liczba mieszkań oddanych do użytkowania zmniejszyła się o 4,9% (rok wcześniej była większa o 16,8%).

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
P o l s k a			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,6	4,0	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	102,4	104,6
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	4,6	4,3	3,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	3,7	3,3
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,4	5,2	5,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	94,4	92,7	87,3
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	5,2	4,8	4,7
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,5	3,9	4,0
m. W r o c ł ą w			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	7,4	10,6	12,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	62,8	65,4	57,7
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	8,5	8,5	9,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	7,5	7,0	8,3

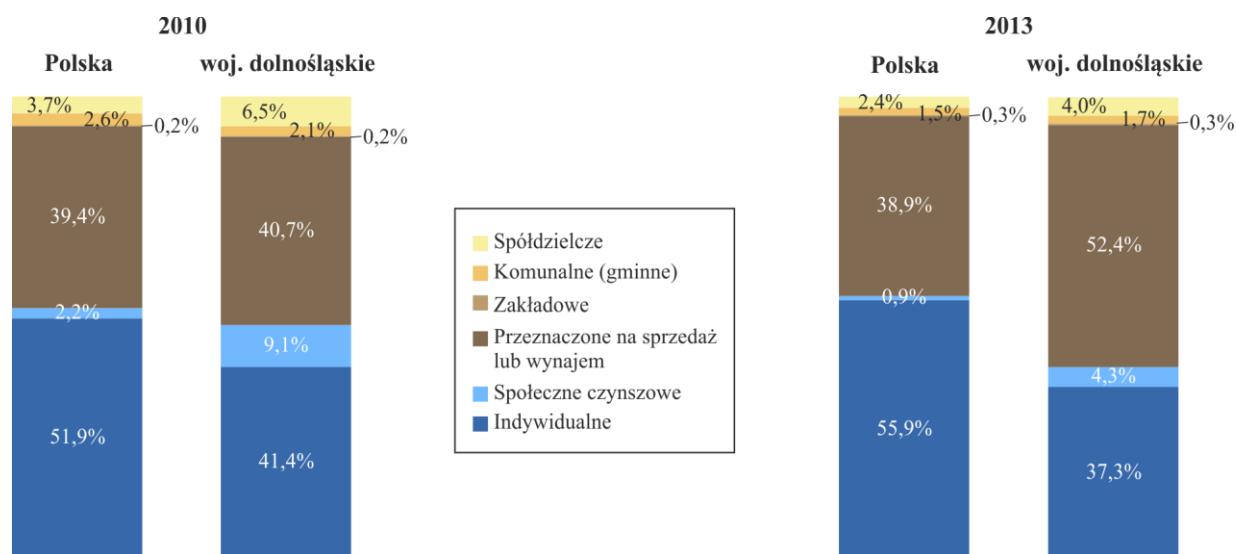
W analizowanym roku udział mieszkań oddanych do użytkowania stanowił 11,3% liczby mieszkań oddanych do użytkowania w kraju (w 2012 r. – 9,8%).

W 2013 r. wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania wystąpił w większości form budownictwa. Istotny wzrost odnotowano w budownictwie społecznym czynszowym (20-krotny), następnie w budownictwie komunalnym (o 97,2%) oraz spółdzielczym (o 48,6%). Tylko w budownictwie zakładowym w skali roku zanotowano spadek o 47,3%.

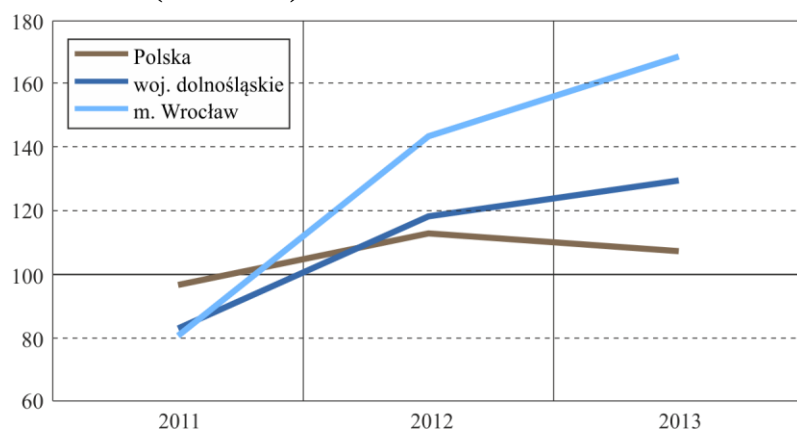
Tabl. 22. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie dolnośląskim

Formy budownictwa	2012				2013			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	15028	100,0	142,5	92,7	16455	100,0	109,5	87,3
Spółdzielcze	442	3,0	94,6	62,1	657	4,0	148,6	56,6
Komunalne (gminne)	142	1,0	136,5	37,2	280	1,7	197,2	47,4
Zakładowe	93	0,6	8-razy	64,2	49	0,3	52,7	70,5
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	8298	55,2	168,8	64,3	8630	52,4	104,0	57,9
Spółeczne czynszowe	36	0,2	25,7	50,4	704	4,3	20-razy	46,2
Indywidualne	6017	40,0	122,7	136,3	6135	37,3	102,0	138,6

Wykres 52. Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

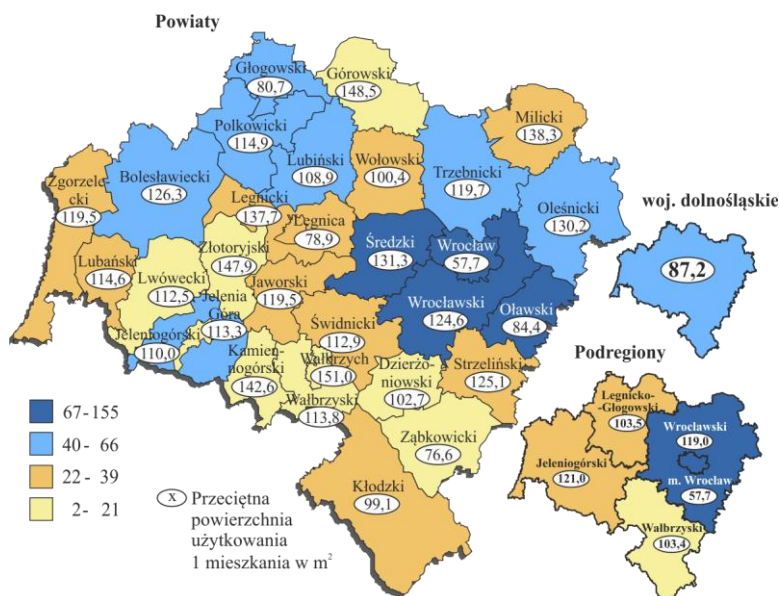

Wykres 53. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania (2010= 100)

W 2013 r. analiza przestrzennego zróżnicowania pod względem ilości oddanych mieszkań wykazała, że największy wzrost w skali roku odnotowano w powiatach polkowickim (o 96,6%), jaworskim (o 56,9%) oraz w Legnicy (o 49,2%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania przekazanego do użytkowania w województwie w analizowanym roku wyniosła 87,3 m² i była mniejsza o 5,4 m² w porównaniu do 2012 r. Średnia powierzchnia użytko-

Wykres 54. Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2013 r.

ławiu ($57,7 \text{ m}^2$) i Legnicy ($78,9 \text{ m}^2$).

W skali roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania najbardziej zmniejszyła się w powiecie żąbkowskim (spadek o 47,7 m²). Największy wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej, odnotowano w Jeleniej Górze (o 38,9 m²). W 2013 r. w województwie wydano pozwolenia na budowę 13,6 tys. mieszkań, tj. mniej o 2,1% niż

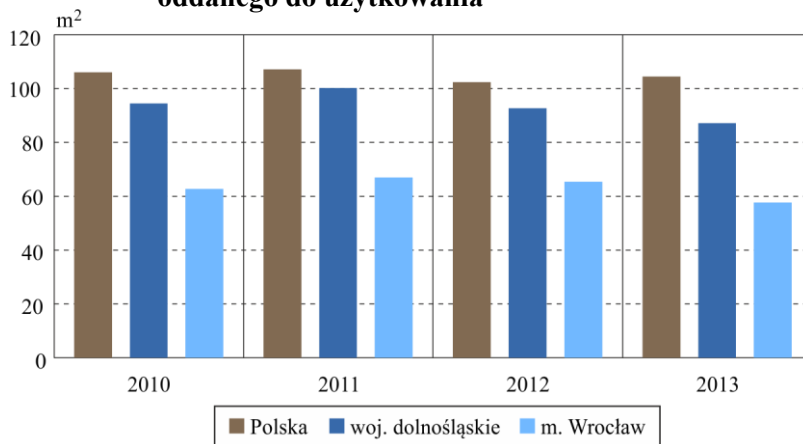
wa mieszkania była również mniejsza (o 17,3 m²) niż przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania w kraju.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

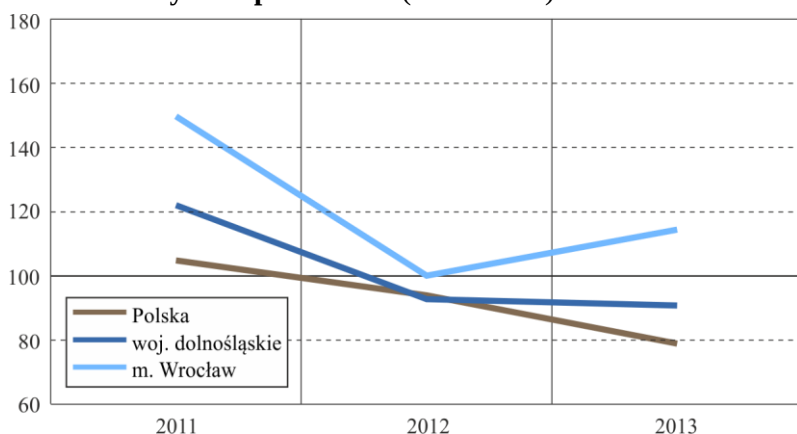
W 2013 r. w województwie największe mieszkania wybudowali inwestorzy budownictwa indywidualnego, a najmniejsze w ramach budownictwa społeczno – czynszowego.

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w 2013 r. największe mieszkania (powyżej 145 m²) wybudowano w Wałbrzychu (151,0 m²) i w powiecie górowskim (148,5 m²), a najmniejsze – we Wroc-

Wykres 55. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania

Wykres 56. Dynamika liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia (2010 = 100)

w 2012 r. (kiedy notowano w skali roku mniej o 23,9%). W kraju także wystąpił spadek (o 16,0%) w skali roku (po spadku o 10,3% przed rokiem).

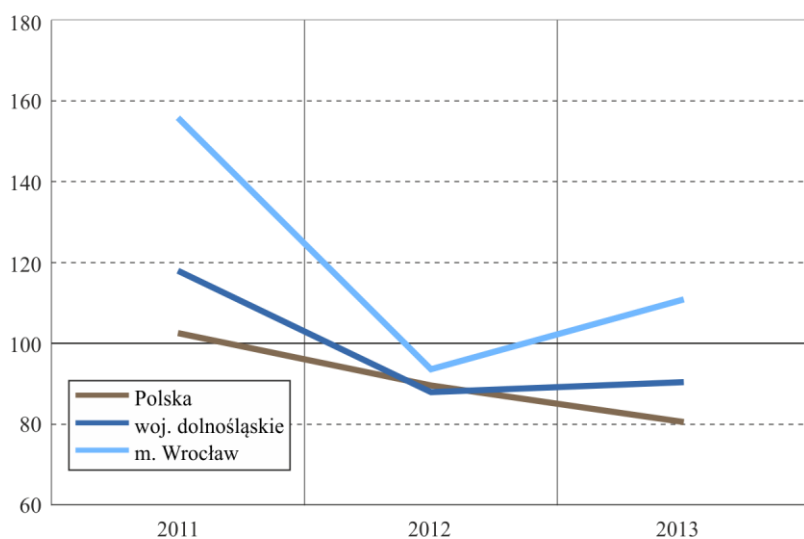
Najwięcej pozwoleń dotyczyło mieszkań z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (54,4% ogólnej liczby) oraz indywidualnych (37,5%). Liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia dla tych inwestorów zmniejszyła się w skali roku odpowiednio o 46,8% i o 63,3%.

Tabl. 23. Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie dolnośląskim

Formy budownictwa	2012			2013		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100
O g ó ł e m	13888	100,0	76,1	13595	100,0	97,9
Spółdzielcze	301	2,2	171,0	145	1,1	48,2
Komunalne (gminne)	112	0,8	97,4	271	2,0	242,0
Zakładowe	39	0,3	156,0	-	-	-
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	7338	52,8	70,0	7392	54,4	100,7
Spółeczne czynszowe	-	-	-	690	5,1	-
Indywidualne	6098	43,9	83,5	5097	37,5	83,6

Mniejszą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia odnotowano w większości powiatów, przy czym największy spadek wystąpił w powiatach: dzierzoniowskim (o 68,5%), trzebnickim (o 43,4%) i głogowskim (o 41,8%). Wyraźny wzrost liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia odnotowano w mieście Jelenia Góra (o 155,4%), następnie w powiatach strzelińskim (o 100,0%) i jeleniogórskim (o 79,3%). W mieście Wrocławiu wydano pozwolenia na budowę 6,2 tys. mieszkań, tj. o 14,2% więcej niż w 2012 r.

Wykres 57. Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto (2010 = 100)

W 2013 r. rozpoczęto budowę 11,7 tys. mieszkań, tj. więcej o 2,8% niż w 2012 r. (po spadku o 25,4% w roku wcześniejszym). W kraju liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto zmniejszyła się do 127,4 tys., tj. o 10,2% (w 2012 r. spadek o 12,6%).

W województwie dolnośląskim najczęściej mieszkań mają wybudować inwestorzy budujący mieszkania z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (56,2% ogólnej liczby) oraz budownictwa indywidualnego (38,9%). W skali roku odnotowano wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto w budownictwie

komunalnym (o 250,6%) i przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 19,0%), natomiast w pozostałych formach liczba rozpoczętych budów zmniejszyła się.

W odniesieniu do 2012 r. zmniejszenie liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w powiatach: dzierzoniowskim (o 68,4%), trzebnickim (o 48,1%) i w Legnicy (o 46,4). Najwyższy wzrost mieszkań, których budowę rozpoczęto zaobserwowano w powiatach: wołowskim (o 78,1%), jeleniogórskim (o 75,9%) oraz kamiennogórskim (o 50,7%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
 - „Budownictwo mieszkaniowe w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- jak również w Banku danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2013 r. sprzedaż detaliczna towarów ukształtowała się na poziomie wyższym niż w 2012 r., przy czym skala wzrostu była znacznie mniejsza niż przed rokiem. Wyższa niż przed rokiem była również sprzedaż hurtowa towarów i przekroczyła poziom notowany w skali kraju.

Wartość sprzedaży detalicznej towarów (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2013 r. zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 1,6% (wobec wzrostu o 5,9% w 2012 r.). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się również na poziomie wyższym, tj. o 2,3% niż w roku poprzednim (kiedy notowano wzrost o 5,6%).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

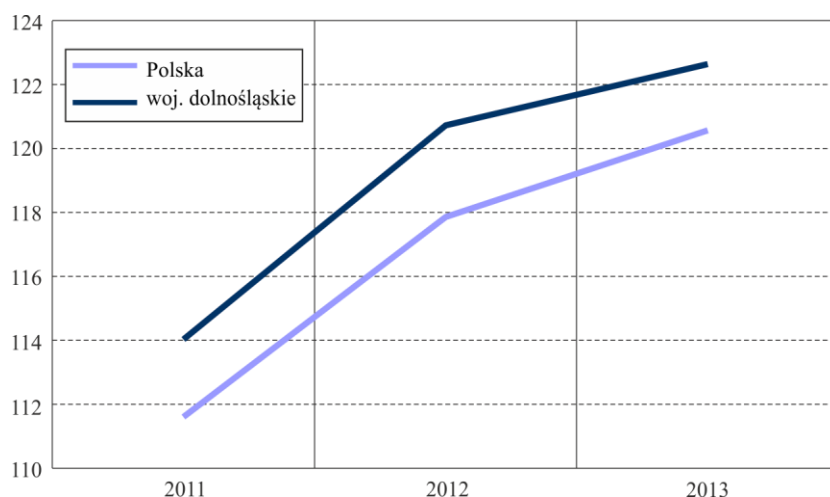
Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
P o l s k a			
O g ó ł e m	105,5	105,6	102,3
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	103,3	110,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	109,1	93,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	104,4	102,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjali- zowanych sklepach	113,6	113,2	109,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	106,9	109,7
Włókno, odzież, obuwie	113,1	104,4	107,9
Meble, RTV, AGD	123,0	117,5	105,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecja- lizowanych sklepach	83,6	87,6	100,7
Pozostałe	95,9	101,3	96,8
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
O g ó ł e m	103,7	105,9	101,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	112,2	102,1	111,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	115,8	100,7	82,3
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	96,8	105,9	112,3
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjali- zowanych sklepach	107,3	160,2	126,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	114,6	95,0	114,7
Włókno, odzież, obuwie	112,1	112,5	105,1
Meble, RTV, AGD	94,8	130,7	112,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecja- lizowanych sklepach	88,3	108,7	95,2
Pozostałe	101,8	98,0	69,2

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Po obserwowanym w I półroczu 2013 r. spadku dynamiki sprzedaży detalicznej towarów, w kolejnych okresach narastających dynamika kształtowała się na poziomie wyższym niż rok wcześniej.

Wykres 58. **Dynamika sprzedaży detalicznej** (ceny bieżące)
2010 = 100

Wzrost sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do 2012 r. odnotowano w większości grup towarowych. W 2013 r. wzrost zaobserwowano m.in. w grupach: pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 26,6% wobec wzrostu o 60,2% w 2012 r.), farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 14,7% wobec spadku o 5,0%), meble, RTV, AGD (o 12,9% wobec wzrostu o 30,7%) oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 12,3% wobec wzrostu o 5,9%).

Spadek sprzedaży detalicznej odnotowano w jednostkach zajmujących się sprzedażą: z grupy „pozostałe” (o 30,8% po spadku o 2,0% w 2012 r.), paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 17,7% wobec wzrostu o 0,7% w 2012 r.), prasy, książek, pozostałą sprzedażą w wyspecjalizowanych sklepach (o 4,8% wobec wzrostu o 8,7% w 2012 r.).

W 2013 r. w strukturze sprzedaży detalicznej przedsiębiorstw odnotowano największy udział grupowania żywność, napoje i wyroby tytoniowe, na które przypadało 44,2% sprzedaży (40,0% w 2012 r.), a następnie włókno, odzież, obuwie – 11,9% (11,5% w 2012 r.), pojazdy samochodowe, motocykle, części – 10,9% (9,9% w 2012 r.) z grupy pozostałe – 10,7% (15,8%) oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe – 7,2% (8,9%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie dolnośląskim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	113,8	110,3	107,4	105,9	97,0	97,3	100,1	101,6
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	110,6	102,2	102,2	102,1	113,0	112,9	113,2	111,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	112,1	108,5	104,5	100,7	79,9	79,7	80,7	82,3
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	114,4	109,3	107,4	105,9	107,5	107,0	110,0	112,3
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	143,0	139,9	162,9	160,2	121,4	124,9	119,1	126,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	95,2	102,4	95,6	95,0	112,0	104,6	108,7	114,6
Włókno, odzież, obuwie	122,7	112,5	115,1	112,5	88,6	99,7	103,1	105,1
Meble, RTV, AGD	118,6	129,5	136,5	130,7	129,0	120,2	111,1	112,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	119,6	113,7	110,6	108,7	86,1	91,2	93,8	95,2
Pozostałe	110,5	111,8	98,9	98,0	58,4	59,7	69,2	69,1

a Patrz notka a do tablicy 24 na str. 74.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w 2013 r. była o 6,7% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 7,3%), a w przedsiębiorstwach hurtowych – większa o 8,0% (wobec wzrostu o 8,2% w 2012 r.). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w skali roku wzrosła o 3,5% (wobec wzrostu o 3,0% w 2012 r.), a w jednostkach hurtowych – o 1,3% (wobec wzrostu o 6,4%).

Wśród grup o znaczącym udziale największy wzrost sprzedaży hurtowej w relacji do 2012 r. obserwowano w grupach kosmetyki i wyroby farmaceutyczne (o 68,0% wobec spadku o 10,8% w 2012 r.) oraz niewyspecjalizowane (o 16,2% wobec spadku o 0,4% w poprzednim roku). Największy spadek sprzedaży hurtowej odnotowano w grupie wyrobów tytoniowych (34,5% wobec wzrostu o 105,9% w 2012 r.).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”.
-

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2013 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były mniej korzystne od relatywnie słabych uzyskanych przed rokiem. Przychody z całokształtu działalności były niższe niż w roku ubiegłym, przy jednoczesnym wzroście kosztów, co wpłynęło na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów. Obniżył się wynik finansowy brutto i netto. Odnotowano także pogorszenie wskaźnika rentowności.

Wynik finansowy na sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz na działalności gospodarczej, a także wyniki finansowe brutto i netto uzyskane w 2013 r. przez przedsiębiorstwa województwa dolnośląskiego były niższe niż w 2010 r.

W 2013 r. zysk netto wykazało 76,6% badanych przedsiębiorstw (wobec 74,9% przed rokiem). Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności zwiększył się w skali roku z 79,7% do 88,2%.

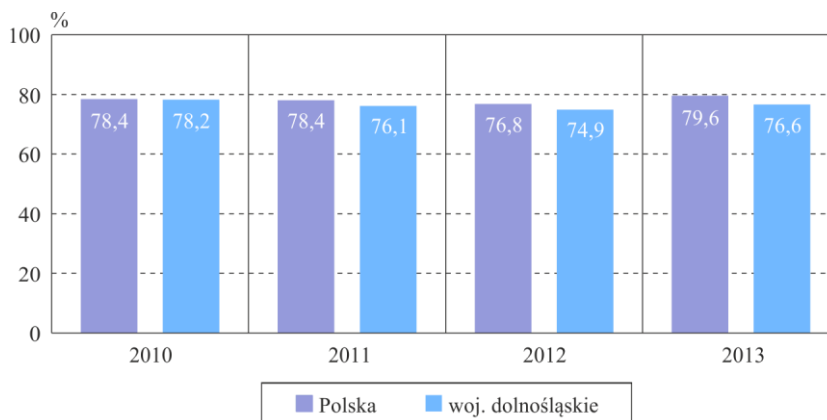
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

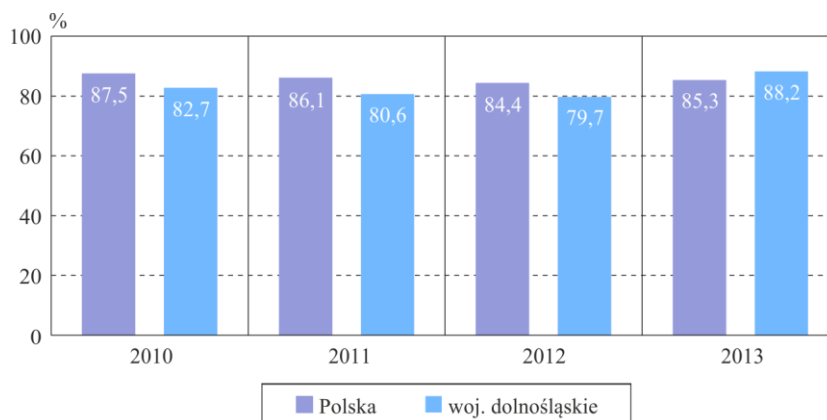
Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 168599,2 mln zł, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 159123,6 mln zł. W skali roku odnotowano niewielki spadek przychodów (o 0,1%), natomiast wzrost kosztów (o 1,1%). Przychody z całokształtu działalności rosły wolniej niż koszty ich uzyskania, co znalazło odzwierciedlenie w pogorszeniu wskaźnika poziomu kosztów (z 93,3% przed rokiem do 94,4%). W kraju na przestrzeni roku wskaźnik poziomu kosztów nieznacznie polepszył się z 95,8% do 95,5%.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330).

Wykres 59. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów

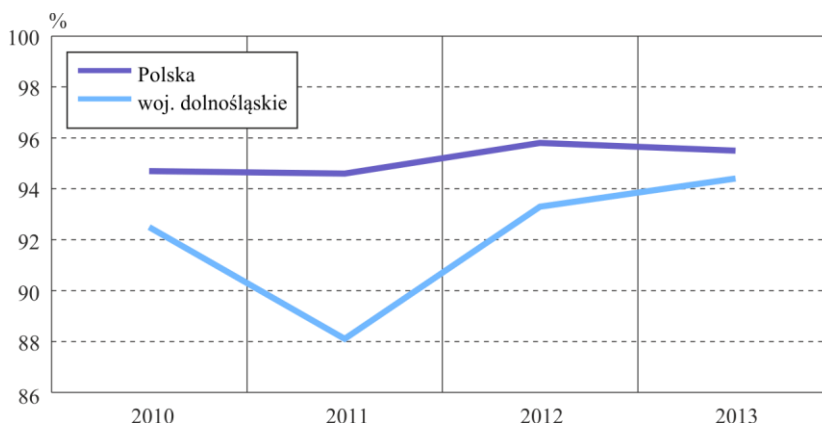
Wykres 60. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności

W 2013 r. przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 162831,9 mln zł, a koszty ich uzyskania – 152585,6 mln zł. Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł więc 10246,4 mln zł i był niższy o 16,2% niż rok wcześniej (kiedy notowano spadek o 21,4% w relacji do 2011 r.). Znacznie polepszył się w skali roku wynik na pozostałej działalności operacyjnej (z 97,5 mln zł do 558,5 mln zł) jednak wynik na operacjach finansowych nadal był ujemny (pogorszył się z minus 960,1 mln zł do minus 1329,3 mln zł). W rezultacie, wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 16,6% niższy niż w 2012 r. (kiedy notowano spadek o 40,4% w skali roku) i wyniósł 9475,5 mln zł.

W 2013 r. wynik finansowy brutto w skali roku obniżył się o 16,6% i wyniósł 9473,4 mln zł. Jego obciążenia ukształtowały się na poziomie 1785,8 mln zł i były niższe o 27,3% niż w 2012 r. W rezultacie, wynik finansowy netto kształtował się na poziomie 7687,6 mln zł i był niższy o 13,6% niż przed rokiem (wobec spadku o 44,1% w 2012 r.). Zysk netto obniżył się o 7,6% (wobec spadku o 40,1% przed rokiem), podczas gdy strata netto wzrosła o 31,0% (wobec wzrostu o 11,2% w 2012 r.).

Wykres 61. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyniki finansowe:

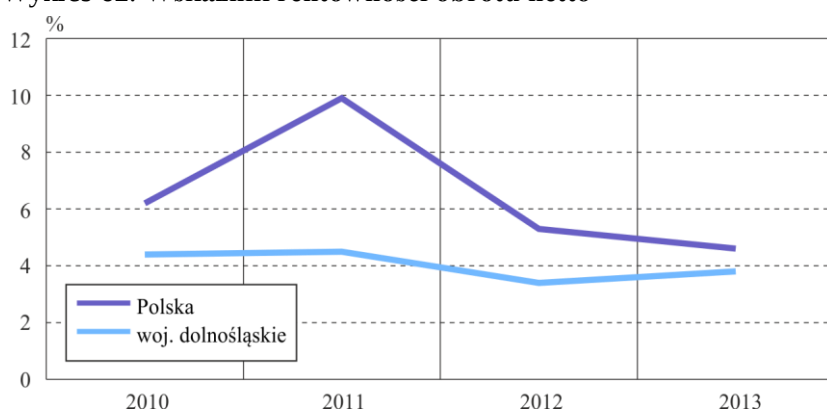
- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Tabl. 26. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	w %		
P o l s k a			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,8	95,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,2	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,4	3,8
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	39,7	34,1	35,0
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	105,5	97,4	96,8
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Wskaźnik poziomu kosztów	92,5	93,3	94,4
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	8,7	7,5	6,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	7,5	6,7	5,6
Wskaźnik rentowności obrotu netto	6,2	5,3	4,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	37,8	27,4	30,1
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	108,4	93,1	98,6

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

Wykres 62. Wskaźnik rentowności obrotu netto

działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (z 3,1% do minus 2,0%) oraz w budownictwie (z minus 2,6% do minus 4,5%).

W 2013 r. wskaźnik płynności I stopnia powyżej 100% odnotowano, podobnie jak przed rokiem, wyłącznie w obsłudze rynku nieruchomości (118,0% wobec 133,0% w 2012 r.). Wysokie wartości wskaźnika płynności II stopnia odnotowano w przedsiębiorstwach należących do sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (163,5% wobec 144,1%) i dostawa wody, gospodarka ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (147,9 % wobec 147,2% przed rokiem).

W końcu grudnia 2013 r. wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw wyniosła 53885,7 mln zł i w skali roku zwiększyła się o 0,3% (wobec spadku w 2012 r. o 15,9%). Na wzrost wartości aktywów obrotowych wpłynęło głównie zwiększenie inwestycji krótkoterminowych o 5,7% (wobec spadku o 54,1% w 2012 r.) oraz należności krótkoterminowych o 0,4% (w 2012 r. wzrost o 4,9%). W skali roku zmniejszyła się wartość zapasów o 3,1%.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec grudnia 2013 r. wyniosły 56311,1 mln zł i były o 1,1% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,7% w 2012 r.). W strukturze zobowiązań, 67,2% stanowiły zobowiązania krótkoterminowe (przed rokiem – 70,5%). W skali roku zaobserwowano spadek zobowiązań krótkoterminowych o 3,7% (w ubiegłym roku wzrost o 4,1%), natomiast wzrost zobowiązań długoterminowych o 12,7% (przed rokiem spadek o 0,5%).

W skali roku pogorszył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów o 1,2 p.proc., wskaźnik rentowności obrotu brutto – o 1,1 p.proc., wskaźnik rentowności obrotu netto o 0,7 p.proc., natomiast wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia wzrosły odpowiednio o 2,7 p.proc. i o 5,5 p.proc.

W 2013 r. najbardziej rentowne rodzaje działalności to wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz informacja i komunikacja, w których odnotowano najwyższe wskaźniki rentowności brutto (odpowiednio 8,7% i 8,5%) i netto (odpowiednio 7,7% i 7,6%).

W relacji do 2012 r. największe pogorszenie wskaźnika rentowności obrotu netto odnotowano w sekcji

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu :

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2013 r., po spadku w 2012 r., odnotowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa dolnośląskiego. W skali roku wzrosła również liczba inwestycji nowo rozpoczętych, ale obniżeniu uległa ich wartość kosztorysowa.

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2013 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa, wyniosły 11584,7 mln zł (tj. 11,3% nakładów poniesionych przez inwestorów krajowych) i były (w cenach bieżących) wyższe od zano-

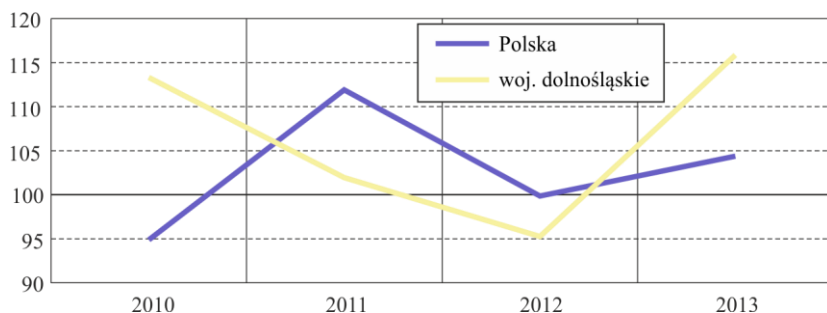
*Prezentowany podział **nakładów inwestycyjnych**, obejmujących nakłady na nowe środki trwale i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwale oraz pozostałe nakłady.*

towanych rok wcześniej o 15,9% (wobec spadku o 4,7% w 2012 r.). W kraju w 2013 r. wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła w skali roku o 4,4 % (wobec spadku o 0,1% w 2012 r.).

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
P o l s k a			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	99719,0	104061,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	40,6	41,3
Zakupy	56,8	58,5	57,9
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	47,4	46,6
środków transportu	11,3	11,1	11,3
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
O g ó ł e m w mln zł	10294,9	9998,4	11584,7
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	28,8	28,0	25,7
Zakupy	68,7	69,2	72,6
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	43,1	47,1	50,8
środków transportu	25,6	22,1	21,8

Wykres 63. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące; rok poprzedni = 100)

W 2013 r. z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych przez dolnośląskie przedsiębiorstwa wydatkowano na budynki i budowle 2980,0 mln zł, tj. o 6,6% więcej niż rok wcześniej (wzrost o 2,5% w 2012 r.), a na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 5885,0 mln zł i było to znacznie więcej (tj. o 25,0%) niż

w 2012 r., kiedy wystąpił spadek w skali roku o 0,1%, a na środki transportu poniesiono 2528,1 mln zł, czyli więcej niż przed rokiem o 14,3% (wobec spadku o 19,8% w 2012 r.). Udział zakupów w nakładach ogółem wzrósł w skali roku o 3,4 p.proc do 72,6%, a ich wartość wyniosła 8413,1 mln zł, tj. o 21,6% więcej niż przed rokiem (wobec spadku o 7,4% w 2012 r.).

W 2013 r., podobnie jak rok wcześniej, inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 30,3% wobec 29,3% w roku poprzednim) oraz

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zaszczepienia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

prowadzące działalność w zakresie administrowania i działalności wspierającej (28,0% ogółu poniesionych nakładów wobec 29,4% w 2012 r.), a następnie handlu; napraw pojazdów samochodowych (6,3% wobec 5,8% w 2012 r.).

W strukturze nakładów, w porównaniu z 2012 r., zwiększył się m.in. udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w przetwórstwie przemysłowym (o 1,1 p.proc.), natomiast zmniejszył się m.in. udział nakładów inwestycyjnych przed-

siębiorstw zajmujących się administrowaniem i działalnością wspierającą (o 1,4 p.proc.) oraz wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,3 p.proc.).

W relacji do 2012 r. wzrost wartości nakładów inwestycyjnych odnotowano w 8 sekcjach (na 16 ogółem). W skali roku największy wzrost nakładów inwestycyjnych dotyczył sekcji edukacja (o 546,0%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 114,4%), natomiast spadek wartości nakładów odnotowano m.in.: w pozostałej działalności usługowej (o 68,3%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 21,4%), informacji i komunikacji (o 15,7%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 14,5%).

W 2013 r. dolnośląscy inwestorzy rozpoczęli realizację 4370 nowych inwestycji, tj. o 1,8% więcej niż przed rokiem. Łączna wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji wyniosła 2752,0 mln zł i w skali roku zmniejszyła się o 17,3% (w 2012 r. wzrost o 38,7%). W skali kraju w omawianym okresie obserwowano wzrost liczby rozpoczętych inwestycji o 15,2% (wobec spadku o 1,9% w 2012 r.), a ich wartość kosztorysowa wzrosła o 13,0% (wobec spadku o 14,5 przed rokiem).

Najwięcej inwestycji rozpoczęto w przemyśle – 63,7% ogółu (w 2012 r. również 63,7%), w tym w przetwórstwie przemysłowym – 31,8% (rok wcześniej – 30,7%). W kraju nowo rozpoczęte inwestycje w przemyśle stanowiły 76,0% ogółu, a w przetwórstwie przemysłowym – 9,1% (w 2012 r. odpowiednio 77,4% i 12,3%).

Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 34,0% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (tj. o 17,2 p.proc. więcej niż w 2012 r.)

W porównaniu z 2012 r. znacznie zmniejszyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 98,3%), informacją i komunikacją (o 86,6%) oraz wartość kosztorysowa działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 76,3%) .

Wzrost wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych notowano m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (wzrost 13-krotny) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej – o 143,9% i transporcie, gospodarce magazynowej i łączności – o 130,9%.

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W 2013 r. w skali roku w zakresie bezpieczeństwa publicznego odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz niższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Wzrosła ogólna liczba zdarzeń drogowych, w tym liczba kolizji. Zmniejszyła się natomiast znacznie liczba wypadków drogowych. Więcej odnotowano miejscowych zagrożeń, natomiast zdecydowanie mniej pożarów.

Według danych Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu w województwie w 2013 r. odnotowano 111059 przestępstw stwierdzonych (tj. 10,4% przestępstw odnotowanych w kraju), w tym 71,3% stanowiły przestępstwa o charakterze kryminalnym (przed rokiem – 72,9%, w kraju - 66,8%), 12,5% – przestępstwa o charakterze gospodarczym (przed rokiem – 13,0%, w kraju - 14,5), a 10,0% – o charakterze drogowym (przed rokiem – 11,1%, w kraju - 13,2%).

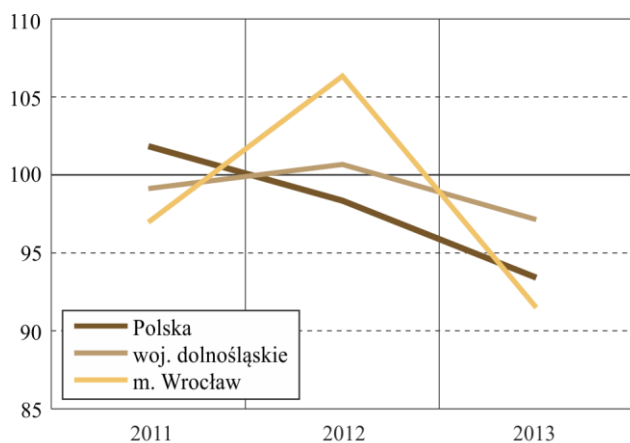
W porównaniu do 2012 r., zmniejszyła się liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych o 3,5% (wobec wzrostu o 1,6% w 2012 r.), przy spadku przestępstw: drogowych - o 13,2%, gospodarczych - o 6,9%, a kryminalnych o 5,6%. W kraju w skali roku odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych o 5,0%.

Analizując przestępstwa według rodzajów, w 2013 r. najwięcej przestępstw dotyczyło kradzieży rzeczy – 23,1% ogólnej ich liczby (w 2012 r. – 23,2%) oraz kradzieży z włamaniem – 14,1% (przed rokiem – 13,5%). W kraju w 2013 r. przestępstwa związane z kradzieżą rzeczy stanowiły 20,2% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (w 2012 r. – 20,6%), a z kradzieżą z włamaniem – 11,1% (przed rokiem – 11,4%).

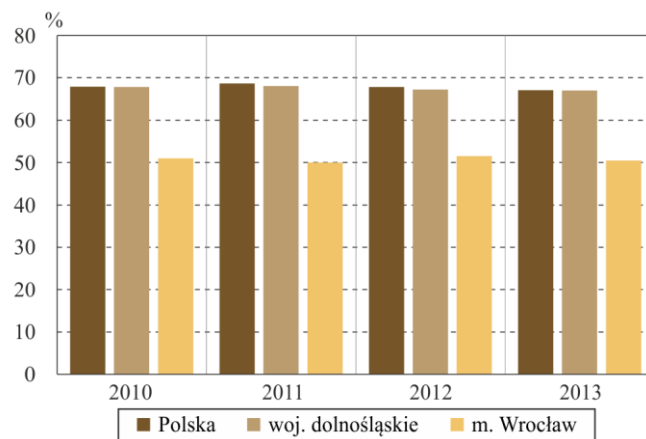
Przestępstwo stwierdzone jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym okresie (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym okresie, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Wykres 64. **Dynamika przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2010 = 100)**

Wykres 65. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych**

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2013 r. wyniósł 67,0% (w 2012 r. osiągnął poziom 67,2%). W kraju sytuacja wyglądała podobnie, wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w skali roku obniżył się o 0,7 p.proc.

Obniżyła się skuteczność w wykrywaniu sprawców przestępstw o charakterze gospodarczym, drogowym i kryminalnym w skali roku odpowiednio o: 2,4 p.proc., 0,2 p.proc. i 0,1 p.proc.

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w 2013 r. najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych odnotowano w powiecie wałbrzyskim (86,7%), a najniższy – w mieście Wrocławiu (50,5%).

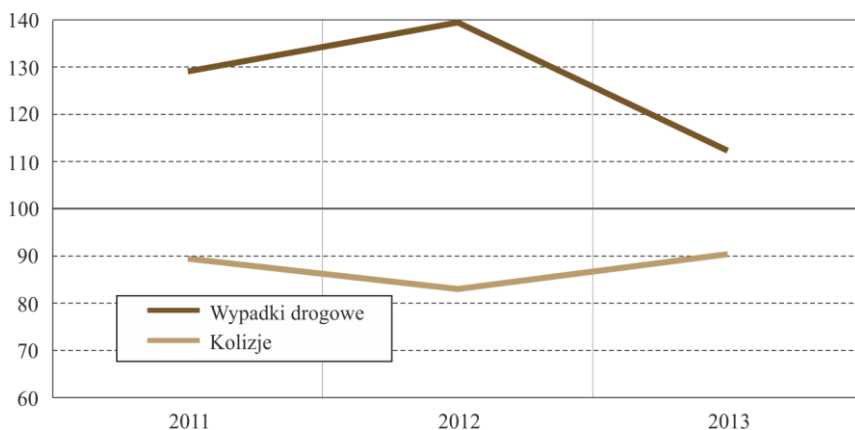
Tabl. 28. **Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	2010	2012	2013
	w liczbach bezwzględnych			wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w %		
P o l s k a						
O g ó ł e m	1138523	1119803	1063906	67,9	67,8	67,1
w tym:						
Zabójstwo	680	582	574	92,3	94,2	95,0
Uszczerbek na zdrowiu	15695	15478	14090	89,7	89,6	87,9
Udział w bójce lub pobiciu	11883	11416	8788	80,7	81,5	79,9
Zgwałcenie	1567	1432	1362	82,3	83,3	84,1
Kradzież rzeczy	220455	230751	214616	29,0	33,5	32,0
Kradzież z włamaniem	140085	127691	118398	31,6	33,9	32,5
Przestępstwa rozbójnicze ^a	27218	24564	20376	72,5	78,9	72,5
woj. d o ł n o ś ł a s k i e						
O g ó ł e m	114342	115116	111059	67,8	67,2	67,0
w tym:						
Zabójstwo	63	62	70	95,3	93,5	98,6
Uszczerbek na zdrowiu	1418	1337	1209	90,8	89,0	89,9
Udział w bójce lub pobiciu	1019	896	710	80,9	79,9	79,9
Zgwałcenie	97	140	148	77,3	83,4	82,4
Kradzież rzeczy	24122	26723	25678	33,7	38,2	38,4
Kradzież z włamaniem	16412	15510	15625	37,9	42,8	41,6
Przestępstwa rozbójnicze ^a	2983	3106	2563	70,0	77,1	76,0
m. W r o c ł a w						
O g ó ł e m	38038	40453	34799	51,0	51,5	50,5
w tym:						
Zabójstwo	22	25	19	90,9	92,0	100,0
Uszczerbek na zdrowiu	298	281	223	82,7	69,9	76,7
Udział w bójce lub pobiciu	232	231	150	70,3	60,6	59,6
Zgwałcenie	33	38	x	54,5	67,4	x
Kradzież rzeczy	11780	12587	12330	24,5	24,6	30,1
Kradzież z włamaniem	6273	5522	5173	24,6	28,0	29,0
Przestępstwa rozbójnicze ^a	1126	1056	944	49,5	57,0	56,4

a Rozboje, kradzieże rozbójnicze i wymuszenia rozbójnicze.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

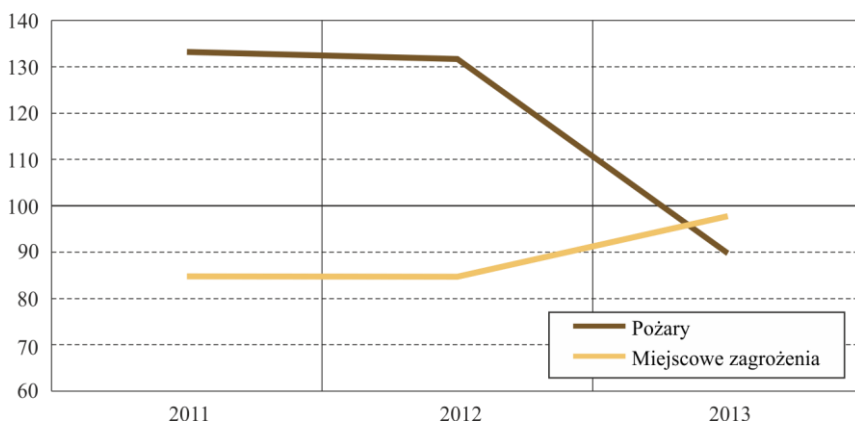
Wykres 66. **Dynamika wypadków drogowych i kolizji w województwie dolnośląskim (2010 = 100)**

W 2013 r. w wypadkach drogowych rannych zostało 3,4 tys. osób (o 15,9% mniej niż przed rokiem), a 223 osoby poniosły śmierć (mniej o 4,2% niż w 2012 r.).

Najwięcej wypadków drogowych odnotowano we Wrocławiu (25,5% ogólnej liczby wypadków zarejestrowanych w województwie) oraz w powiecie wrocławskim (6,9%) i w Wałbrzychu (4,6%).

Wykres 67. **Dynamika pożarów i miejscowych zagrożeń w województwie dolnośląskim (2010 = 100)**

rolnych (19,2% wobec 29,1% w 2012 r.) i obiektów mieszkalnych (16,8% wobec 16,7% w 2012 r.).

Z ogólnej liczby pożarów 28,3% spowodowanych było nieostrożnością osób dorosłych, a 25,2% – podpaleniem umyślnym.

Najwięcej pożarów odnotowano we Wrocławiu (20,1% ogólnej liczby zarejestrowanych pożarów) oraz w powiecie kłodzkim (6,8%).

Drugim obszarem działania straży pożarnej jest niesienie pomocy w tzw. zagrożeniach miejscowych (są to m.in. katastrofy, awarie, wypadki, zagrożenia chemiczne, klęski żywiołowe). Strażacy w 2013 r. brali udział łącznie w 25,5 tys. takich akcjach.

W 2013 r. odnotowano 2,3 tys. fałszywych alarmów ratowniczo-gaśniczych. Na przestrzeni roku ich liczba pozostała na niezmiennym poziomie.

Według wstępnych danych Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu w 2013 r. odnotowano 33,6 tys. zdarzeń drogowych, tj. 2,6 tys. wypadków i 31,0 tys. kolizji. W porównaniu do sytuacji sprzed roku, liczba zdarzeń drogowych zwiększyła się o 6,0% (w 2012 r. – spadek o 5,7%), przy czym wzrosła (o 8,9%) liczba kolizji, natomiast zmniejszyła się (o 19,5%) liczba wypadków drogowych.

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu zarejestrowała 13,0 tys. pożarów. Było to mniej o 31,8% niż w roku wcześniejszym (wobec spadku o 1,2% w 2012 r.). Z ogólnej liczby pożarów aż 96,0% zaliczono do pożarów małych (o powierzchni obiektów do 70 m²). Najczęściej pożary dotyczyły garaży, śmietników, traw itp. (45,8% ogółu pożarów wobec 44,7% w poprzednim roku), upraw

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Ludność ^a (w tys.)	2888,2	2882,3	2878,4	2877,1	2876,6	2917,2 ^b	2916,6 ^b	2914,4 ^b	2909,7	Population ^a (in thous.)
Na 1000 ludności :										Per 1000 population :
małżeństwa zawarte	5,23	5,73	6,46	6,64	6,27	5,62	5,18	5,17	4,43	marriages contracted
urodzenia żywe	8,90	9,21	9,59	10,38	10,38	10,13	9,49	9,34	8,86	live births
zgony	9,90	10,09	10,36	10,60	10,74	10,19	10,08	10,44	10,48	deaths
przyrost naturalny	-1,00	-0,88	-0,77	-0,21	-0,36	-0,06	-0,60	-1,10	-1,61	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,64	-1,26	-0,55	-0,40	0,32	0,47	0,37	0,32	0,01	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.)	358,6	367,7	393,6	417,9	418,3	421,4	431,5	437,9	438,0	Average paid employment in the enterprise sector ^c (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	102,5	107,0	106,2	100,1	100,7	102,4	101,5	100,0	previous year = 100
udział sektora prywatnego (w %)	87,1	87,9	88,9	89,7	90,2	90,9	93,3	93,6	93,5	private sector participation (in %)
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	233,4	185,4	127,5	113,9	146,3	150,3	143,6	157,4	153,6	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %) ..	20,6	16,6	11,4	10,0	12,8	13,1	12,4*	13,5	13,2	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %) ...	84,6	85,1	84,0	79,9	78,4	81,1	80,8	80,6	83,7	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	95	41	16	25	60	49	42	61	44	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^d (w %)	54,5	54,1	53,2	52,9	53,9	54,3	53,4	53,8	54,0	Activity rate by LFS ^d (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^d (w %)	42,0	44,9	46,5	48,1	48,5	48,1	47,7	47,8	47,9	Employment rate by LFS ^d (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^d (w %)	22,8	17,1	12,7	9,1	10,1	11,3	10,6	11,1	11,3	Unemployment rate by LFS ^d (in %)

a Stan w końcu roku. b Dane opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Przeciętne w roku. Dla lat 2010-2012 dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z poprzednich lat, z powodu zmian metodologii i nowej podstawy uogólniania danych.

a As of the end of the year. b Data were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Annual average. For 2010-2012 data are not fully comparable with the results of the surveys for previous years due to methodological changes and a new base for generalization of the results.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2470,49	2622,85	2893,77	3156,98	3310,23	3436,77	3594,98	3691,81	3827,13	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	.	669,5	673,4	679,1	687,1	680,0	668,8	658,3	650,9	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	.	100,6	100,8	101,2	99,0	98,3	98,4	98,9	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł) ...	.	1237,77	1273,74	1394,21	1514,56	1611,66	1691,11	1782,76	1877,72	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	.	.	102,9	109,5	108,6	106,4	104,9	105,4	105,3	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	.	890,68	905,07	956,48	1013,72	1060,31	1091,32	1159,65	1226,90	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	.	.	101,6	105,7	106,0	104,6	102,9	106,3	105,8	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):										Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)
ogółem	102,2	101,2	102,8	104,8	104,0	102,9	104,6	103,7	100,9	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	100,5	105,4	107,0	104,5	102,9	105,5	104,7	102,1	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	95,8	94,6	94,6	94,7	94,2	96,9	99,2	94,0	92,2	clothing and footwear
mieszkanie	103,4	104,0	103,3	107,7	107,8	103,7	105,8	105,5	102,2	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	41,5	31,1	38,3	39,2	40,2	44,9	42,9	41,4	44,1	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt.:										Farm animals stock per 100 ha agricultural land in heads:
bydło ^b	12,6	12,4	11,8	11,8	10,9	11,4 ^c	10,3	10,7	10,2	cattle ^b
trzoda chlewna ^d	45,2	45,2	47,8	38,4	35,4	31,2 ^c	27,2	24,5	21,9	pigs ^d

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Stan w czerwcu. c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. d Stan w końcu lipca.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b As of June. c Data of Agricultural Census as of 30 June. d As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):										Price indices of procurement (previous year = 100):
ziarna zbóż (bez siewnego)	78,6	128,2	150,6	87,5	76,0	127,8	135,5	106,9	92,3	cereal grain (excluding sowing seed)
żywcza rzeźnego wołowego (bez cieląt) ...	115,9	102,6	98,5	99,5	116,5	99,3	123,1	107,4	96,8	cattle for slaughter (excluding calves)
żywcza rzeźnego wieprzowego	92,6	94,7	94,7	122,3	104,6	86,7	108,3	121,2	104,0	pigs for slaughter
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:										Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:
1 kg żyta	9,6	8,5	5,2	4,8	7,6	5,7	.	.	.	per kg of rye
1 kg jęczmienia	9,8	8,8	5,7	5,4	8,4	6,2	.	6,1	8,0	per kg of barley
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	.	111,3	116,1	107,3	98,6	113,2	104,4	101,9*	101,1	Sold production of industry ^b (previous year = 100; constant prices)
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	198,2	201,7	214,4	225,3	212,5	209,4	207,0	206,6	204,2	Average paid employment in industry ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	101,7	106,3	105,1	94,3	98,5	98,9	99,8	98,8	previous year = 100
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	124,6	136,8	115,8	115,6	102,0	125,3	95,2	96,6	Sold production of construction ^b (previous year = 100; current prices)
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	120,1	124,4	120,4	115,3	98,7	134,5	85,0	84,9	Construction and assembly production ^b (previous year = 100; current prices)
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	21,7	22,7	24,9	28,2	33,2	32,0	34,6	33,7	29,6	Average paid employment in construction ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	104,6	109,4	113,3	117,6	96,6	108,0	97,6	87,6	previous year = 100

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (dok.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	6875	9167	9073	12498	14143	12746	10543*	15028	16455	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	105,8	133,3	99,0	137,7	113,2	90,1	82,7*	142,5	109,5	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	2,4	3,2	3,2	4,3	4,9	4,4	3,6*	5,2	5,7	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	100,9	87,7	93,2	96,4	90,5	94,4	100,2*	92,7	87,3	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	118,9	118,1	121,0	107,3	103,7	114,0	105,9	101,6	<i>Retail sale of goods ^a (previous year = 100; current prices)</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsię- biorstwach niefinansowych ^b (w %) ...	.	.	91,7	94,8	93,7	92,5	88,1	93,3	94,4	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises ^b (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^b (w %):										<i>Turnover profitability rate in non- financial enterprises ^b (in %):</i>
brutto	.	.	8,3	5,2	6,3	7,5	11,9	6,7	5,6	<i>gross</i>
netto	.	.	6,9	4,1	5,2	6,2	9,9	5,3	4,6	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsię- biorstwach ^b (w mln zł; ceny bieżące)	6331,8	7988,4	11170,0	11161,3	9085,5	10294,9	10495,7	9998,4	11584,7	<i>Investment outlays in enterprises ^b (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	126,2	139,8	99,9	81,4	113,3	102,0	95,3	115,9	<i>previous year = 100 (current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^c	302615	303050	308308	316720	316811	331247	327625	336928	347561	<i>Entities of the national economy ^c</i>
rok poprzedni = 100	99,4	100,1	101,7	102,7	100,0	104,6	98,9	102,8	103,2	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	18966	20021	21314	22060	23188	24782	26387	28485	31123	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	104,9	105,6	106,5	103,5	105,1	106,9	106,5	108,0	109,3	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	5375	5681	6000	6178	6346	6521	6667	6918	7179	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	105,5	105,7	105,6	103,0	102,7	102,8	102,2	103,8	103,8	<i>previous year = 100</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. c W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. c In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Ludność ^{ab} (w tys.)	A			2915,7			2915,2			2915,5			2914,4*
Population ^{ab} (in thous.)	B			2912,2			2911,0			2911,1			2910,0
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.)	A	433,9	432,8	433,4	432,4	436,3	438,1	437,2	436,8	435,7	438,4	428,9	426,7
Average paid employment in the enterprise sector ^c (in thous.)	B	434,3	435,5	436,5	438,9	438,9	439,8	439,8	440,5	441,5	443,2	444,4	443,6
poprzedni miesiąc = 100	A	100,5	99,8	100,1	99,8	100,9	100,4	99,8	99,9	99,8	100,6	97,8	99,5
previous month = 100	B	101,8	100,3	100,5	100,5	100,5	100,2	100,2	100,2	100,4	100,4	100,7	99,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	99,8	99,6	99,7	99,0	99,8	100,1	99,9	99,7	100,9	101,4	99,3	98,8
corresponding month of previous year = 100	B	100,1	100,6	100,7	101,5	100,6	100,4	100,6	100,9	101,3	101,1	103,6	104,0
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	154,1	158,4	156,9	152,0	147,7	143,7	142,4	143,1	144,4	145,9	151,3	157,4
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	169,0	172,7	171,0	166,3	159,1	153,4	151,1	149,7	148,8	148,0	150,9	153,6
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	13,2	13,5	13,4	13,0	12,7	12,4	12,3	12,4	12,5	12,6	13,0	13,5
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	14,3	14,6	14,5	14,1	13,6	13,2	13,0	12,9	12,8	12,8	13,0	13,2
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	3620	4895	7293	5737	5631	5834	5371	6451	6802	5751	4232	2752
Job offers declared during a month	B	5223	6164	7177	6460	6260	6545	7271	7109	5690	6523	5127	3456
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	50	41	35	35	33	33	30	26	30	36	39	61
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	43	42	42	38	34	32	24	24	29	28	32	45
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c (w zł)	A	3454,44	3452,03	3665,06	3650,73	3521,76	4063,42	3576,00	3819,76	3520,50	3526,09	3985,55	4079,71
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^c (in zł)	B	3583,53	3515,93	3653,37	3733,07	3615,54	4281,90	3718,08	3678,72	3864,82	3701,47	4026,41	4330,07
poprzedni miesiąc = 100	A	85,0	99,9	106,2	99,6	96,5	115,4	88,0	106,8	92,2	100,2	113,0	102,4
previous month = 100	B	87,8	98,1	103,9	102,2	96,9	118,4	86,8	98,9	105,1	95,8	108,8	107,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	105,3	107,1	104,2	102,5	103,8	102,3	101,8	102,3	101,5	101,7	103,5	100,4
corresponding month of previous year = 100	B	103,7	101,9	99,7	105,0	102,7	105,4	104,3	96,3	109,8	105,0	101,0	106,1

a Stan w końcu okresu, b Dane opracowano przyjmując za bazę wyjściową wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data about population were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Wskaźnik cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	104,2 ^a	.	.	104,0 ^b	.	.	103,8 ^c	.	.	102,9 ^d
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	101,1	.	.	100,4	.	.	101,2	.	.	100,7
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100	A	103,5	100,7	101,2	110,8	104,7	97,2	96,9	101,5	102,4	102,1	103,3	105,3
previous month = 100	B	98,3	103,2	95,3	97,2	97,4	94,1	83,6	82,7	113,5	101,9	101,6	102,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	88,3	84,3	90,1	93,6	96,8	91,5	107,2	115,7	117,3	123,2	129,6	133,0
corresponding month of previous year = 100	B	126,2	129,4	121,8	106,8	99,3	96,2	83,1	67,7	75,0	74,9	73,7	71,5
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	100,8	102,5	98,0	97,8	100,0	98,4	102,0	106,4	99,1	99,2	100,3	100,3
previous month = 100	B	101,5	96,1	97,7	101,8	92,5	106,1	95,5	99,8	104,0	98,9	97,9	104,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	131,8	129,9	115,4	110,4	111,8	114,1	113,2	107,9	109,5	107,7	106,5	104,6
corresponding month of previous year = 100	B	105,4	98,8	98,4	102,4	94,7	102,1	95,7	89,8	94,2	93,9	91,6	95,0
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	93,3	98,9	93,9	105,9	96,7	106,8	100,7	104,1	108,0	98,7	97,2	95,9
previous month = 100	B	101,1	98,8	99,5	99,3	99,1	109,7	98,8	103,2	103,0	100,3	90,6	96,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	144,7	146,2	126,3	123,9	119,2	126,1	123,6	123,5	126,5	127,2	115,2	98,6
corresponding month of previous year = 100	B	106,8	106,7	113,1	106,0	108,6	111,6	109,4	108,5	103,5	105,2	98,1	98,4

a – d Dane dotyczą okresów (miesiący): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

a – d Data concern the periods (months): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny 1 kg żyta w skupie	A	6,8	6,3	6,2	6,6	5,9	7,2	7,0	7,8	8,5	8,3	8,0	7,9
Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to price per kg of rye	B	7,6	7,3	7,8	8,0	8,1	10,1	12,8	14,9	14,3	12,6	11,0	10,4
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): Sold production of industry ^b (constant prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	103,3	99,1	107,2	93,3	104,7	102,2	94,2	92,3	113,5	108,3	93,2	81,6
previous month = 100	B	115,2	98,8	105,6	103,4	95,8	101,1	96,6	90,8	119,3	108,6	92,0*	91,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	112,0	105,3	99,9	100,7	101,4	105,0	105,9	99,5	97,4	103,8	94,1	88,8
corresponding month of previous year = 100	B	99,0	98,7	97,3	107,8	98,6	97,6	100,*	98,5*	103,6	103,9	102,6*	115,0
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): Construction and assembly production ^b (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	32,5	78,0	159,8	137,5	100,6	81,8	111,3	90,5	103,4	129,1	86,3	116,8
previous month = 100	B	40,2	111,1	99,3	115,6	109,1	100,5	132,8	98,0	112,6	118,6	86,9	123,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	145,9	88,6	113,5	137,3	105,7	72,9	81,8	76,8	66,4	83,0	74,6	62,2
corresponding month of previous year = 100	B	76,8	109,3	67,9	57,1	62,0	76,1	90,8	98,4	107,1	98,4	98,8	104,7
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	1319	2265	3833	4728	6008	7004	7848	9027	10189	11845	13404	15028
Dwellings completed (since the beginning of the year)	B	1626	2701	3812	5316	6608	8090	9408	10519	12088	13573	14973	16455
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	159,3	156,5	187,8	142,0	152,6	149,9	141,7	144,5	145,1	143,6	146,8	142,5
corresponding period of previous year = 100	B	123,3	119,2	99,5	112,4	110,0	115,5	119,9	116,5	118,6	114,8	112,6	109,5

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): <i>Retail sale of goods^a (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	77,2	99,8	119,8	98,9	98,8	95,8	103,4	104,7	97,2	107,0	89,3	115,9
<i>previous month = 100</i>	B	79,1	95,3	120,5	97,8	100,0	95,2	105,4	102,4	99,7	109,9	89,4	119,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	118,6	111,4	110,2	107,0	108,1	104,8	110,0	110,5	103,7	104,3	103,1	100,7
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	103,2	98,5	99,1	97,9	99,2	98,6	100,5	98,3	100,8	103,6	103,7	106,6
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b (w %): <i>Profitability rate of turnover in non-financial enterprises^b (in %):</i>													
brutto	A	.	.	7,9	.	.	8,2	.	.	7,4	.	.	6,7
<i>gross</i>	B	.	.	6,6	.	.	6,2	.	.	5,7	.	.	5,6
netto	A	.	.	6,4	.	.	6,6	.	.	5,9	.	.	5,3
<i>net</i>	B	.	.	5,3	.	.	5,0	.	.	4,6	.	.	4,6
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^b (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	2043,4	.	.	4449,9	.	.	6764,8	.	.	9998,4
<i>Investment outlays in enterprises^b (in mln zł; current prices)</i>	B	.	.	2213,1	.	.	4816,1	.	.	7372,4	.	.	11584,7
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	113,3	.	.	105,7	.	.	102,8	.	.	95,3
<i>corresponding period of previous year = 100 (current prices)</i>	B	.	.	108,3	.	.	108,2	.	.	109,0	.	.	115,9
Podmioty gospodarki narodowej ^c	A	326739	327081	327866	328436	329551	330645	331508	332371	333474	335062	336452	336928
<i>Entities of the national economy^c</i>	B	336942	337553	338078	338513	339527	340711	342130	343224	345819	346197	347103	347561
w tym spółki handlowe	A	26549	26721	26905	27103	27224	27388	27559	27745	27916	28107	28315	28485
<i>of which commercial companies</i>	B	28730	28944	29137	29343	29539	29757	29987	30201	30397	30643	30870	31123
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	6696	6716	6731	6754	6772	6786	6803	6832	6857	6870	6900	6918
<i>of which with foreign capital participation</i>	B	6942	6962	7010	7041	7067	7097	7119	7137	7155	7162	7178	7179

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco. c W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively. c In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.